
Puntentoekening gesubsidieerde rechtsbijstand

tijdsbestedingsonderzoek

23837

eindrapport

21 januari 2025

I Inhoudsopgave

S	Samenvatting.....	5
	S.1 Beleidscontext.....	5
	S.2 Methode van onderzoek.....	5
	S.3 Tijdsbesteding.....	7
	S.4 Conclusie.....	9
V	Voorwoord.....	10
1	Inleiding.....	11
	1.1 Beleidscontext.....	11
	1.2 Centrale vraagstelling.....	12
	1.3 Onderzoeksvragen.....	13
2	Methoden van onderzoek en gebruikte gegevens.....	14
	2.1 Het onderzoeksveld.....	14
	2.2 Registratiegegevens van de Raad voor Rechtsbijstand.....	15
	2.3 Gebruik van urenopgaven uit de registratiegegevens van de Raad voor Rechtsbijstand.....	16
	2.4 Selecteren betrouwbare urenopgaven.....	16
	2.5 Webenquête onder rechtsbijstandverleners.....	18
	2.6 Opvragen registratiegegevens bij de Raad voor Rechtsbijstand.....	19
	2.7 Representativiteit steekproef.....	19
3	Typologie van zaakscodes.....	21
	3.1 Achtergrond.....	21
	3.2 Standaard-zaken, zaken met toelagen of samenhang en (overige) niet-standaard-zaken.....	21
	3.3 Samenvattend.....	24
4	Beantwoording onderzoeksvragen.....	26
	4.1 Vraag A: Wat is de huidige gemiddelde tijdsbesteding?.....	26
	4.1.1 Verdeling van de tijdsbesteding voor standaard-zaken voor en na 1-1-2022.....	26
	4.1.2 Tijdsbesteding standaard-zaken volgens de nieuwe puntentoekenning na 1-1-2022.....	29
	4.1.3 Piketdiensten.....	33
	4.2 Vraag B: Tijdsbesteding van standaard-zaken en niet-standaard-zaken?.....	34
	4.2.1 Mediation.....	37
	4.2.2 Cassatiezaken.....	38
	4.2.3 Bijzondere curator.....	40
	4.2.4 Advieszaken.....	40
	4.2.5 Toelagen.....	42
	4.3 Vraag C: Ervaringen met het huidige forfaitaire stelsel?.....	42
	4.4 Conclusie.....	48

Bijlagen	49
A Overzicht gemiddelde tijdsbesteding per zaakscade	51
B Ratio van uren per punt	57
C Vergelijking populatie met steekproef	63
D Aantal zaken per zaakscade in de steekproef*	66
E Forfaitaire punten voor en na 1-1-2022 (procedure)	70
F Forfaitaire punten voor en na 1-1-2022 (mediation)	76
G Begrippenlijst	78
H Verdeling per zaakscade (standaard-zaken)	80
I Standaard-zaken met en zonder advies	88
J Begeleidingscommissie	89

onderzoeksteam

Lex Walet
Coen van Rij

opdrachtgever

Het onderzoek is uitgevoerd in opdracht van het WODC ten behoeve van de Commissie Evaluatie puntentoekenning gesubsidieerde rechtsbijstand II (Commissie Van der Meer II).

© 2025; Cebeon. Auteursrechten voorbehouden. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, digitale verwerking of anderszins, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Cebeon.

S Samenvatting

S.1 Beleidscontext

Gesubsidieerde rechtsbijstand moet mensen die de kosten van rechtsbijstand niet geheel zelf kunnen dragen in staat stellen om juridische bijstand te ontvangen.

Rechtsbijstandverleners krijgen een vergoeding voor deze rechtsbijstand op basis van een forfaitair systeem. Daarin worden punten toegekend aan zaken naar rato van de gemiddelde tijdsbesteding aan die zaken. Daarbij geldt in beginsel dat een punt met een uur tijdsbesteding overeenkomt.

In 2017 heeft de Commissie Evaluatie puntentoekenning gesubsidieerde rechtsbijstand (Commissie Van der Meer I) onder andere onderzocht in hoeverre de puntentoekenningen in het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand nog corresponderen met de feitelijke gemiddelde tijdsbesteding door advocaten of mediators. Cebeon heeft destijds de Commissie daarbij ondersteund met een analyse van de tijdregistraties bij de Raad voor Rechtsbijstand (RvR). De Commissie heeft naar aanleiding van haar onderzoek voorstellen gedaan voor het aanpassen van de puntentoekenningen voor verschillende zaaksoorten (zie bijlage E en F voor een overzicht).

Verder heeft de Commissie Van der Meer I geadviseerd de puntentoekenning regelmatig (eens in de drie jaar) te toetsen aan de tijdsbesteding. In januari 2022 zijn de verhogingen van de puntentoekenningen zoals de Commissie die heeft voorgesteld overgenomen. Op 1 september 2022 zijn vervolgens alle puntentoekenningen (inclusief de verlagingen) opgenomen in het tot op heden geldende Besluit vergoedingen rechtsbijstand 2000 (Bvr).

In het onderhavige onderzoek staat de vraag centraal in hoeverre de tijdsbesteding aan zaken in het huidige stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand overeenkomt met de gehanteerde puntentoekenningen (zowel het forfaitaire bedrag voor standaard-zaken als zaken met puntentoeslagen en –kortingen)?

Cebeon heeft het voorliggende onderzoek uitgevoerd in opdracht van het WODC ten behoeve van de Commissie Evaluatie puntentoekenning gesubsidieerde rechtsbijstand (Commissie Van der Meer II). Dit onderzoek is één van de activiteiten die input moeten leveren voor het advies van de Commissie inzake het puntensysteem van het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand.

S.2 Methode van onderzoek

urenopgaven uit de registraties van de Raad voor Rechtsbijstand

Aanvragen voor gesubsidieerde rechtsbijstand dienen te worden gedaan bij de Raad voor Rechtsbijstand. De Raad voor Rechtsbijstand registreert, beoordeelt en honoreert de aanvragen voor gesubsidieerde rechtsbijstand. Eén van de gegevens die bij een declaratie voor gesubsidieerde rechtsbijstand door de rechtsbijstandverlener (advocaten en mediators) dient te worden opgegeven, is de tijdsbesteding. Deze registratiegegevens vormen de basis van dit onderzoek. In het onderzoek zijn alleen registraties gebruikt van rechtsbijstandverleners die daar toestemming voor hebben gegeven. Indien toestemming is gegeven, zijn registratiegegevens door de Raad voor Rechtsbijstand anoniem ter beschikking gesteld aan de onderzoekers.

twijfel over betrouwbaarheid urenopgaven

Er is echter twijfel over de mate waarin de aan de rechtsbijstandverlener opgegeven uren altijd een goede reflectie zijn van de werkelijk bestede uren. Het zorgvuldig bijhouden van de gewerkte tijd vergt immers een inspanning. En, voor veel zaken wordt de urenopgave niet gebruikt om de vergoeding te bepalen. Dit kan het gepercipieerde belang ervan beperken.

selecteren betrouwbare urenopgaven

Om tegemoet te komen aan de twijfel over de betrouwbaarheid van een deel van de urenopgaven, is er in de onderzoeksopzet voor gekozen om zo goed mogelijk de betrouwbare en de minder betrouwbare opgaven van elkaar te scheiden en alleen de betrouwbare opgaven daadwerkelijk te gebruiken voor het vaststellen van de gemiddelde tijdsbesteding.

Dit is in de eerste plaats gedaan door aan alle rechtsbijstandverleners zelf te vragen om een inschatting te geven van de mate waarin hun urenopgave bij de declaratie overeenkomt met de werkelijke tijdsbesteding voor hun zaken. Hiertoe is een webenquête gehouden onder alle rechtsbijstandverleners die in de afgelopen drie jaar minimaal één toevoeging hebben gedeclareerd (vaststelling). De respons bedroeg 38% van de rechtsbijstandverleners. De steekproef geeft een representatief beeld van de populatie. Op basis van de antwoorden over betrouwbaarheid in de enquête zijn de registraties van ruim 1.700 rechtsbijstandverleners gebruikt, daarbij gaat het om bijna 135.000 zaakscodes met een vaststelling (vergoeding door de Raad voor Rechtsbijstand).

Met het oog op betrouwbaarheid (robuustheid) van de uitkomsten, zijn voor het vaststellen van de huidige gemiddelde tijdsbesteding de registratiegegevens gebruikt van de twee meest recente jaren: 2022 en 2023. De cijfers over 2021 zijn apart geanalyseerd omdat destijds een andere puntentoekenning gold. Daarnaast was dit een coronajaar waardoor de tijdsbesteding mogelijk minder representatief is.

afbakening van standaard-zaken en niet-standaard zaken in dit onderzoek

De vergoeding voor gesubsidieerde rechtsbijstand wordt in beginsel bepaald op basis van forfaitaire punten. Dit aantal correspondeert met de gemiddelde tijdsbesteding aan een 'standaard-zaak'; een zaak zonder specifieke tijd-verhogende of verlagende elementen.

In de praktijk kunnen zich echter diverse afwijkingen voordoen die per afwijking een verschillend effect hebben op de tijdsbesteding voor de rechtsbijstandverlener. In het forfaitaire systeem wordt hiermee rekening gehouden door het toekennen van toeslagen en kortingen. Deze toeslagen (en kortingen) worden toegekend bovenop of in mindering gebracht op de standaard forfaitaire vergoeding. Daarnaast speelt bij sommige zaakscodes 'samenhang' een rol. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat zaken van één of een groep rechtzoekenden zodanig samenhangen dat de rechtsbijstandverlener aan de tweede of volgende zaak minder tijd zal besteden. De 'verrekening' van samenhang kan zich in verschillende zaakscodes die samenhangen voordoen. Om deze reden zijn deze samenhangende zaken, net als zaken met toeslagen of kortingen, bij het bepalen van de standaard-zaken buiten beschouwing gelaten. Tot slot zijn er zaken met een vergoeding voor extra uren. Wanneer een zaak in de praktijk erg bewerkelijk blijkt te zijn, kan de rechtsbijstandverlener een verzoek indienen voor de vergoeding van extra uren. Een zaak komt in aanmerking voor een extra-uren-vergoeding als het bestede aantal uren hoger is dan tweemaal het forfaitaire aantal punten (voor 1-1-2022 was dit nog driemaal). Zaakscodes met extra uren vallen buiten dit onderzoek (en zijn dus ook niet meegerekend bij de niet-standaard zaken).

Bij 10 à 15% van alle zaken die in dit onderzoek zijn meegenomen is sprake van één of meerdere toeslagen of kortingen, of speelt samenhang. Omdat de verschillende afwijkingen tot verschillende tijdsbestedingen kunnen leiden, komen toeslagen en kortingen in verschillende puntenaantallen voor.

In het onderzoek komen deze verschillende situaties (en combinaties) nader aan de orde, voor deze samenvatting ligt de focus op de tijdsbesteding aan standaard-zaken na de invoering van de nieuwe puntentoekenning.

S.3 Tijdsbesteding

Onderstaande tabel toont de meest gebruikte zaakscodes binnen de vastgestelde toevoegingen in de steekproef.¹ Deze top 24 beslaat bijna 70% van alle gedeclareerde zaakscodes (vaststellingen).

Tabel S.1: Gemiddelde tijdsbesteding aan standaard-zaken afgezet tegen de nieuwe puntentoekenning (forfait) gesorteerd op aantal zaken

zaaks code	omschrijving	(1) forf. pun- ten	(2) huidige tijdsb.	(1-2) verschil	n	standaard deviatie	Cohen's d
S040	Misdrijven, eerste aanleg behandeling enkelvoudige kamer	7	6,9	0,1	4.345	3,9	0,0
Z021	Overige Wvvgz en Wzd	4	4,3	-0,3	3.697	1,8	-0,1
V062	Rechtsbijstand in twee fases	8	9,0	-1,0	2.042	3,8	-0,3
Z022	Zorgmachtiging Wvvgz na voorafgaande zorgmachtiging	5	4,8	0,2	2.004	2,0	0,1
P043	Ondertoezichtstelling en uithuisplaatsing	8	8,4	-0,4	1.732	4,7	-0,1
S041	OM-afdoening / strafbeschikking	6	5,7	0,3	1.321	2,8	0,1
P030	Alimentatie / levensonderhoud	13	14,0	-1,0	1.020	9,1	-0,1
Z080	Geschillen / klachtzaken gedetineerden	4	4,4	-0,4	883	3,3	-0,1
P041	Omgangsregeling	12	14,0	-2,0	866	8,4	-0,2
V064	zaak als bedoeld in art. 30 Vw	6	6,2	-0,2	786	3,6	0,0
P100	Personen- en familierecht, overige geschillen	12	13,0	-1,0	749	7,2	-0,1
V010	Vreemdelingenrecht	8	8,4	-0,4	748	4,5	-0,1
Z140	Vreemdelingenbewaring	4	4,3	-0,3	736	2,4	-0,1
D020	Arbeidsongeschiktheid (w.o. WIA / WAO)	10	9,4	0,6	716	4,7	0,1
Z151	Omzetting taakstraf	5	5,3	-0,3	715	2,8	-0,1
C010	Wet werk en bijstand (Participatiewet)	8	8,5	-0,5	703	4,0	-0,1
Z150	Tenuitvoerlegging voorwaardelijke straf	5	5,1	-0,1	673	2,8	0,0
V042	Beroep asiel	10	9,2	0,8	648	5,1	0,2
P040	Ouderlijk gezag / voogdij	11	12,2	-1,2	614	7,5	-0,2
S050	Misdrijven, eerste aanleg behandeling meervoudige kamer	14	15,0	-1,0	614	9,1	-0,1

¹ Zie bijlage A van het rapport voor een totaaloverzicht.

zaaks code	omschrijving	(1) forf. pun- ten	(2) huidige tijdsb.	(1-2) verschil	n	standaard deviatie	Cohen's d
P015	<i>Echtscheiding of beëindiging partnerschap met nevenvorderingen</i>	13	11,6	1,4	604	7,3	0,2
B010	<i>Bestuursrecht</i>	9	10,2	-1,2	602	5,8	-0,2
Z023	<i>Zorgmachtiging Wvggz zonder voorafgaande crisismaatregel</i>	6	4,8	1,2	546	3,1	0,4
O013	<i>Gewelds- en zedenmisdrijf met ernstig letsel</i>	15	14,5	0,5	490	8,6	0,1

Bron: RvR bewerking Cebeon
nb: door afronding in de tabel kunnen kleine verschillen ontstaan

Uit de tabel wordt duidelijk dat voor de meeste zaakscodes de gemiddelde tijdsbesteding hoger ligt dan de forfaitaire toegekende tijd. Verder blijkt uit het onderzoek dat het verschil tussen forfaitaire punten en tijdsbesteding na het advies van de Commissie Van der Meer I is afgenomen. Dit betekent dat de nieuwe puntentoekenning grosso modo beter aansluit bij de huidige tijdsbesteding (na 1-1-2022).

Voor een aantal zaakscodes is er een negatief verschil (dat wil zeggen dat de tijdsbesteding hoger is dan het forfaitaire aantal punten in een standaard-zaak conform de nieuwe puntentoekenning). De zaakscodes met het grootste negatieve verschil zijn opgenomen in onderstaande tabel. Dit zijn zaakscodes waar de Commissie zich nader op zou kunnen focussen.

Tabel S.2: Gemiddelde tijdsbesteding aan standaard-zaken afgezet tegen de nieuwe puntentoekenning (forfait) gesorteerd op verschil (1-2)

zaaks code	omschrijving	(1) forf. pun- ten	(2) huidige tijdsb.	(1-2) verschil	aantal (n)	standaard deviatie	Cohen's d
A020	<i>Ontbinding arbeidsovereenkomst</i>	16	23,0	-7,0	53	13,2	-0,5
A010	<i>(Ver)nietig(ing) ontslag</i>	19	24,9	-5,9	88	14,7	-0,4
P012	<i>Beëindiging samenwoning met nevenvorderingen</i>	13	17,3	-4,3	195	9,7	-0,5
V074	<i>Voornemen (art.5a lid 5 / 2e volzin) beëindiging asielpcedure</i>	5	8,5	-3,5	79	5,1	-0,7
P090	<i>Curatele / onderbewindstelling</i>	10	12,9	-2,9	173	8,7	-0,3
H040	<i>Geschild (ver)huur woonruimte</i>	15	17,8	-2,8	135	11,4	-0,3
O033	<i>Schuldsanering / betalingsregeling</i>	10	12,7	-2,7	126	6,1	-0,4
P091	<i>Bijzondere curator</i>	10	12,6	-2,6	124	8,8	-0,3
O011	<i>Straat- en/of contactverbod</i>	11	13,5	-2,5	70	10,7	-0,2
O030	<i>Geschild verbintenissenrecht</i>	16	18,5	-2,5	273	13,1	-0,2
V013	<i>Verblijf gezinsleden</i>	8	10,3	-2,3	342	5,6	-0,4
P041	<i>Omgangsregeling</i>	12	14,0	-2,0	866	8,4	-0,2

Bron: RvR bewerking Cebeon
nb: door afronding in de tabel kunnen kleine verschillen ontstaan

beleving van veranderingen in de puntentoekening

Naast de tijdsregistraties is in een webenquête aan rechtsbijstandverleners gevraagd om aan te geven hoe de werkelijke tijdsbesteding zich ongeveer verhoudt tot de forfaitaire tijd. Het blijkt dat voor vrijwel alle rechtsgebieden een (grote) meerderheid van de rechtsbijstandverleners zegt dat deze tijdsbesteding hoger is dan wat forfaitair wordt vergoed (44% geeft desgevraagd aan dat de puntentoekening veel te weinig is en 36% zegt dat het een klein beetje te weinig is). Hier wringt voor de rechtsbijstandverleners nog steeds de schoen. Tegelijk vindt 55% van de ondervraagden dat de huidige puntentoekening een duidelijke verbetering laat zien in vergelijking met de oude forfaitaire punten (van voor 1-1-2022).

piketdiensten

In het onderzoek is gevraagd piketdiensten apart in beeld te brengen. Voor piketzaken worden geen tijdsregistraties bijgehouden door de Raad voor Rechtsbijstand. Om die reden zijn in de webenquête vragen over piketdiensten opgenomen. Van alle rechtsbijstandverleners die de webenquête hebben ingevuld, geeft circa 45% aan piketdiensten te draaien. Deze groep is gevraagd voor welke rechtsgebieden zij piketdiensten doen. De meeste rechtsbijstandverleners melden strafpiket (81%) gevolgd door jeugd-piket (45%). Over het algemeen geeft men aan dat de puntentoekening voor piketdiensten te laag is (circa 82% van de rechtsbijstandverleners die piketdiensten draaien).

S.4 Conclusie

Zowel in de tijdsregistraties als in de beoordelingen van rechtsbijstandverleners zien we dat de nieuwe puntentoekening (in aansluiting op het advies van Commissie Van der Meer I) een verbetering betekent. Dit laat onverlet dat rechtsbijstandverleners (nog steeds) meer tijd kwijt zijn dan wordt vergoed. Het gemiddelde wijkt vaak (negatief) af van het forfaitaire aantal toegekende punten (waarbij met name zaakscodes met toeslagen meer tijd kosten dan wordt vergoed). Een grote meerderheid van de rechtsbijstandverleners meent dan ook -in combinatie met de vergoeding per punt- dat zij nog steeds te weinig betaald krijgen voor hun diensten.

Het onderzoek laat zien dat gerichte aanpassingen overwogen kunnen worden om de puntentoekening beter te laten aansluiten bij de kosten die rechtsbijstandverleners moeten maken per rechtsgebied.

V Voorwoord

Het voorliggende onderzoek bouwt voort op eerder onderzoek van Cebeon uit 2017 naar de tijdsbesteding van rechtsbijstandverleners in de gesubsidieerde rechtsbijstand (*Puntentoekenning gesubsidieerde rechtsbijstand: andere tijden*). Mede op basis van dat onderzoek heeft de Commissie Evaluatie puntentoekenning gesubsidieerde rechtsbijstand (Commissie Van der Meer I) onderzocht in hoeverre de puntentoekenningen in het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand nog correspondeerden met de feitelijke gemiddelde tijdsbesteding door advocaten of mediators.

Wijzigingen in de puntentoekenning zijn op basis van het advies van de Commissie Van der Meer I op 1-1-2022 in werking getreden. Daarnaast is een aantal zaakscodes aangepast (onder andere in het familie-recht). De Commissie Van der Meer I heeft tevens geadviseerd om de tijdsbesteding periodiek te monitoren. In het huidige onderzoek is opnieuw op basis van tijdsregistratie bij de Raad voor Rechtsbijstand (RvR) een analyse gemaakt van het verschil tussen het forfaitaire aantal punten voor een zaakscade en de tijdsbesteding.

Zonder de gedegen medewerking van de Raad voor Rechtsbijstand was dit onderzoek niet mogelijk geweest. In een relatief kort tijdsbestek hebben zij ons geholpen met het versturen van een mail (met een webenquête) naar alle rechtsbijstandverleners die de afgelopen drie jaar minimaal één declaratie hebben ingediend (vaststelling). Vervolgens hebben zij op basis van antwoorden in de enquête een geanonimiseerde selectie gemaakt waarop wij de analyses hebben uitgevoerd. Dit is uiterst zorgvuldig gebeurd. De Raad weet niet wie welk antwoord in de enquête heeft gegeven en wij weten niet wie welke tijdregistraties heeft ingevuld. Ook stonden zij altijd klaar om onze vragen te beantwoorden. De samenwerking is door het onderzoeksteam als zeer professioneel en prettig ervaren.

Daarnaast zijn we dank verschuldigd aan alle advocaten en mediators die de moeite hebben genomen de vragenlijst in te vullen. Dat het onderwerp leeft, zien we in de respons, maar ook in de schriftelijke reacties op de vragenlijst.

Tot slot willen we de WODC-begeleidingscommissie en twee referenten bedanken voor hun flexibiliteit en inhoudelijke inbreng. De begeleidingscommissie heeft ons met gedegen adviezen begeleid en ons geholpen om zo dicht mogelijk bij het doel van het onderzoek te blijven.

Coen van Rij
Projectleider Cebeon

1 Inleiding

1.1 Beleidscontext

Mensen die een juridisch probleem hebben kunnen daarvoor gratis advies inwinnen bij het Juridisch Loket ('eerste lijn') indien inkomen en vermogen onder de Wet op de rechtsbijstand (Wrb)grens ligt. Als verdergaande rechtsbijstand nodig is, bijvoorbeeld om een gerechtelijke procedure te voeren, kan de hulp worden ingeroepen van een sociaal advocaat of een mediator ('tweede lijn'). Maar deze rechtsbijstand is niet gratis. Om mensen die de kosten van rechtsbijstand niet (geheel) zelf kunnen dragen te helpen bij het oplossen van hun juridische problemen kent Nederland een stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand.

Aanvragen voor gesubsidieerde rechtsbijstand moeten door rechtsbijstandverleners² worden gedaan bij de Raad voor Rechtsbijstand (RvR) die de aanvragen beoordeelt en bepaalt of de zaak en de betrokken persoon of het bedrijf voor een gesubsidieerde advocaat of mediator in aanmerking komt. Dat wordt een toevoeging genoemd. Rechtsbijstand is een essentiële voorwaarde voor toegang tot het recht. Voor een goed werkend stelsel van rechtsbijstand is het van belang dat er voldoende aanbod is van advocaten en mediators die daarbinnen werkzaam zijn. Een van de factoren die bepalen of er voldoende aanbod is, is de vergoeding die advocaten en mediators krijgen voor hun werkzaamheden. Het stelsel kent een forfaitair systeem van vergoedingen. Dat wil zeggen dat per zaaksoort een forfaitaire (vooraf vastgestelde) vergoeding wordt toegekend. Deze vergoeding is gebaseerd op het aantal forfaitaire punten voor die zaaksoort, vermenigvuldigd met een vaste vergoeding per punt. Het uitgangspunt is dat bij de puntentoekekening gemiddeld genomen één uur aan het verlenen van rechtsbijstand overeenkomt met één punt, zodat de gemiddeld genomen bestede tijd wordt vergoed. Om het aanbod van advocaten en mediators dat werkzaam is in het stelsel op peil te houden moet de vergoeding in verhouding blijven staan tot de daadwerkelijke tijdsbesteding in zaken.

Commissie Van der Meer I

In 2017 heeft de Commissie Evaluatie puntentoekekening gesubsidieerde rechtsbijstand (Commissie Van der Meer I) onderzocht in hoeverre de puntentoekeeningen in het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand nog correspondeerden met de feitelijke gemiddelde tijdsbesteding door advocaten of mediators. De Commissie heeft naar aanleiding daarvan voorstellen gedaan voor het aanpassen van de puntentoekeeningen voor de verschillende zaaksoorten. Ook heeft de Commissie geadviseerd de puntentoekekening regelmatig (eens in de drie jaar) te toetsen aan de tijdsbesteding.

In januari 2022 zijn de verhogingen van de puntentoekeeningen zoals de Commissie die heeft voorgesteld overgenomen. Op 1 september 2022 zijn vervolgens alle puntentoekeeningen (inclusief de verlagingen) overgenomen in het tot op heden geldende Besluit vergoedingen rechtsbijstand 2000 (Bvr).

Het normbedrag bedroeg per 1 januari 2024, omgerekend naar een uurtarief, 126,55 euro per uur (exclusief btw). De hoogte van de forfaitaire vergoeding staat vermeld in het Besluit vergoedingen rechtsbijstand 2000 (Bvr artikel 3).

afbakening van standaard-zaken en niet-standaard-zaken in dit onderzoek

De vergoeding voor gesubsidieerde rechtsbijstand wordt in beginsel bepaald op basis van forfaitaire punten. Dit aantal correspondeert met de gemiddelde tijdsbesteding aan een 'standaard-zaak'; een zaak zonder specifieke tijd-verhogende of verlagende elementen.

² Waar in dit rapport wordt gesproken over rechtsbijstandverleners worden zowel advocaten als mediators bedoeld.

In de praktijk kunnen zich echter diverse afwijkingen voordoen die per afwijking een verschillend effect hebben op de tijdsbesteding. In het forfaitaire systeem wordt hiermee rekening gehouden door het toekennen van toeslagen en kortingen. Deze toeslagen en kortingen worden toegekend bovenop of in mindering gebracht op de standaard forfaitaire vergoeding. Daarnaast speelt bij sommige zaakscodes ‘samenhang’ een rol. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat zaken van één of een groep rechtzoekenden zodanig samenhangen dat de rechtsbijstandverlener aan de tweede of volgende zaak minder tijd zal besteden. De ‘verrekening’ van samenhang kan zich in verschillende zaakscodes die samenhangen voordoen. Om deze reden zijn deze samenhangende zaken, net als zaken met toeslagen of kortingen, bij het bepalen van de standaard-zaken buiten beschouwing gelaten. Tot slot zijn er zaken met een vergoeding voor extra uren. Wanneer een zaak in de praktijk erg bewerkelijk blijkt te zijn, kan de rechtsbijstandverlener een verzoek indienen voor de vergoeding van extra uren. Een zaak komt in aanmerking voor een extra-uren-vergoeding als het bestede aantal uren hoger is dan tweemaal het forfaitaire aantal punten (voor 1-1-2022 was dit nog driemaal). Zaakscodes met extra uren vallen buiten dit onderzoek (en zijn dus ook niet meegerekend bij de niet-standaard-zaken³).

Bij 10 à 15% van alle zaken die in dit onderzoek zijn meegenomen is sprake van één of meerdere toeslagen of kortingen, of speelt samenhang. Omdat de verschillende afwijkingen tot verschillende tijdsbestedingen kunnen leiden, komen toeslagen en kortingen in verschillende puntenaantallen voor.

onderzoek ten behoeve van Commissie van der Meer II

Het onderhavige onderzoek wordt uitgevoerd in opdracht van het WODC ten behoeve van de Commissie Evaluatie puntentoekenning gesubsidieerde rechtsbijstand II (Commissie Van der Meer II). Dit onderzoek is één van de activiteiten die input moeten leveren voor het advies van de Commissie Van der Meer II.

1.2 Centrale vraagstelling

In het onderhavige onderzoek staat de vraag centraal in hoeverre de tijdsbesteding aan zaken in het huidige stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand overeenkomt met de gehanteerde puntentoekenningen (zowel het forfaitaire bedrag voor standaard-zaken als zaken met puntentoeslagen en – kortingen)?

centrale onderzoeksvraag

De centrale onderzoeksvraag voor het onderzoek luidt:

In hoeverre komt de tijdsbesteding aan zaken overeen met de gehanteerde puntentoekenningen (zowel het forfaitaire bedrag als de puntentoeslagen en – kortingen) in het huidige stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand?

³ Dit betreft exu-zaken die zijn gehonoreerd. Zaakscodes met exu-aanvragen die niet als zodanig zijn gehonoreerd, zijn meegenomen in de analyse.

1.3 Onderzoeksvragen

De centrale onderzoeksvraag dient te worden beantwoord vanuit de volgende onderzoeksvragen.

A. tijdsbesteding standaard-zaken

1. Wat is de gemiddelde tijdsbesteding⁴ van alle in het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand gehanteerde zaakscodes door een advocaat of mediator?
2. Sluit dit aan bij de huidige puntentoekenning?
3. Wat is de verdeling van de tijdsbesteding binnen de gehanteerde zaakscodes?

Piketzaken dienen hierbij apart in beeld te worden gebracht. Extra-urenzaken blijven buiten beschouwing.

B. tijdsbesteding standaard-zaken en niet-standaard-zaken met eenzelfde zaakscade

1. Wat is het verschil in gemiddelde tijdsbesteding in zaken binnen eenzelfde zaakscade waar toeslagen voor zijn toegekend of punten zijn gekort ten opzichte van zaken in diezelfde code waarvoor dat niet geldt?
2. Sluit dit aan bij de huidige puntentoeslagen en –kortingen?

C. praktijkervaringen

1. Hoe worden de nu gehanteerde puntentoekenningen in het stelsel ervaren door advocaten en mediators?

⁴ In het onderzoek is dit geoperationaliseerd door te kijken naar de tijdsbesteding in standaard-zaken. Alleen voor standaard-zaken is het logisch een vergelijking te maken met het forfaitaire aantal punten van een zaakscade.

2 Methoden van onderzoek en gebruikte gegevens

In dit hoofdstuk beschrijven we de methode van onderzoek en de door ons gebruikte gegevens. Dit is een technische verantwoording en beschrijvend van aard. De ‘snelle lezer’ kan hoofdstuk 2 en 3 grotendeels overslaan. Wel adviseren we even stil te staan bij paragraaf 3.3 (samenvatting).

2.1 Het onderzoeksveld

aantal rechtsbijstandverleners

In 2023 stonden er 6.738 rechtsbijstandverleners ingeschreven bij de Raad voor Rechtsbijstand. De grootste groep rechtsbijstandverleners zijn de advocaten (5.992). Er zijn zowel gespecialiseerde als niet-gespecialiseerde advocaten (generalisten). Daarnaast zijn er mediators, bewindvoerders Wsnp en enkele gerechtsdeurwaarders en bijzondere curatoren actief. Het onderzoek richt zich op advocaten en mediators die bij de Raad voor Rechtsbijstand als advocaat of mediator zijn ingeschreven.

Tabel 2.1: Aantal advocaten en mediators met minimaal één vaststelling in de jaren 2021, 2022 en 2023

<i>Jaar</i>	<i>2021</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>
<i>Aantal advocaten met tenminste één vaststelling</i>	6.404	6.222	5.992
<i>Aantal mediators met tenminste één vaststelling</i>	802	765	746
<i>Totaal</i>	7.206	6.987	6.738

Bron: RvR

Het totaal aantal dienstverleners is de afgelopen jaren gedaald.⁵

financiële omvang stelsel

In 2021 werd 328 miljoen euro aan vergoedingen voor toevoegingen gedeclareerd en uitgekeerd (zogenaamde vaststellingen). In 2022 was dit 356 miljoen euro en in 2023 403 miljoen euro (een stijging van circa 13% in één jaar). Daarbinnen werd in 2023 circa 45 miljoen euro aan piketdiensten vastgesteld. Het aantal vastgestelde vergoedingen is in die periode met 3 à 4 procent gestegen.

Tabel 2.2: Totale vergoeding voor vaststellingen voor forfait en extra uren in 2021, 2022 en 2023

<i>Jaar</i>	<i>2021</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>
<i>Aantal vastgestelde vergoedingen forfait</i>	357.493	320.077	331.805
<i>Vastgestelde vergoeding forfait (x 1.000 euro)</i>	287.996	315.895	358.931
<i>Vastgestelde vergoeding extra uren (x 1.000 euro)</i>	39.942	40.483	44.034
<i>Totale uitgaven aan vergoedingen (x 1.000 euro)</i>	327.938	356.378	402.965

Bron: RvR

⁵ Zie ook Panteia (2022). De arbeidsmarkt voor de sociale advocatuur (zie www.rvr.org)

zaakscodes van toevoegingen en aantallen declaraties

Binnen de gesubsidieerde rechtsbijstand wordt een groot aantal zaakscodes geïdentificeerd.⁶ Ten behoeve van dit rapport zijn de zaakscodes ingedeeld naar zaakscodecategorieën. Deze categorieën sluiten grotendeels aan bij de verschillende rechtsterreinen (voor de volledige zaakscodelijst, zie bijlage E en F).

2.2 Registratiegegevens van de Raad voor Rechtsbijstand

Aanvragen voor gesubsidieerde rechtsbijstand dienen te worden gedaan bij de Raad voor Rechtsbijstand. De Raad voor Rechtsbijstand registreert, beoordeelt en honoreert de aanvragen voor gesubsidieerde rechtsbijstand. Vanuit deze functie beschikt zij over gedetailleerde gegevens van alle aanvragen voor gesubsidieerde rechtsbijstand. Wanneer een aanvraag wordt gehonoreerd is er sprake van een zogenaamde ‘toevoeging’.

urenregistratie van de tijdsbesteding

Eén van de gegevens die bij een declaratie voor gesubsidieerde rechtsbijstand door de rechtsbijstandverlener dient te worden opgegeven, is de tijdsbesteding.

Van deze urenopgave wordt door de Raad voor Rechtsbijstand geen gebruik gemaakt. Er is immers sprake van een forfaitair stelsel met een vaste vergoeding per zaakscodetype. In bepaalde gevallen is de vergoeding afhankelijk van de werkelijke tijdsbesteding en wordt wel gebruik gemaakt van de urenopgave. Dit geldt bijvoorbeeld voor alle advieszaken en ingetrokken procedures.

Toch is er in de opzet van de toevoegingenregistratie voor gekozen om rechtsbijstandverleners bij alle zaken hun tijdsbesteding te laten opgeven. Deze gegevens maken het mogelijk om periodiek per zaakscodetype de opgegeven tijdsbesteding te vergelijken met de forfaitaire toegekende punten.

twijfel over betrouwbaarheid urenopgaven

Er is echter twijfel over de mate waarin de opgegeven uren altijd een goede reflectie zijn van de werkelijk bestede uren. Het zorgvuldig bijhouden van de gewerkte tijd vergt immers een inspanning. Voor veel zaken wordt de urenopgave niet gebruikt om de vergoeding te bepalen. Dit kan worden geïnterpreteerd als het ontbreken van een directe noodzaak om nauwkeurig de uren in te vullen. Het zou daarom zo kunnen zijn dat (sommige) rechtsbijstandverleners soms een afweging maken over het wel of niet leveren van deze inspanning.

In de gevallen dat de rechtsbijstandverlener de uren niet precies heeft bijgehouden (of deze bij het declaratiemoment niet precies inventariseert), is de werkelijke tijdsbesteding niet precies beschikbaar. Er kan dan worden gekozen om een globale inschatting te maken van het gewerkte aantal uren. Ook kan ervoor worden gekozen om het forfaitaire aantal uren in te vullen. Dit is immers ook het aantal dat men krijgt vergoed. Men kan er ook nog voor kiezen om nul uren in te vullen.

komt ook naar voren in de urenopgaven zelf

Dat de urenopgaven uit de registraties niet zonder meer bruikbaar zijn, blijkt ook uit het bestuderen van de urenopgaven zelf. Zo komt bijvoorbeeld de urenopgave ‘nul uren’ relatief veel voor. Het zou vreemd zijn als een rechtsbijstandverlener aan een gedeclareerde zaak geen tijd heeft besteed. Navraag bij de Raad leert dat het voorkomt dat hier door de declarant nul uren is ingevuld.

⁶ Door de wijzigingen schommelt het aantal per jaar. Zie bijlage E en F voor een recent overzicht (Bron: www.rvr.org).

Daarnaast is vaak een duidelijke piek op het forfaitaire aantal uren zichtbaar. Ook wanneer de modus (hoogste aantal waarnemingen) van de urenopgave niet op dit aantal ligt. Hier speelt mogelijk bovenstaande inspanningsafweging een rol.

Verder komt het in enkele gevallen voor dat een getal met vier cijfers is ingevuld. Die zaken zouden dan één of meerdere jaren voltijd in beslag hebben genomen. Het is uit de registraties niet op te maken of hier sprake is van een invulfout.

Omdat tenminste een deel van de urenopgave een minder goede afspiegeling van de werkelijk bestede uren is, is ervoor gekozen om voor de tijdsbepaling niet zondermeer van alle urenopgaven uit te gaan.

Dit sluit ook aan bij de werkwijze in het vorige onderzoek.

2.3 Gebruik van urenopgaven uit de registratiegegevens van de Raad voor Rechtsbijstand

Tegenover de twijfel over de mate waarin (een deel van) urenopgaven van de Raad voor Rechtsbijstand aansluit bij de werkelijke tijdsbesteding, staat een aantal voordelen van het gebruik van deze urenopgaven.

Ten eerste is er sprake van een zeer groot aantal declaraties en derhalve een zeer groot aantal urenopgaven. Vanwege deze grote aantallen is het goed mogelijk dat zelfs de ongeschoonde urenopgave al een redelijk beeld oplevert van de huidige tijdsbesteding aan zaken.

Daarnaast wordt door circa 70 procent van de rechtsbijstandverleners in de webenquête gebruikgemaakt van digitale tijdschrijfsoftware. Met deze programma's wordt gedurende de dag de tijdsbesteding (deels automatisch) bijgehouden. Bij de declaratie kan in de meeste gevallen eenvoudigweg de urenbesteding uit het programma worden overgenomen.

Daar komt bij dat de urenadministratie van rechtsbijstandverleners in veel gevallen ook de basis is voor hun eigen administratie (accountant en belastingaangifte) alsook voor de declaratie naar private partijen. Het lijkt daarmee op voorhand aannemelijk dat in ieder geval een deel van de rechtsbijstandverleners een aanzienlijke zorgvuldigheid betracht bij het registreren van hun tijdsbesteding. En in het verlengde daarvan bij de urenopgave aan de Raad voor Rechtsbijstand.

Ook is er tegenwoordig veelal sprake van een zogenaamde 'high-trust' relatie tussen (het kantoor van) de rechtsbijstandverlener en de Raad voor Rechtsbijstand. Een high-trust relatie elimineert de wachttijd op de toekenning van een aanvraag voor gesubsidieerde rechtsbijstand. Aanvragen worden niet eerst gecontroleerd door de Raad maar altijd (op basis van vertrouwen) in eerste instantie goedgekeurd. Controle vindt steekproefsgewijs plaats. Wanneer bij de controle (stelselmatige) onjuistheden worden geconstateerd, dan wordt de high-trust-relatie beëindigd. Dit kan eveneens een prikkel vormen voor een betrouwbare urenopgave. Circa driekwart van de bij de Raad voor Rechtsbijstand geregistreerde advocatenkantoren heeft een high-trust relatie.

2.4 Selecteren betrouwbare urenopgaven

Om tegemoet te komen aan de twijfel over de betrouwbaarheid van een deel van de urenopgaven, is er in de onderzoeksopzet voor gekozen om zo goed mogelijk de betrouwbare en de minder betrouwbare

opgaven van elkaar te scheiden en alleen de betrouwbare opgaven daadwerkelijk te gebruiken voor het vaststellen van de huidige tijdsbesteding.

Dit is in de eerste plaats gedaan door aan alle rechtsbijstandverleners zelf te vragen om een inschatting te geven over de mate waarin hun urenopgave bij de declaratie overeenkomt met de werkelijke tijdsbesteding aan hun zaken. Hiertoe is een webenquête gehouden onder alle rechtsbijstandverleners die in de afgelopen drie jaar minimaal één toevoeging hebben gedeclareerd. Deze werkwijze wordt beschreven in paragraaf 2.5.

Vervolgens is verder ingezoomd op (de urenopgaven van) de rechtsbijstandverleners die aangeven dat hun urenopgaven in hoge mate betrouwbaar zijn.

De vraag naar de betrouwbaarheid van de urenopgaven is als volgt voorgelegd:

hoe goed komen de uren die u bij uw declaraties opgeeft over het algemeen overeen met het werkelijke aantal uren dat u aan die zaken heeft gewerkt?

Onderstaande tabel toont de verdeling van de respondenten over de antwoordcategorieën.

Tabel 2.3: Hoe goed komen de uren die u bij uw declaraties opgeeft, over het algemeen overeen met het werkelijke aantal uren dat u aan die zaken heeft gewerkt?

<i>antwoord</i>	<i>aandeel respondenten</i>	<i>% high trust binnen categorie betrouwbaar</i>
1 <i>100%: komen exact overeen</i>	24%	69%
2 <i>tussen 90% en 100%: komen heel dicht in de buurt</i>	35%	74%
3 <i>tussen 80% en 90%: komen dicht in de buurt</i>	15%	83%
4 <i>tussen 70% en 80%: komen redelijk overeen</i>	11%	82%
5 <i>tussen 60% en 70%: komen matig overeen</i>	6%	80%
6 <i>tussen 50% en 60%: komen grotendeels niet overeen</i>	3%	84%
7 <i>minder dan 50%: zijn grotendeels anders</i>	4%	80%
8 <i>weet niet / geen mening</i>	2%	68%
totaal	100%	76%

Bron: enquête bewerking Cebeon

nb: door afrondingsverschillen kan het totaal afwijken van de som der delen.

Bijna 60% van de rechtsbijstandverleners (rij 1+2 uit bovenstaande tabel) geeft aan dat zijn/haar urenopgaven heel dicht in de buurt komt van de werkelijke tijdsbesteding (90-100% is betrouwbaar).

Voor de verdere analyse van de urenopgaven zijn alleen de opgaven meegenomen van respondenten die aangaven dat minimaal 90% van de uren in de declaratie overeenkomen met hun daadwerkelijke tijdsbesteding. Rond de 70-75% van deze groep met betrouwbare urenopgaven heeft een high trust relatie met de Raad voor Rechtsbijstand.

Voor deze groep is nog nagegaan of er rechtsbijstandverleners zijn waarvan het totaal aantal gedeclareerde uren in de onderzoeksperiode groter is dan 4.500 uur (drie jaar maal 1.500 uur per jaar). De grens van 1.500 uur is in overleg met de Commissie Van der Meer II bepaald en werd gezien als een maximale uurgrens. Dit is gedaan om een indicatie te krijgen of rechtsbijstandverleners met een betrouwbare urenopgave hun declaraties van voorgaande jaren opsparen en dan vervolgens in één keer indienen. Er

zijn enkele rechtsbijstandverleners die meer dan 4.500 uur opgeven, maar dit blijkt om een hele kleine groep van de rechtsbijstandverleners te gaan. Daarnaast zijn er ook andere legitieme redenen voor een dergelijke hoge opgave. Dit is bijvoorbeeld het geval als een zaak over meerdere jaren is verdeeld. De groep met meer dan 4.500 uur (declaraties) heeft geen significant effect op de uitkomsten en is in het onderzoek meegenomen.

2.5 Webenquête onder rechtsbijstandverleners

Door de Raad voor Rechtsbijstand zijn mails verstuurd aan 6.695 unieke personen (die in de jaren 2021, 2022 of 2023 minimaal 1 toevoeging hebben gedeclareerd). Hierop kwamen 39 ‘undeliverables’ en 71 ‘auto-replies’ (afwezig tot en met de deadline).

In de mail werden de rechtsbijstandverleners uitgenodigd om de vragenlijst in te vullen. Door op de link in de mail te klikken en de individuele toegangscode in te vullen kwam men bij de vragenlijst. De vragenlijst draaide op de website van Cebeon. De Raad voor Rechtsbijstand heeft hierdoor geen inzicht in de antwoorden van aangeschreven rechtsbijstandverleners.

antwoordtermijn en respons

Vanwege de (korte) doorlooptijd en de planning van het onderzoek, hebben de rechtsbijstandverleners een termijn van twee weken gekregen om de webenquête in te vullen. Deze termijn is in overleg met de opdrachtgever en na twee rappels onder de rechtsbijstandverleners met nog een week verlengd. Daarna is de webenquête gesloten (2 april 2024).

Van de resterende 6.585 rechtsbijstandverleners hebben 2.922 de vragenlijst gestart (44%) en 2.534 de vragenlijst volledig afgerond. Dit is een netto (bruikbare) respons van 38%. Uit nadere analyses blijkt dat de steekproef goed aansluit bij de populatie en dat er geen vermoedens zijn van vertekening door non-respons (zie verder paragraaf 2.7 en bijlage C).

toestemming voor gebruik van vaststellingsgegevens

Om in de registratiegegevens de zaken met een betrouwbare urenopgave te kunnen selecteren, dienen de antwoorden van de rechtsbijstandverlener op de webenquête te worden gelegd naast de registratiegegevens van de Raad. Daarom is in de vragenlijst expliciet de vraag⁷ opgenomen of de respondent toestemming geeft voor deze anonieme koppeling van vaststellingsgegevens voor de periode 2021-2023. Voor de onderzoekers zijn deze gegevens anoniem. Zij weten niet van welke rechtsbijstandverlener de gegevens van een zaakcode of een vaststelling afkomstig zijn. Omgekeerd heeft de Raad geen inzicht in de antwoorden van de respondenten op de webenquête.

De benodigde waarborgen zijn getroffen om de gegevensuitwisseling rechtmatig en veilig te laten verlopen. Het verlenen van toestemming is op vrijwillige basis en kan ook worden ingetrokken. Eén rechtsbijstandverlener heeft van dit recht gebruikgemaakt. De gegevens van deze persoon zijn verwijderd uit het bestand.

Van de respondenten die de vragenlijst volledig hebben ingevuld, geeft 68% toestemming voor het anoniem koppelen van hun antwoorden met de vaststellingsgegevens van de Raad. Dit heeft ertoe geleid dat we in de analyse gebruik konden maken van circa 27% van de vaststellingen (zie verder paragraaf 2.7).

⁷ Deze vraag was verplicht gesteld om de toestemming tot het koppelen van de gegevens te kunnen vastleggen (op dit punt zijn circa 80 respondenten gestopt).

2.6 Opvragen registratiegegevens bij de Raad voor Rechtsbijstand

Ten behoeve van het onderzoek zijn, na toestemming door de betreffende rechtsbijstandverlener in de webenquête, registratiegegevens opgevraagd bij de Raad voor Rechtsbijstand. Hieronder worden de eigenschappen van de opgevraagde gegevens beschreven.

gemiddelde tijdsbesteding voor en na 1-1-2022

Ten behoeve van de betrouwbaarheid van de uitkomsten, zijn voor het vaststellen van de huidige gemiddelde tijdsbesteding de registratiegegevens opgevraagd van de drie meest recente jaren: 2021-2023.

Hoewel er jaarlijks sprake is van een groot aantal declaraties, kunnen de declaraties voor individuele zaakscodes schaars zijn.

Gezien de wijzigingen in de puntentoekenning (per 1 januari 2022) is ervoor gekozen (in tegenstelling tot het vorige onderzoek) niet te werken met driejaarsgemiddelden. We maken onderscheid tussen de oude (2021) en nieuwe puntentoekenning (2022 en 2023). Sommige vaststellingen in 2022 of 2023 hebben betrekking op de oude puntentoekenning (het moment dat de toevoeging is afgegeven is bepalend). Daarnaast zijn er nog enkele kleine wijzigingen doorgevoerd per 1 september 2022 (zie bijlage E en F voor een overzicht van de forfaitaire punten per zaakscodes).

In de analyse wordt een vergelijking gemaakt tussen het forfaitaire aantal punten en de tijdsbesteding (forfaitaire aantal punten minus tijdsbesteding). Dit geeft het ongestandaardiseerde verschil. Om de grootte van het verschil te duiden berekenen we de Cohen's d. Daarbij wordt het ongestandaardiseerde verschil gestandaardiseerd (door te delen door de standaarddeviatie van de gemiddelde tijdsbesteding). Klassiek gezien duidt een Cohen's d van 0,20 op een klein verschil, een d van 0,50 op een middelgroot verschil en een d van 0,80 op een groot verschil.

zaken per jaar bepaald op declaratiedatum

Bij de registratiegegevens kunnen drie belangrijke momenten worden onderscheiden. Het moment waarop de toevoeging wordt:

- aangevraagd;
- gehonoreerd;
- gedeclareerd.

Daarbij is het zo dat het totale aantal zaken bij elke stap successievelijk afneemt. Er worden meer toevoegingen aangevraagd dan gehonoreerd. En er worden meer toevoegingen gehonoreerd dan gedeclareerd.

Voor dit onderzoek is ervoor gekozen om voor de afbakening in de tijd aan te sluiten bij de declaratiedatum. Het declaratiemoment is ook het moment waarop de urenopgaven (kunnen) worden gedaan. Daarnaast sluiten de werkelijk gedeclareerde zaken het beste aan bij de feitelijke kosten voor rechtsbijstand.

2.7 Representativiteit steekproef

Voor 2021-2023 is een vergelijking gemaakt tussen de populatie en de steekproef. In de onderstaande tabel is per zaakscodes het totaal aantal declaraties en het aantal declaraties in de steekproef weer gegeven. Dit is uitgedrukt in aantallen en aandelen per rechtsgebied.

De tabel toont allereerst de populatie (het aantal vaststellingen in de periode 2021-2023). Vervolgens het aantal vaststellingen in de steekproef (dit is de groep die toestemming heeft gegeven) en tot slot de selectie (dit is de groep die heeft aangegeven dat de opgegeven tijd over het algemeen overeenkomt met de werkelijke tijdsbesteding). In de laatste drie kolommen zijn de aandelen weergegeven zodat populatie, steekproef en selectie met elkaar kunnen worden vergeleken.

Tabel 2.4: Vergelijking populatie (2021-2023) met de steekproef en de groep (selectie betrouwbaar) die toestemming heeft gegeven

<i>Rechtsgebied</i>	<i>populatie 2021- 2023</i>	<i>steekproef (toestemming)</i>	<i>selectie (betrouwbaar)</i>	<i>aandeel in populatie</i>	<i>aandeel in steekproef</i>	<i>aandeel in selectie</i>
Strafrechtelijke zaken: verdachten	233.885	55.575	26.443	24%	21%	20%
Personen- en familierecht	228.094	68.437	36.076	23%	26%	27%
Strafrechtelijke zaken: niet-verdachten	186.346	49.067	22.234	19%	18%	17%
Asiel- en vreemdelingenrecht	122.964	36.705	17.103	13%	14%	13%
Verbindenissenrecht	54.096	15.404	8.839	6%	6%	7%
Sociale voorzieningen	35.507	8.791	4.593	4%	3%	3%
Arbeidsrecht	25.817	6.942	4.893	3%	3%	4%
Huurrecht	25.578	6.570	4.014	3%	2%	3%
Sociale verzekeringen	23.255	6.653	3.620	2%	3%	3%
Bestuursrecht	16.164	3.839	2.051	2%	1%	2%
Woonrecht	12.356	4.388	2.128	1%	2%	2%
Faillissementsrecht/schuldsanering	5.438	903	475	1%	0%	0%
Overige zaken - Civiel recht	4.042	918	435	0%	0%	0%
Erfrecht	2.775	859	576	0%	0%	0%
Belastingrecht	968	256	162	0%	0%	0%
Goederenrecht	724	208	140	0%	0%	0%
Diverse bijzondere regelingen	512	148	63	0%	0%	0%
Milieurecht	405	199	194	0%	0%	0%
Overig	234	77	40	0%	0%	0%
Ambtenarenrecht	215	58	41	0%	0%	0%
Totaal	979.375	265.977	134.120	100%	100%	100%

Bron: RvR bewerking Cebeon

Uit de tabel valt op te maken dat de aandelen van de verschillende rechtsgebieden van de steekproef en selectie goed aansluiten op de aandelen in de populatie. De rechtsgebieden in de steekproef geven een representatief beeld.

In bijlage C is voor een aantal variabelen een vergelijking gemaakt tussen de populatie en steekproef. Ook daar is de conclusie dat de steekproef goed aansluit bij de populatie en als representatief voor de populatie van rechtsbijstandverleners kan worden beschouwd.

Op basis van de steekproef (toestemming) zijn voor het onderzoek 265.977 vaststellingen geselecteerd. Dit is ongeveer 27% van het totaal.

3 Typologie van zaakscodes

3.1 Achtergrond

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de verschillende vormen waarin zaken zich kunnen voordoen en de noodzaak om deze vormen van elkaar te onderscheiden ten behoeve van het bepalen van de tijdsbesteding. Naast de verschillende vormen hebben we in het onderzoek ook te maken met een verandering van de puntentoekenning.

verandering puntentoekenning per 1 januari 2022

In de onderzoeksperiode is de puntentoekenning veranderd. De vaststellingsdatum valt niet per definitie in hetzelfde jaar als de afgifte van de toevoeging. Sommige vaststellingen in 2022 en 2023 zijn op basis van het oude aantal punten afgegeven. Veelal omdat de afgifte voor 1 januari 2022 heeft plaatsgevonden. Daarentegen is het merendeel van de declaraties in 2022 op basis van de nieuwe puntentoekenning. Dit loopt door elkaar bij de zaakscodes waar een verandering van het aantal punten heeft plaatsgevonden. In dit onderzoek is het onderscheid tussen de oude en de nieuwe puntentoekenning voor de zaken gemaakt door een splitsing te maken voor het jaar van afgifte. Als een toevoeging voor 1 januari 2022 is afgegeven, is de zaak toebedeeld aan de oude puntentoekenning. En als dit na 1 januari 2022 plaatsvond is de zaak gerekend tot de nieuwe puntentoekenning. Dit is gedaan om een zo zuiver mogelijke weergave te verkrijgen van de tijdsbesteding in relatie tot het juiste forfaitair aantal punten.

Tabel 3.1: Jaarvaststelling versus jaarafgifte van de toevoeging? (steekproef toestemming)

<i>jaarvaststelling</i>	<i>totaal aantal vaststellingen</i>	<i>waarvan toevoeging na 1-1-2022</i>
2021	85.500	0
2022	87.167	50.077
2023	93.330	81.317
totaal	265.997	131.394

Bron: RvR bewerking Cebeon

Tabel 3.1 laat dus zien dat in het jaar 2022 50.077 vaststellingen van de in totaal 87.187 vaststellingen in 2022 zijn ingedeeld bij de nieuwe puntentoekenning. De andere vaststellingen (87.167 minus 50.077) zijn ingedeeld bij de oude puntentoekenning (omdat de afgifte van de toevoeging voor 1-1-2022 is). De aantallen zijn vaststellingen van zowel de rechtsbijstandverleners met als zonder betrouwbare tijdsregistraties.

3.2 Standaard-zaken, zaken met toeslagen of samenhang en (overige) niet-standaard-zaken

De vergoeding voor gesubsidieerde rechtsbijstand wordt in beginsel bepaald op basis van de forfaitaire uren. Dit aantal is een normbedrag dat is bepaald op de gemiddelde tijdsbesteding van een 'standaard-zaak'; een zaak zonder specifieke tijdverhogende of -verlagende elementen. In de praktijk kunnen er zich echter diverse afwijkingen op een standaard-zaak voordoen die per afwijking een verschillend effect hebben op de tijdsbesteding.

In het forfaitaire systeem wordt hiermee rekening gehouden door het toekennen van toeslagen en kortingen. Deze worden toegekend bovenop de standaard forfaitaire vergoeding. Bij 10 à 15% van alle zaken in de steekproef is sprake van één of meerdere toeslagen of kortingen. Omdat de verschillende afwijkingen tot verschillende tijdsbestedingen kunnen leiden, worden toeslagen en kortingen in verschillende puntenaantallen toegekend.

In het onderzoek maken we een onderscheid tussen standaard-zaken, niet-standaard zaken met toeslagen of kortingen, zaken met samenhang en (overige) niet-standaard-zaken.

standaard-zaken

Standaard-zaken zijn zaken waarop geen toeslagen of kortingen van toepassing zijn. Daarnaast is er geen sprake van samenhang. Verder geldt dat het door de Raad voor Rechtsbijstand toegekende aantal (basis)punten gelijk is aan het forfaitaire aantal punten.⁸

niet-standaard-zaken met toeslagen

Bij de niet-standaard-zaken met toeslagen zijn er toeslagen of kortingen van toepassing. Onder deze categorie worden verschillende toeslagen en verschillende kortingen onderscheiden. Deze toeslagen of kortingen hebben in principe elk een eigen puntenomvang. Bij een aantal van deze toeslagen worden echter verschillende aantallen punten voor verschillende situaties toegekend.

Bij ‘overige toeslagen’ gaat het om de volgende toeslagen:

- punten aftrek als geen sprake is van tegenspraak in een echtscheidingsprocedure
- punten aftrek voor een herhaalde asielaanvraag Dublin
- punten aftrek voor het niet bijwonen van een zitting

- punten voor opvolging in een advieszaak
- punten voor aanwezigheid bij getuigenverhoor
- punten voor asiel VA procedure
- punten voor spreekuur
- punten voor opvolging door een andere advocaat in geval van strafzaak
- punten voor opvolging door een andere advocaat in geval van een civiele zaak
- punten voor strafzaak met gevangenhouding
- punten voor strafzaak descente
- punten voor extra zittingen bij een civiele zaak
- punten voor extra zittingen bij een strafzaak
- punten voor een gerechtelijk vooronderzoek
- punten voor scheiding met voorlopige voorziening tegenspraak
- punten voor scheiding met minderjarige kinderen
- punten voor scheiding met partneralimentatie
- punten voor asiel herleving
- punten voor asiel nader gehoor
- punten voor voorlopige voorziening asiel
- punten voor wijkrechtspraak
- punten voor afhechtingstoeslag bij mediation

niet-standaard-zaken met samenhangende zaak

Een samenhangende zaak kan zich op twee manieren voordoen:

⁸ Zie bijlage E en F voor het aantal punten per zaakscade vóór en ná 1 januari 2022. In de analyse gebruiken we een bandbreedte rond het forfaitaire aantal punten van plus en minus 1 punt. Reistijdtoeslagen zijn niet meegenomen.

1. Er is sprake van een groep rechtzoekenden die hetzelfde rechtsprobleem heeft en die één of meer dan één zaak heeft.
2. Er is sprake van één rechtzoekende die meer dan één zaak heeft.

In beide gevallen kunnen de zaken zodanig samenhangen dat de advocaat aan de tweede en volgende zaak minder tijd zal besteden dan aan de eerste zaak. De Raad toetst of er sprake is van samenhang ongeacht of de advocaat dit in zijn declaratie aangeeft. De ‘verrekening’ van samenhang kan zich in verschillende zaakscodes (die samenhangen) voordoen.

(overige) niet standaardzaken

Dit zijn zaken waarbij het aantal toegekende punten meer dan 1 punt afwijkt van het forfaitaire aantal punten. Verder zijn bij deze zaken geen toeslagen of kortingen van toepassing en is er geen sprake van samenhang. Onder de (overige) niet standaardzaken zitten onder andere zaken met een vergoeding voor de reistijd.

belang van een onderscheid tussen standaard en niet-standaard-zaken in relatie tot de opgegeven tijdsbesteding

Een afwijkende uitkomst van de gemiddelde tijdsbesteding voor niet-standaard-zaken kan verschillende oorzaken hebben.

Ten eerste zorgen extra handelingen voor extra tijdsbesteding. Een extra zitting of de aanwezigheid bij een getuigenverhoor kost natuurlijk extra tijd en deze extra tijd zorgt voor (een deel van) de hogere urenopgave voor niet-standaard-zaken.

Ten tweede is het goed mogelijk dat zaken met toeslagen vaker complexer zijn dan ‘standaard-zaken’. Een grotere complexiteit zorgt, los van de extra handelingen, eveneens voor een hogere tijdsbesteding ten opzichte van standaard-zaken. Complexere zaken zijn niet als zodanig te identificeren. De invloed van de complexiteit op de hoogte van de urenopgaven is dus niet afzonderlijk in beeld te brengen. Daarom zal, naarmate toeslagen vaker voorkomen bij complexe zaken, de extra tijdsbesteding als gevolg van hogere complexiteit tot uitdrukking komen in de extra tijd van niet-standaard-zaken. De hogere tijdsbesteding voor zaken met toeslagen kan dus ook, naast de extra handelingen, deels het gevolg zijn van een hogere complexiteit van de zaak als zodanig.

Daarom is, voor de niet-standaard-zaken, het van belang om de tijdsbesteding apart in beeld te brengen. Niet-standaard-zaken kunnen namelijk een aanzienlijk andere tijdsbesteding hebben dan standaard-zaken.

Omdat voor niet-standaard-zaken er geen forfaitair aantal punten is vastgesteld, wordt in de analyse de opgegeven tijdsbesteding afgezet tegen het totaal aantal *toegekende* punten (dit is het aantal punten in de vaststelling). Dit geeft een verhoudingsgetal of ratio, *tijdsbesteding per punt*. Op deze manier kunnen standaard-zaken worden vergeleken met niet-standaard-zaken en daarnaast kunnen zaakscodes onderling beter worden vergeleken.

Indien de ratio 1 is, is de gemiddelde tijdsbesteding gelijk aan het aantal toegekende punten. Indien de ratio groter dan 1 is, geeft dit aan dat de tijdsbesteding hoger is dan het aantal toegekende punten. Bijvoorbeeld 1,2 betekent dat de gemiddeld opgegeven tijd circa 20% boven het aantal toegekende punten ligt. Indien de ratio kleiner is dan 1 dan is de gemiddelde tijdsbesteding lager dan het aantal toegekende punten.

Tabel 3.2: Typologie van zaakscodes met een betrouwbare tijdsregistratie (2021-2023)

<i>type</i>	<i>aantal</i>	<i>%</i>
1 <i>standaard-zaken</i>	79.545	59%
2 <i>niet-standaard-zaken met toeslagen en/of kortingen</i>	12.519	9%
3 <i>niet-standaard-zaken met samenhang</i>	3.857	3%
4 <i>(overige) niet-standaard-zaken</i>	38.202	29%
<i>totaal</i>	134.123	100%

Bron: RvR bewerking Cebeon

mediationzaken en de tijdsregistratie

Bij mediation komt het vaak voor dat één mediator twee of meer cliënten bijstaat. Als er bijvoorbeeld twee cliënten in een zaak zijn, wordt het aantal forfaitaire punten (10 punten) verdeeld over twee zaakscodes. Veelal krijgt elke zaakscade dan 5 punten. Het is echter niet duidelijk of de mediator bij de tijdsregistratie hetzelfde doet. Dat wil zeggen de gewerkte tijd verdelen over de twee zaakscodes met dezelfde code. Als mediators dit niet doen, leidt dit tot een overschatting van de gewerkte tijd (uren worden dan mogelijk dubbel geschreven). Op basis van de datum van de toevoeging (besluit) en de datum van de vaststelling (declaratie) kan een groot deel van de mediationzaken met twee of meer rechtzoekenden worden geïdentificeerd. Uit nader onderzoek van deze registraties wordt niet duidelijk of de tijdsregistratie op één of meerder rechtzoekenden betrekking heeft. Dit betekent dat de gemiddelde tijdsbesteding in deze zaken enige ‘ruis’ bevat.

3.3 Samenvattend

De analyse in het volgende hoofdstuk is gebaseerd op rechtsbijstandverleners die:

- in 2021, 2022 of 2023 minimaal één vaststelling hebben gehad (waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen voor en na 1-1-2022);
- toestemming hebben gegeven voor anoniem gebruik van de gegevens van de Raad voor Rechtsbijstand; en
- hebben aangegeven dat de opgegeven uren bij de vaststelling over het algemeen overeenkomen met het werkelijke aantal uren (90-100% betrouwbaar).

Daarnaast is een onderscheid gemaakt tussen standaard-zaken en niet-standaard-zaken alsmede de oude en nieuwe puntentoekening. Dit levert het volgende overzicht op:

Tabel 3.3: Afbakening van zaakscodes met een betrouwbare tijdregistratie (vóór en na 1-1-2022)

		<i>aantal zaken</i>
1	<i>vaststelling in 2021-2023 door RvR</i>	979.375
2	<i>na toestemming in webenquête</i>	265.997
3	<i>na betrouwbare opgave</i>	134.123
<i>betrouwbare opgaven:</i>		
	<i>waarvan vóór 1-1-2022</i>	<u>68.644</u>
	<i>waarvan standaard-zaken</i>	41.395
	<i>waarvan niet-standaard-zaken</i>	27.249
	<i>waarvan ná 1-1-2022</i>	<u>65.479</u>
	<i>waarvan standaard-zaken</i>	38.150
	<i>waarvan niet-standaard-zaken</i>	27.329

Bron: RvR bewerking Cebeon

In de tabellen (zie het volgende hoofdstuk) wordt alleen gerapporteerd over zaakscodes met minimaal 50 zaken. Voor een totaaloverzicht van het aantal zaken per zaakscodes in de steekproef wordt verwezen naar bijlage D.

4 Beantwoording onderzoeksvragen

4.1 Vraag A: Wat is de huidige gemiddelde tijdsbesteding?

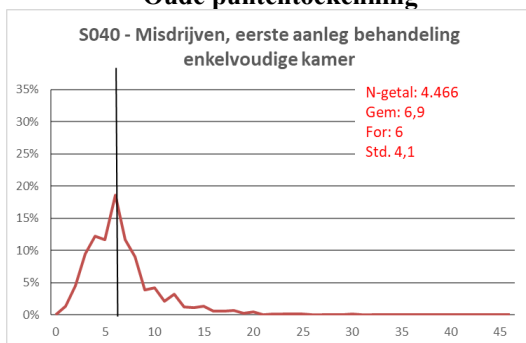
1. Wat is de gemiddelde tijdsbesteding van alle in het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand gehanteerde zaakscodes door een advocaat of mediator?
2. Sluit dit aan bij de huidige puntentoekenning?
3. Wat is de verdeling van de tijdsbesteding binnen de gehanteerde zaakscodes? Piketzaken dienen hierbij apart in beeld te worden gebracht. Extra-urenzaken blijven buiten beschouwing.

We beginnen de beantwoording van deze vragen met enkele grafieken. Deze grafieken tonen het gemiddelde en de verdeling van de tijdsbesteding. Dit is vooral illustratief om te laten zien hoe de tijdsbesteding varieert en of de verandering van de puntentoekenning hier van invloed op is. Vervolgens maken we een vergelijking tussen het forfaitaire aantal punten en de tijdsbesteding. Dit doen we voor standaard-zaken na 1-1-2022. We zien nog steeds een verschil en de vraag is dan ook of dit verschil kleiner is geworden (zie tabel 4.2). Dit blijkt het geval te zijn. In de laatste paragraaf bespreken we de tijdsbesteding aan piketzaken.

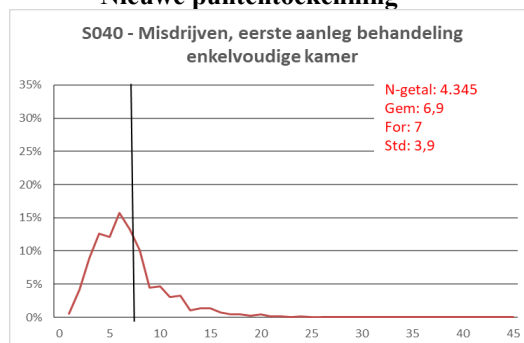
4.1.1 Verdeling van de tijdsbesteding voor standaard-zaken voor en na 1-1-2022

Voor tien veel voorkomende zaakscodes hebben we de tijdsbesteding en verdeling voor en na de nieuwe puntentoekenning met elkaar vergeleken. Links (in onderstaande figuren) staat telkens de verdeling (van de tijdsbesteding) onder de oude puntentoekenning en rechts de verdeling na de nieuwe puntentoekenning. De figuren geven naast de verdeling ook inzicht in het gemiddelde en het forfaitaire aantal punten. De verticale streep geeft het forfaitaire aantal punten weer. Voor de standaard-zaken van S040 in de oude puntentoekenning betekent dit bijvoorbeeld dat ongeveer 19% van de zaken het forfaitaire aantal punten van 6 uur als tijdsbesteding heeft voor de respondenten met betrouwbare urenopgave. Bij de nieuwe puntentoekenning is het forfaitaire aantal punten van 6 naar 7 gestegen en heeft 12% van de zaken het forfaitaire aantal van 7 uur als tijdsbesteding.

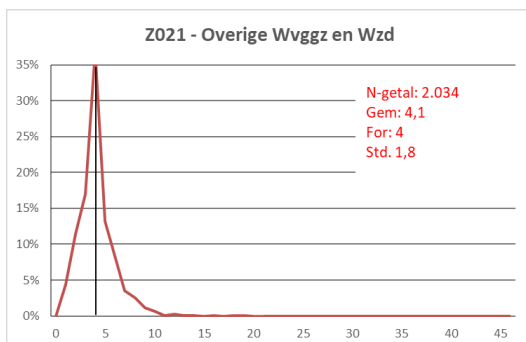
Oude puntentoekenning

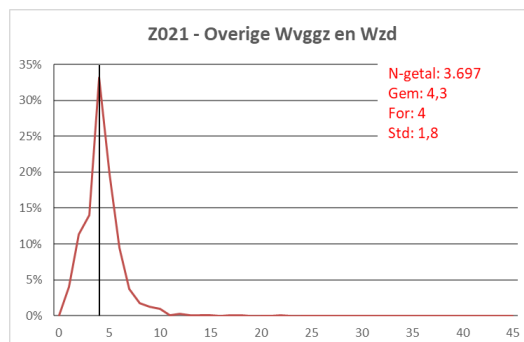
Nieuwe puntentoekenning

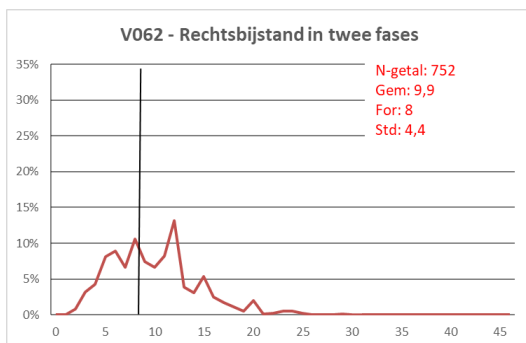
Z021 - Overige Wvvgz en Wzd

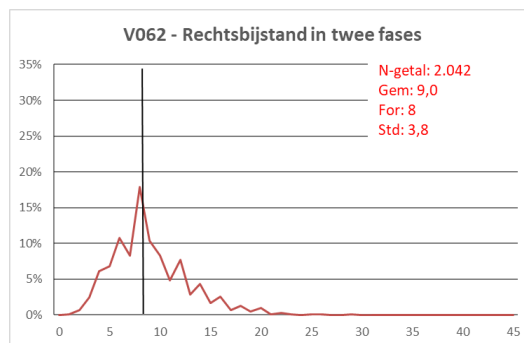
Z021 - Overige Wvvgz en Wzd

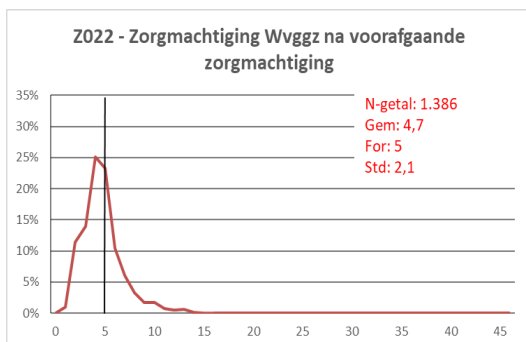
V062 - Rechtsbijstand in twee fases

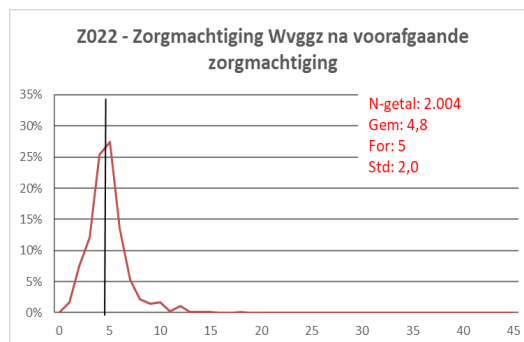
V062 - Rechtsbijstand in twee fases

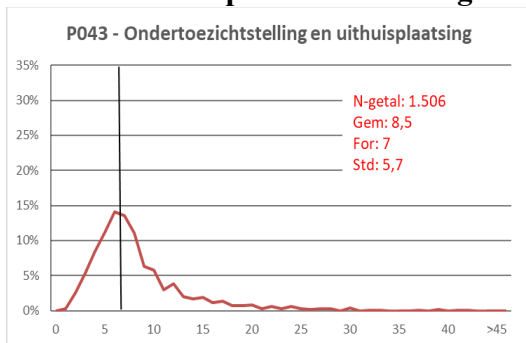
Z022 - Zorgmachtiging Wvvgz na voorafgaande zorgmachtiging

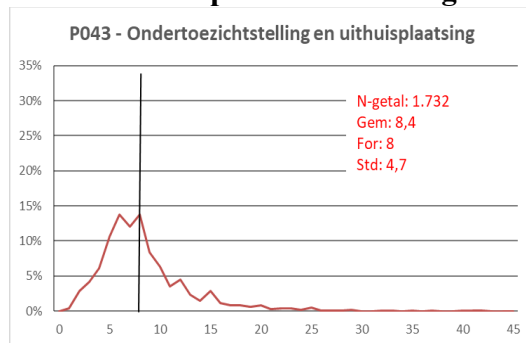
Z022 - Zorgmachtiging Wvvgz na voorafgaande zorgmachtiging

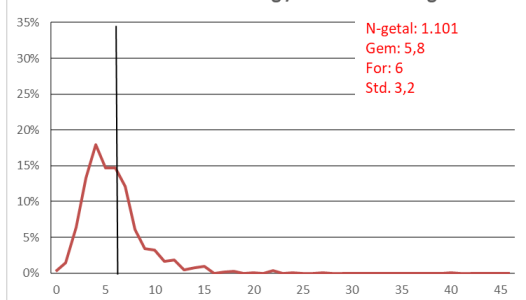
Oude puntentoekenning

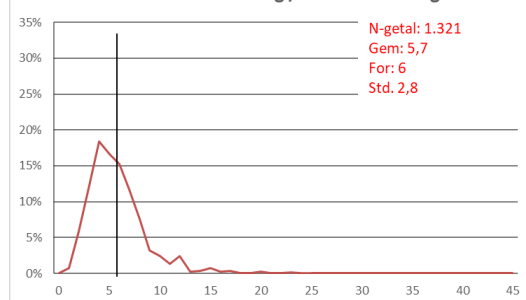
Nieuwe puntentoekenning

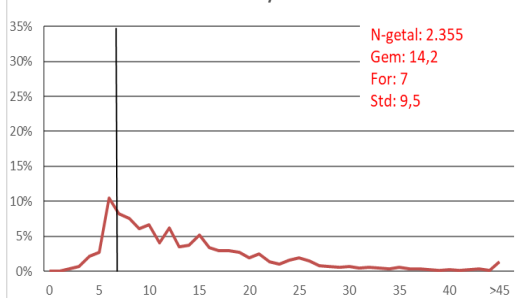
S041 - OM-afdoening / strafbeschikking

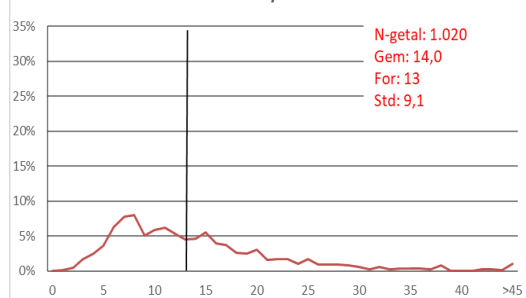
S041 - OM-afdoening / strafbeschikking

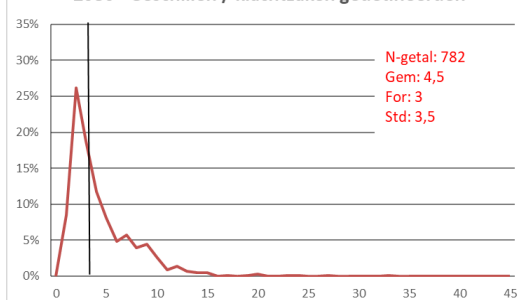
P030 - Alimentatie / levensonderhoud

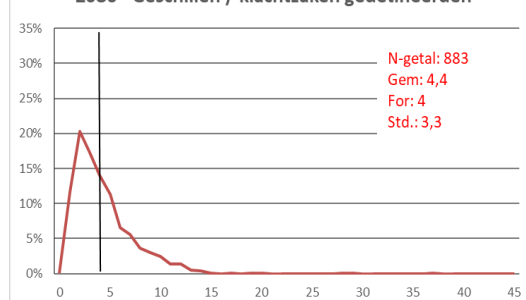
P030 - Alimentatie / levensonderhoud

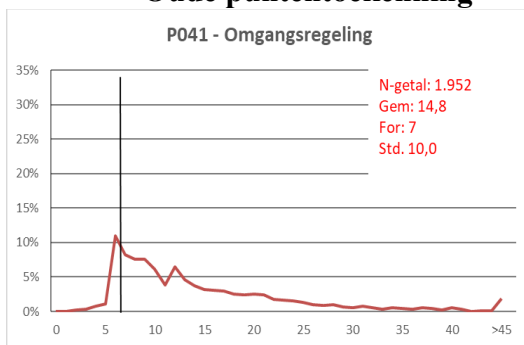
Z080 - Geschillen / klachtzaken gedetineerden

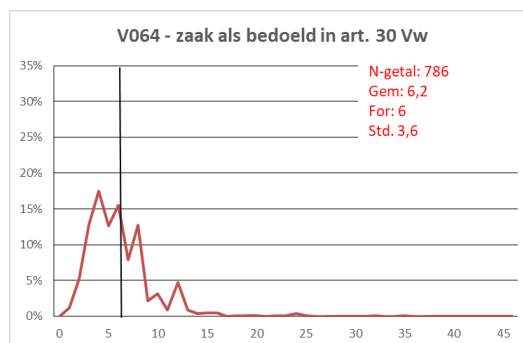
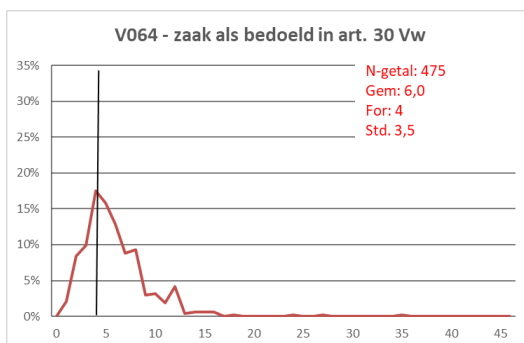
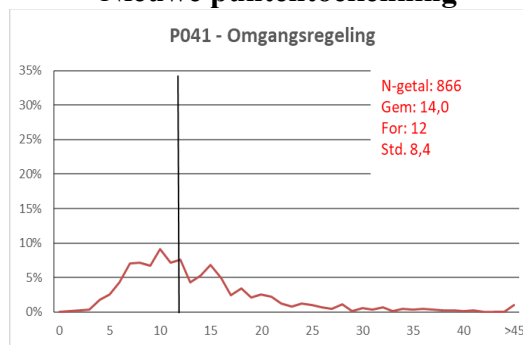
Z080 - Geschillen / klachtzaken gedetineerden

Oude puntentoekenning

Nieuwe puntentoekenning

Bron: RvR bewerking Cebeon

We zien dat de gemiddelde tijdsbesteding voor de 10 geselecteerde zaakscodes in de nieuwe puntentoekekening beter aansluit bij het forfaitaire aantal punten. Uit de grafieken blijkt dat voor zaakscodes S040, P030, Z080, P041 en V064 de verandering van het forfaitaire puntenaantal heeft geleid tot een minder groot verschil tussen de gemiddelde tijdsbesteding in een standaard-zaak en het aantal forfaitaire punten dat ertegenover staat. Verder zien we nog steeds duidelijke verschillen in de opgegeven tijdsbesteding voor de standaard-zaken bij de meest voorkomende zaakscodes. De verdeling van het aantal opgegeven uren lijkt nagenoeg gelijk te blijven bij het veranderen bij het forfaitaire puntenaantal voor de meest voorkomende zaakscodes. Een verhoging van de norm heeft niet geleid tot een toename van het opgegeven aantal uren voor deze zaakscodes. In de bijlage A is voor alle zaakscodes (in tabelvorm) de vergelijking gemaakt tussen de nieuwe en oude puntentoekekening. Daarnaast is voor de nieuwe puntentoekekening de verdeling van de tijdsbesteding per zaakscade grafisch weergegeven (zie bijlage H).

4.1.2 Tijdsbesteding standaard-zaken volgens de nieuwe puntentoekekening na 1-1-2022

In onderstaande tabel is voor standaard-zaken de gemiddelde tijdsbesteding (na 1-1-2022) afgezet tegen het aantal punten. De tabel is geordend waarbij standaard-zaken met de meest gedeclareerde zaakscodes (vaststellingen) bovenaan staan. In tabel 4.1 staan de gegevens van de vierentwintig meest gedeclareerde zaakscodes. De gehele lijst met alle zaakscodes staat in bijlage A. In circa 70-75% van de standaard-zaken (met meer dan 50 waarnemingen) besteedt men meer tijd aan een zaak dan het forfaitaire aantal punten. Voor de twintig meest voorkomende zaakscodes valt op dat het absolute verschil tussen het forfaitaire en de gemiddelde tijdsbesteding vaak in een marge van 1,5 uur zit en er geen hoge uitschieters tussen zitten. In de laatste kolom staat de Cohen's d. Dit is gedaan om het verschil tussen de forfaitaire punten en tijdsbesteding te standaardiseren.

Een Cohen's d van -0,20 duidt op een klein negatief verschil, een Cohen's d van -0,50 op een middelgroot negatief verschil en een Cohen's d van -0,80 op een groot negatief verschil. Dit betekent concreet dat bij een Cohen's d van -0,20 de gemiddelde tijdsbesteding ten opzichte van de omvang van het forfait iets hoger ligt dan het forfait. Voor de twintig meest voorkomende zaakscodes valt op dat het Cohen's d-getal laat zien dat het merendeel van de zaakscodes een klein (gestandaardiseerd) verschil kent tussen enerzijds de gemiddelde tijdsbesteding en anderzijds het forfaitair aantal punten. Alleen voor zaakscodes Z023 in tabel 4.1 is er sprake van een wat groter verschil vergeleken met de variabiliteit in tijdsbesteding. Voor deze zaakscodes geldt een forfaitair aantal punten van 6, terwijl de gemiddelde tijdsbesteding 4,8 uur is. De standaarddeviatie van het verschil is - in vergelijking met het gemiddelde - relatief klein waardoor het Cohen's d-getal hoger ligt voor deze zaakscodes.

Tabel 4.1: Gemiddelde tijdsbesteding van standaard-zaken afgezet tegen de nieuwe puntentoekenning (forfait) gesorteerd op aantal zaken

zaaks code	omschrijving	(1) forf. pun- ten	(2) huidige tijdsb.	(1-2) verschil	n	standaard deviatie	Cohen's d
S040	Misdrijven, eerste aanleg behandeling enkelvoudige kamer	7	6,9	0,1	4.345	3,9	0,0
Z021	Overige Wvvgz en Wzd	4	4,3	-0,3	3.697	1,8	-0,1
V062	Rechtsbijstand in twee fases	8	9,0	-1,0	2.042	3,8	-0,3
Z022	Zorgmachtiging Wvvgz na voorafgaande zorgmachtiging	5	4,8	0,2	2.004	2,0	0,1
P043	Ondertoezichtstelling en uithuisplaatsing	8	8,4	-0,4	1.732	4,7	-0,1
S041	OM-afdoening / strafbeschikking	6	5,7	0,3	1.321	2,8	0,1
P030	Alimentatie / levensonderhoud	13	14,0	-1,0	1.020	9,1	-0,1
Z080	Geschillen / klachtzaken gedetineerden	4	4,4	-0,4	883	3,3	-0,1
P041	Omgangsregeling	12	14,0	-2,0	866	8,4	-0,2
V064	zaak als bedoeld in art. 30 Vw	6	6,2	-0,2	786	3,6	0,0
P100	Personen- en familierecht, overige geschillen	12	13,0	-1,0	749	7,2	-0,1
V010	Vreemdelingenrecht	8	8,4	-0,4	748	4,5	-0,1
Z140	Vreemdelingenbewaring	4	4,3	-0,3	736	2,4	-0,1
D020	Arbeidsongeschiktheid (w.o. WIA / WAO)	10	9,4	0,6	716	4,7	0,1
Z151	Omzetting taakstraf	5	5,3	-0,3	715	2,8	-0,1
C010	Wet werk en bijstand (Participatiewet)	8	8,5	-0,5	703	4,0	-0,1
Z150	Tenuitvoerlegging voorwaardelijke straf	5	5,1	-0,1	673	2,8	0,0
V042	Beroep asiel	10	9,2	0,8	648	5,1	0,2
P040	Ouderlijk gezag / voogdij	11	12,2	-1,2	614	7,5	-0,2
S050	Misdrijven, eerste aanleg behandeling meervoudige kamer	14	15,0	-1,0	614	9,1	-0,1
P015	Echtscheiding of beëindiging partnerschap met nevenvorderingen	13	11,6	1,4	604	7,3	0,2
B010	Bestuursrecht	9	10,2	-1,2	602	5,8	-0,2

zaaks code	omschrijving	(1) forf. pun- ten	(2) huidige tijdsb.	(1-2) verschil	n	standaard deviatie	Cohen's d
Z023	Zorgmachtiging Wvvggz zonder voorafgaande crisismaatregel	6	4,8	1,2	546	3,1	0,4
O013	Gewelds- en zedenmisdrijf met ernstig letsel	15	14,5	0,5	490	8,6	0,1

Bron: RvR bewerking Cebeon

nb: door afronding in de tabel kunnen kleine verschillen ontstaan

Voor de meeste zaakscodes is de gemiddelde tijdsbesteding groter dan het forfaitaire aantal punten.

In onderstaande tabel zijn de zaakscodes opgenomen met de grootste verschillen (tot -2) tussen het forfaitair puntenaantal en de tijdsbesteding (zie bijlage A voor totaaloverzicht). Zaakscodes A020 en A010 laten de grootste verschillen zien, echter hebben deze zaakscodes ook een tamelijk hoge standaardafwijking. Dit duidt erop dat de waarnemingen aanzienlijke variatie vertonen in de urenregistratie.

Tabel 4.2: Gemiddelde tijdsbesteding van standaard-zaken afgezet tegen de nieuwe puntentoekenning (forfait) gesorteerd op verschil (1-2)

zaaks code	omschrijving	(1) forf. pun- ten	(2) huidige tijdsb.	(1-2) verschil	aantal (n)	standaard deviatie	Cohen's d
A020	Ontbinding arbeidsovereenkomst	16	23,0	-7,0	53	13,2	-0,5
A010	(Ver)nietig(ing) ontslag	19	24,9	-5,9	88	14,7	-0,4
P012	Beëindiging samenwoning met nevenvorderingen	13	17,3	-4,3	195	9,7	-0,5
V074	Voornemen (art.5a lid 5 / 2e volzin) beëindiging asielprocedure	5	8,5	-3,5	79	5,1	-0,7
P090	Curatele / onderbewindstelling	10	12,9	-2,9	173	8,7	-0,3
H040	Geschil (ver)huur woonruimte	15	17,8	-2,8	135	11,4	-0,3
O033	Schuldsanering / betalingsregeling	10	12,7	-2,7	126	6,1	-0,4
P091	Bijzondere curator	10	12,6	-2,6	124	8,8	-0,3
O011	Straat- en/of contactverbod	11	13,5	-2,5	70	10,7	-0,2
O030	Geschil verbintenissenrecht	16	18,5	-2,5	273	13,1	-0,2
V013	Verblijf gezinsleden	8	10,3	-2,3	342	5,6	-0,4
P041	Omgangsregeling	12	14,0	-2,0	866	8,4	-0,2

Bron: RvR bewerking Cebeon

nb: door afronding in de tabel kunnen kleine verschillen ontstaan

In volgende tabel kijken we naar de ontwikkeling van de tijdsbesteding afgezet tegen de ontwikkeling van het forfait. In kolom (1) staat de ontwikkeling van het aantal forfaitaire punten. In kolom (3) staat het verschil tussen de nieuwe puntentoekenning en de tijdsbesteding. In kolom (4) staat hetzelfde maar dan voor de oude puntentoekenning (wederom forfaitaire punten minus tijdsbesteding). In kolom (5) staat het verschil van de twee verschillen. Dit geeft de ontwikkeling aan. Bij een positief verschil in kolom 6 is het verschil tussen forfait en tijdsbesteding bij de oude en nieuwe puntentoekenning afgenomen. Is het verschil negatief dan zijn forfait en tijdsbesteding verder uit elkaar komen te liggen.

Tabel 4.3: Ontwikkeling in verschil tussen forfait en tijdsbesteding (vóór en ná 1-1-2022) gesorteerd op aantal zaken (nieuw)

zaaks- code	omschrijving	(1) forf nieuw minus forf.oud	(2) n nieuw	(3) forf minus tijd nieuw	(4) forf minus tijd oud	(5) verschil (3)-(4)	(6) Cohen's d
S040	Misdrijven, eerste aanleg behandeling enkelvoudige kamer	1	4.345	0,1	-0,9	0,9	0,2
Z021	Overige Wvvgz en Wzd	0	3.697	-0,3	-0,1	-0,1	-0,1
V062	Rechtsbijstand in twee fases	0	2.042	-1,0	-1,9	0,9	0,2
Z022	Zorgmachtiging Wvvgz na voorafgaande zorgmachi- ging	0	2.004	0,2	0,3	-0,1	0,0
P043	Ondertoezichtstelling en uithuisplaatsing	1	1.732	-0,4	-1,5	1,1	0,2
S041	OM-afdoening / strafbe- schikking	0	1.321	0,3	0,2	0,1	0,0
P030	Alimentatie / levensonder- houd	6	1.020	-1,0	-7,2	6,2	0,7
Z080	Geschillen / klachtzaken gedetineerden	1	883	-0,4	-1,5	1,1	0,3
P041	Omgangsregeling	5	866	-2,0	-7,8	5,9	0,6
V064	zaak als bedoeld in art. 30 Vw	2	786	-0,2	-2	1,8	0,5
P100	Personen- en familierecht, overige geschillen	5	749	-1	-6,7	5,8	0,7
V010	Vreemdelingenrecht	0	748	-0,4	-0,6	0,3	0,1
Z140	Vreemdelingenbewaring	0	736	-0,3	-1,2	0,8	0,3
D020	Arbeidsongeschiktheid (w.o. WIA / WAO)	2	716	0,6	-2,7	3,3	0,6
Z151	Omzetting taakstraf	2	715	-0,3	-1,9	1,5	0,6
C010	Wet werk en bij-stand (Participatiewet)	0	703	-0,5	-1,3	0,8	0,2
Z150	Tenuitvoerlegging voorwaardelijke straf	2	673	-0,1	-1,2	1,1	0,4
V042	Beroep asiel	2	648	0,8	-2,8	3,6	0,6
P040	Ouderlijk gezag / voogdij	4	614	-1,2	-6,2	5,1	0,6
S050	Misdrijven, eerste aanleg behandeling meervoudige kamer	6	614	-1,0	-7,9	6,9	0,7

Bron: RvR bewerking Cebeon

nb: door afronding in de tabel kunnen kleine verschillen ontstaan

Voor bijna alle zaakscode's is het verschil tussen het forfaitaire aantal punten en de tijdsbesteding afgenomen nadat het aantal punten per 1-1-2022 is aangepast. Dat wil zeggen dat de nieuwe puntentoekenning beter aansluit bij de tijdsbesteding van de rechtsbijstandverleners (zie ook bijlage A). In kolom (5) staat per zaakscode het verschil. Dit representeert dus het verschil van de afwijking van het forfaitaire puntenaantal ten opzichte van de gemiddelde tijdsbesteding (in de oude en nieuwe situatie). Dit verschil wordt vervolgens in kolom (6) afgezet tegen de gepoolde standaarddeviatie. Dit getal van Cohen's d geeft dus

de mate van het verschil weer tussen forfait en de gemiddelde tijd in de oude- en de nieuwe puntentoe- kenning. De hoogste scores bij Cohen's d worden behaald voor de zaakscodes waarvan het forfaitaire puntenaantal (sterk) is veranderd. In bijlage A staat de volledige lijst voor alle zaakscodes.

4.1.3 Piketdiensten

In het onderzoek is gevraagd piketdiensten apart in beeld te brengen. Voor piketdiensten worden geen tijdregistraties bijgehouden door de Raad voor Rechtsbijstand. Om die reden zijn in de webenquête vragen over piketdiensten opgenomen.

Allereerst is gevraagd of men piketdiensten draait. Van alle rechtsbijstandverleners in de webenquête geeft circa 45% aan piketdiensten te draaien. Deze groep is gevraagd voor welke rechtsgebieden zij piketdiensten doen. De meeste rechtsbijstandverleners melden strafpiket (81%) gevolgd door jeugd-piket (45%).

Tabel 4.4: Voor welke rechtsgebieden draait u piketdiensten (voor de rbv's die piket draaien)

<i>antwoord</i>	<i>aandeel respondenten piket</i>
1 <i>strafpiket</i>	81%
2 <i>jeugd-piket</i>	45%
3 <i>vreemdelingenpiket</i>	8%
4 <i>psychiatriepiket</i>	22%
5 <i>overig</i>	4%

nb: meerdere antwoorden mogelijk.
Bron: enquête bewerking Cebeon

Tabel 4.5: Beoordeling punten toekenning voor piketdiensten (voor de rbv's die piket draaien)

<i>antwoord</i>	<i>aandeel respondenten piket</i>
1 <i>puntentoeckenning piketdiensten is veel te laag</i>	50%
2 <i>puntentoeckenning piketdiensten is een beetje te laag</i>	32%
3 <i>puntentoeckenning piketdiensten is ongeveer juist</i>	16%
4 <i>puntentoeckenning piketdiensten is een beetje te hoog</i>	0%
5 <i>puntentoeckenning piketdiensten is veel te hoog</i>	0%
6 <i>weet niet / geen antwoord</i>	1%
totaal	100%

Bron: enquête bewerking Cebeon
nb: door afronding kan het totaal afwijken van de som der delen

Over het algemeen geeft men aan dat de puntentoeckenning voor piketdiensten te laag is (circa 82%). Deze 82% is genomen van de respondenten die zelf ook piketdiensten doen. De vraag over de beoordeling is ook gesteld als men geen piketdiensten draait. Meer dan 95% heeft geen oordeel over de puntentoeckenning als men geen piketdiensten draait. Verder is nog gekeken naar regionale verschillen. De verwachting was dat in landelijke gebieden (met veelal meer reistijd) de puntentoeckenning eerder te laag zou worden beoordeeld. De verschillen zijn klein en niet significant. De beoordeling van de puntentoeckenning verschilt minimaal per piketdienst. Helaas is het niet mogelijk de vergelijking 1 op 1 te maken omdat men

verschillende piketdiensten kan draaien en de beoordeling in het algemeen is uitgevraagd zonder verwijzing naar een specifieke piketdienst. Met dit in het achterhoofd kan onderstaande tabel worden gemaakt.

Tabel 4.6: Beoordeling puntentoekenning per piket (voor de rbv's die piket draaien)

<i>antwoord</i>	<i>aandeel respondenten piket</i>	<i>% veel te laag en beetje te laag (indicatief)</i>
1 strafpiket	81%	86%
2 jeugd piket	45%	87%
3 vreemdelingenpiket	8%	83%
4 psychiatriepiket	22%	72%
5 overig	4%	76%
totaal		82%

Bron: enquête bewerking Cebeon
nb: meerdere antwoorden mogelijk voor piketdiensten

4.2 Vraag B: Tijdsbesteding van standaard-zaken en niet-standaard-zaken?

1. Wat is het verschil in tijdsregistratie in zaken binnen eenzelfde zaakscade waar toeslagen voor zijn toegekend of punten zijn gekort ten opzichte van zaken in diezelfde code waarvoor dat niet geldt?
2. Sluit dit aan bij de huidige puntentoeslagen en –kortingen?

Zoals in hoofdstuk 3 beschreven komt er een groot aantal verschillende soorten (en combinaties van) toeslagen en kortingen voor. Om zaakscodes goed met elkaar te kunnen vergelijken introduceren we een nieuw vergelijkingsgetal: uren per punt. Dit getal geeft aan – voor standaard-zaken en zaken met toeslagen of kortingen – wat de gemiddelde investering (in uren) is per punt. De Raad voor Rechtsbijstand kent uiteindelijk het aantal punten toe, in veel gevallen is dit niet gelijk aan het forfaitaire aantal punten. Door uren per punt te bepalen kunnen standaard-zaken beter vergeleken worden met zaken met verschillende toeslagen en/of in samenhang. Daarnaast is het mogelijk om zaakscodes (met en zonder toeslagen) onderling te vergelijken.

Per zaakstype tonen we de top 10 (van afwijkingen). Voor standaard-zaken zijn rechtsbijstandverleners circa 10% meer tijd kwijt dan het aantal toegekende punten. Bij met name asielrecht (V074), arbeidsrecht (A020 en A010) verbintenisrecht (O011 en O030) en familierecht (P012, P090 en P091) is meer tijd nodig (gemiddeld 20-40% meer).

Tabel 4.7: Ratio tijdsbesteding gedeeld door toegekende punten voor standaard-zaken (ratio = tijdsbesteding / toegekende punten) na 1-1-2022 gesorteerd op ratio

zaaks-code	omschrijving	ratio standaard-zaken	n	std.dev
V074	Voornemen (art.5a lid 5 / 2e volzin) beëindiging asielprocedure	1,7	79	1,0
A020	Ontbinding arbeidsovereenkomst	1,4	53	0,8
A010	Nietig ontslag	1,3	88	0,8
O011	Straat- en/of contactverbod	1,3	70	1,0
P012	Beëindiging samenwoning/nevenvorderingen	1,3	195	0,7
P090	Curatele/onderbewindstelling	1,3	173	0,9
P091	Bijzonder curator	1,3	124	0,9
V013	Verblijf gezinsleden	1,3	342	0,7
H040	Geschil (ver)huur woonruimte	1,2	135	0,8
O030	Geschil verbintenissenrecht	1,2	273	0,8
totaal van alle standaard-zaken		1,1	37.631	

Bron: RvR bewerking Cebeon

Zaken met toegekende toeslagen (of kortingen) kosten gemiddeld 50% meer tijd dan is toegekend (door de Raad voor Rechtsbijstand). Deze zaken zijn veelal ingewikkelder en dat zien we ook in de tijdregistratie (soms is gemiddeld 60-80% meer tijd nodig dan wordt vergoed).

Tabel 4.8: Ratio tijdsbesteding gedeeld door toegekende punten voor zaken met toeslagen of kortingen (ratio = tijdsbesteding / toegekende punten) na 1-1-2022 gesorteerd op ratio

zaaks-code	omschrijving	ratio zaken met toeslagen	n	std.dev
P041	Omgangsregeling	1,8	101	0,9
S050	Misdrijven, eerste aanleg behandeling meervoudige kamer	1,8	810	0,9
O013	Gewelds- en zedenmisdrijf met ernstig letsel	1,6	101	0,9
P012	Beëindiging samenwoning met nevenvorderingen	1,6	106	1,0
P042	Ondertoezichtstelling (ambtshal-ve ex art. 1:261 BW)	1,6	68	0,8
P043	Ondertoezichtstelling en uithuisplaatsing	1,6	219	1,0
V042	Beroep asiel	1,6	52	0,9
V062	Rechtsbijstand in twee fases	1,6	310	0,7
Z022	Zorgmachtiging Wvvgz na voorafgaande zorgmachtiging	1,6	74	0,9
P015	Echtscheiding of beëindiging partnerschap met nevenvorderingen	1,5	611	1,0
totaal van alle zaken met toeslagen en kortingen		1,5	4.983	

Bron: RvR bewerking Cebeon

Zaken waar sprake is van samenhang (op basis van de registratie van de Raad voor Rechtsbijstand) lijken gemiddeld op de standaard-zaken. Gemiddeld is 10% meer tijd nodig dan wordt vergoed. In sommige zaken is gemiddeld (ondanks de samenhang) meer tijd nodig (S050, Z080, P043 en V062). Gemiddeld gaat dit om circa 30-40% meer tijd.

Tabel 4.9: Ratio tijdsbesteding gedeeld door toegekende punten voor zaken met samenhang (ratio = tijdsbesteding / toegekende punten) na 1-1-2022 gesorteerd op ratio

zaaks-code	omschrijving	ratio		
		zaken met samenhang	n	std.dev
S050	Misdrijven, eerste aanleg behandeling meervoudige kamer	1,4	68	1,1
Z080	Geschillen/klachtzaken gedetineerden	1,4	72	1,0
P043	Ondertoezichtstelling en uithuisplaatsing	1,3	93	1,1
V062	Rechtsbijstand in twee fases	1,3	56	0,6
O013	Gewelds- en zedenmisdrif met ernstig letsel	1,2	116	1,0
V010	Vreemdelingenrecht	1,2	79	0,7
V043	Hoger beroep asiel	1,1	52	0,7
S040	Misdrijven, eerste aanleg behandeling enkelvoudige kamer	0,9	377	0,6
V042	Beroep asiel	0,9	127	0,4
totaal van alle zaken met samenhang		1,1	1.673	

Bron: RvR bewerking Cebeon

Voor de (overige) niet-standaard-zaken is gemiddeld 20% meer tijd nodig. Hier springt er één zaakscode uit: gewelds- en zeden misdrif met ernstig letsel (O013). Hier zijn diverse zaken met een afwijkend aantal punten. Zo heeft de gemiddelde niet-standaard zaak van O013 9 punten, terwijl het forfait van een standaardzaak 15 punten heeft.

Tabel 4.10: Ratio tijdsbesteding gedeeld door toegekende punten voor (overige) niet-standaard-zaken (ratio = tijdsbesteding / toegekende punten) na 1-1-2022 gesorteerd op ratio

zaaks-code	omschrijving	ratio		
		(overige) niet-standaard-zaken	n	std.dev
O013	Gewelds- en zedenmisdrif met ernstig letsel	2,1	303	3,0
H020	Onderhoud door verhuurder	1,4	186	1,6
S050	Misdrijven, eerste aanleg behandeling meervoudige kamer	1,3	354	1,0
S040	Misdrijven, eerste aanleg behandeling enkelvoudige kamer	1,2	794	1,1
H040	Geschil (ver)huur woonruimte	1,2	438	1,0
E010	Geschillen m.b.t. het erfrecht	1,2	135	0,6
V063	Rechtsbijstand in drie fases	1,1	83	0,5
S020	Jeugdstrafzaken	1,1	72	0,7
R010	Te gebruiken voor alle civiele zaken die niet in een andere categorie te coderen zijn	1,1	92	0,7
P050	Boedelscheiding	1,1	68	0,7
totaal van alle (overige) niet-standaard-zaken		1,2	12.413	

Bron: RvR bewerking Cebeon

Met de ratio kan worden bekeken in hoeverre zaakscodes (en/of rechtsgebieden) onderling verschillen in de tijdsbesteding per punt en daarmee de financiële vergoeding. In sommige zaakscodes of rechtsgebieden is de vergoeding (relatief) hoger dan in andere omdat het werk de rechtsbijstandverlener minder tijd kost. Er is een hogere vergoeding naarmate de ratio van een zaakscode dichter bij 1 ligt in vergelijking met andere zaakscodes (of zelfs onder de 1 -zie ook bijlage B). Natuurlijk spelen hier naast het type

zaak/rechtsgebied ook andere factoren een rol, zoals de ervaring van de rechtsbijstandverlener waardoor hij/zij minder tijd hoeft te besteden. Deze factoren zijn niet in de analyse betrokken⁹; we behandelen alle zaakscodes en rechtsbijstandverleners aan bepaalde zaken op dezelfde wijze.

4.2.1 Mediation

Met ingang van de nieuwe puntentoekenning per 1 januari 2022 kent de Raad voor Rechtsbijstand standaard 5 punten toe bij mediation (per toevoeging). Naast deze basispunten zijn er diverse toeslagen relevant. Zo is er een afhechtingstoeslag van 2,5 punt en een toeslag van 4 punten voor zaken waarin minderjarige kinderen betrokken zijn. Een combinatie van beide toeslagen resulteert in een aanvullende 6,5 punten bovenop de 5 punten. Deze toeslagen kunnen worden toegepast op één toevoeging, maar het is ook mogelijk dat toeslagen op twee toevoegingen betrekking hebben. In dat geval wordt de toeslag over twee toevoegingen verdeeld; dan wordt bij een afhechting geen 2,5 maar 1,25 punt toegevoegd en bij een toeslag voor minderjarige kinderen geen 4 maar 2 punten.

In tabel 4.11a en b staan de gemiddelde tijdsbestedingen voor mediationzaken met verschillende puntentoekenningen. Tabel 4.11a toont de zaken waarbij de toeslagen worden toegepast op één toevoeging, terwijl tabel 4.11b de tijdsbesteding toont waarbij de toeslagen worden verdeeld over twee toevoegingen. Opvallend is dat de tijdsbesteding, ongeacht of de toeslagen op één of twee toevoegingen worden toegepast, aanzienlijk hoger is dan het vastgestelde aantal punten. Dit geldt zowel voor de standaardzaken als voor zaken met toeslagen.

Tabel 4.11a: Gemiddelde tijdsbesteding mediaton met toeslagen (afhechting en minderjarige kinderen in relatie tot één toevoeging) na 1-1-2022

zaakscade	omschrijving	media- tion- zaak (5)	n	inclusief afhech- tings- toeslag (7,5)	n	inclusief. toeslag minderja- rige kinderen (9)	n	zowel afhechtings- toeslag als minder jarige kinderen (11,5)	n
M610	fam.niet-fin. echtschei- ding	8,7	246	11,3	148	13,8	85	15,2	267
M620	fam.niet-fin gezag en omgang	9,2	367	-	<50	-	<50	-	<50
M640	fam.recht fin. alimentatie	8,2	77	-	<50	-	<50	-	<50
M670	fam.recht fin. en niet-fin	9,1	194	-	<50	11,4	117	-	<50

⁹ Dit zou kunnen met een multivariate analysetechniek waarbij wordt gecorrigeerd voor kenmerken van de rechtsbijstandverlener (bijvoorbeeld ervaring) en de rechtzoekende (bijvoorbeeld opleidingsniveau).

Tabel 4.11b: Gemiddelde tijdsbesteding mediaton met toeslagen (afhechting en minderjarige kinderen in relatie tot twee toevoegingen) na 1-1-2022

<i>zaakscode</i>	<i>omschrijving</i>	<i>media- tion- zaak (5)</i>	<i>n</i>	<i>inclusief afhech- tings- toeslag (6,25)</i>	<i>n</i>	<i>inclusief. toeslag minderjari- ge kinderen (7)</i>	<i>n</i>	<i>zowel afhech- tingstoe- slag als minder jarige kinderen (8,25)</i>	<i>n</i>
M610	fam.niet-fin. echtschei- ding	8,7	246	11,2	273	11,1	270	14,4	800
M620	fam.niet-fin gezag en omgang	9,2	367	-	<50	10,5	82	-	<50
M640	fam.recht fin. alimentatie	8,2	77	-	<50	-	<50	-	<50
M670	fam.recht fin. en niet-fin	9,1	194	-	<50	10,9	322	-	<50

Opgemerkt wordt dat als een rechtsbijstandverlener meerdere cliënten in een mediationzaak bijstaat, de gewerkte tijd in de urenregistratie niet altijd door de rechtsbijstandverlener wordt verdeeld over de verschillende toevoegingen (of rechtzoekenden). Dit vertroebelt enigszins de opgegeven gemiddelde tijdsbesteding.

4.2.2 Cassatiezaken

In dit onderzoek is eveneens de tijdsbesteding in cassatiezaken onderzocht. Cassatiezaken zijn zaken die worden behandeld door de Hoge Raad. De analyse was gericht op zaken die vallen onder de nieuwe puntentoekenning, dat wil zeggen zaken met een afgifte datum na 1 januari 2022. Volgens de regeling van de Raad voor Rechtsbijstand wordt voor cassatie van civiele zaken een vergoeding van 24 punten toegekend, ongeacht het rechtsgebied. Voor cassatie van strafzaken worden 5, 9 of 12 punten toegekend. Aangezien cassatiezaken worden geregistreerd onder de oorspronkelijke zaakscode, is het lastig te onderscheiden welke zaken onder cassatie vallen. Daarom heeft de Raad voor Rechtsbijstand een aanvullend databestand opgestuurd met cassatiezaken.

In het beschikbare databestand waren slechts 33 zaken te vinden die 24 punten hadden. Het merendeel van de zaken had een puntenaantal van 5, 9 of 12 punten. Voor deze zaken is de gemiddelde tijdsbesteding geanalyseerd.

Tabel 4.12: Gemiddelde tijdsbesteding voor cassatiezaken voor 5, 9 en 12 punten na 1-1-2022

zaakcode	omschrijving	5	9	12	5 (n)	9 (n)	12 (n)
S040	Misdrijven, eerste aanleg behandeling enkelvoudige kamer	4,4	8,9	-	96	77	<5
S050	Misdrijven, eerste aanleg behandeling meervoudige kamer	6,2	-	13,1	67	<5	88
Z230	ontnemingsvordering ex art 36e Sr	-	-	-	10	<5	10
Z120	Weigering teruggave inbeslaggenomen zaken / goederen	-	-	-	<5	5	<5

Bron: RvR bewerking Cebeon

De gemiddelde tijdsbesteding van de cassatiezaken voor de verschillende zakencodes ligt rond de puntenbasis (het aantal punten dat de Raad voor Rechtsbijstand heeft toegekend). Bij S040 lijkt de tijdsbesteding lager te zijn dan de puntenbasis. Bij S050, die door een meervoudige kamer wordt behandeld, lijkt de tijdsbesteding hoger te zijn dan de puntenbasis. Alleen voor de zaakscodes S040 en S050 is het aantal zaken (n) groter dan 50.

Naast de specificatie voor de verschillende waarden van puntenbasis is er ook een ratio berekend over elke zaakscodes. In onderstaande tabel staan de ratio's per zaakscodes.

Tabel 4.13: Ratio tijdsbesteding gedeeld door toegekende punten voor cassatiezaken per zaakscodes (ratio = tijdsbesteding / toegekende punten) na 1-1-2022

zaakcode	omschrijving	ratio	n
O013	Gewelds/zedenmisdrijf met ernstig letsel	-	21
S040	Misdrijven, eerste aanleg behandeling enkelvoudige kamer	1,0	177
S050	Misdrijven, eerste aanleg behandeling meervoudige kamer	1,2	160
Z230	Ontnemingsvordering ex art 36e Sr	-	24
Z120	Weigering teruggave inbeslaggenomen zaken / goederen	-	9

Bron: RvR bewerking Cebeon

S040 heeft een ratio van 1 en S050 iets boven de 1. De conclusie is dan ook dat het aantal toegekende punten voor cassatiezaken in lijn ligt met het door de Raad toegekende aantal punten en de ratio's van andere type zaken met dezelfde zaakscodes.

4.2.3 Bijzondere curator

Naast de cassatiezaken is er onderzoek gedaan naar zaken waarbij een bijzondere curator is benoemd. In de nieuwe puntentoekenning is zaakscode P091 toegevoegd met een forfaitair puntenaantal van 10. De meeste zaken met een bijzondere curator zijn dan ook geregistreerd onder P091. Er zijn echter ook toevoegingen die onder andere zaakscores zijn geregistreerd, terwijl (zo blijkt uit aanvullende analyses van de Raad) er wel sprake is van een bijzondere curator. Dit gaat om zaakscores P070, P090 en P100.

De onderstaande tabel toont de ratio voor zaken met een bijzondere curator (10 punten). Of de tijdsbesteding meer of minder is dan het forfaitaire puntenaantal, hangt af van de zaakscode. Aan zaakscode P070 wordt minder tijd besteed dan het forfaitaire puntenaantal, terwijl aan zaakcode P091 juist meer tijd wordt besteed.

De getoonde gemiddelde ratio's van de tijdsbestedingen, met een afgifte datum na 1 januari 2022, vertegenwoordigen 233 toevoegingen. Het totale aantal bijzondere curatorzaken uitgevoerd door rechtsbijstandsverleners met betrouwbare urenopgave bedraagt 293. Dit betekent dus dat 60 zaken in het bijzondere curatorbestand, behandeld door rechtsbijstandsverleners met betrouwbare urenopgave, een afwijkende puntenbasis van 10 punten hadden. Voor de subtotalen zijn alleen de tijdsbestedingen van rechtsbijstandsverleners met betrouwbare urenregistratie gebruikt. Daarnaast zijn toevoegingen met een urenregistratie van 0 uur weggefilterd en zijn alleen toevoegingen meegenomen met een puntenbasis gelijk aan het forfaitaire puntenaantal van 10.

Tabel 4.14: Ratio tijdsbesteding gedeeld door toegekende punten voor bijzondere curatorzaken per zaakscode (ratio = tijdsbesteding / toegekende punten) na 1-1-2022

zaakscode	omschrijving	forfait	ratio	n
P070	vaderschapsactie/ontkenning	10	0,9	86
P090	curatele/onderbewindstelling	10	-	18
P091	bijzonder curator	10	1,3	128
P100	personen- en familierecht/overige	10	-	<5
	Subtotaal			233
	Totaal			293

Bron: RvR bewerking Cebeon

4.2.4 Advieszaken

In dit onderzoek is ook de tijdsbesteding in advieszaken¹⁰ geanalyseerd. Conform de regeling van de Raad voor Rechtsbijstand wordt momenteel een onderscheid gemaakt tussen:

- (1) advieszaken waaraan tot zeven¹¹ declarabele uren zijn besteed en waarbij het forfait 4 punten is en
- (2) advieszaken waarin zeven of meer declarabele uren zijn besteed en waarbij het forfait 10 punten is.

De vergoeding van 4 of 10 punten is ongeacht het rechtsgebied.

In tabel 4.15 staat de gemiddelde tijdsbesteding voor advieszaken met een forfait van 4 punten (en zaakscores met ten minste 50 waarnemingen). Voor advies met 4 punten ligt de gemiddelde tijdsbestedingen voor de zaakscores tussen de 3,5 en de 4,5 uur.

¹⁰ De zogenaamde lichte advies toevoeging (LAT), waar 2 punten voor wordt toegekend, is niet meegenomen in deze analyse.

¹¹ Voor toevoegingen die zijn afgegeven in de periode 1-1-2022 en 1-9-2022 geldt een grens van zes (volle) declarabele uren. De urenregistraties van deze toevoegingen zijn meegenomen in de berekening van de gemiddelde tijdsbesteding.

Tabel 4.15: Gemiddelde tijdsbesteding advieszaken met een forfait van 4 punten na 1-1-2022

<i>zaakscode</i>	<i>omschrijving</i>	<i>n</i>	<i>gem. tijd</i>	<i>std. dev.</i>
A010	(Ver)nietig(ing) ontslag	82	4,2	1,1
A020	Ontbinding arbeidsovereenkomst	67	4,5	1,2
A030	Arbeidsrecht – overige geschillen	94	4,0	1,2
A031	Loonvordering / secundaire arbeidsvoorwaarden	159	4,1	1,1
H010	Beëindiging huurovereenkomst	123	3,8	1,2
H020	Onderhoud door verhuurder	56	3,9	1,3
H040	Geschil (ver)huur woonruimte	113	4,0	1,2
O010	Geschil onrechtmatige daad	131	3,7	1,1
O013	Gewelds- en zedenmisdrijf met ernstig letsel	50	4,2	1,5
O030	Geschil verbintenissenrecht	207	4,0	1,1
P012	Beëindiging samenwoning met nevenvorderingen	83	3,8	1,3
P015	Echtscheiding of beëindiging partnerschap met nevenvorderingen	143	3,5	1,4
P030	Alimentatie / levensonderhoud	166	3,7	1,3
P040	Ouderlijk gezag / voogdij	62	3,7	1,2
P041	Omgangsregeling	171	3,6	1,4
P100	Personen- en familierecht, overige geschillen	91	3,8	1,4

In tabel 4.16 staat de gemiddelde tijdsbesteding voor advieszaken met een forfait van 10 punten (zaakscodes met ten minste 50 waarnemingen). In de tabel is zichtbaar dat de gemiddelde tijdsbesteding rondom het forfait ligt. Voor dit type advies liggen de gemiddelde tijdsbestedingen voor de zaakscodes tussen de 8,0 en de 11,4 uur.

Tabel 4.16: Gemiddelde tijdsbesteding advieszaken met een forfait van 10 punten na 1-1-2022

<i>zaakscode</i>	<i>omschrijving</i>	<i>n</i>	<i>gem. tijd</i>	<i>std. dev.</i>
A010	(Ver)nietig(ing) ontslag	246	10,4	5,0
A020	Ontbinding arbeidsovereenkomst	265	10,4	5,4
A030	Arbeidsrecht – overige geschillen	313	10,8	5,9
A031	Loonvordering / secundaire arbeidsvoorwaarden	393	10,0	4,5
E010	Geschillen m.b.t. het erfrecht	77	11,4	6,4
H010	Beëindiging huurovereenkomst	285	9,8	3,7
H020	Onderhoud door verhuurder	106	11,6	6,5
H040	Geschil (ver)huur woonruimte	278	10,8	4,9
O010	Geschil onrechtmatige daad	211	9,6	4,6
O012	Geschil onrechtmatige overheidsdaad	51	10,3	3,9
O013	Gewelds- en zedenmisdrijf met ernstig letsel	54	9,9	4,7
O020	Geschil verzekering	69	9,2	2,8
O030	Geschil verbintenissenrecht	415	9,8	5,2
P012	Beëindiging samenwoning met nevenvorderingen	173	10,8	5,5
P015	Echtscheiding of beëindiging partnerschap met nevenvorderingen	112	9,2	4,4

zaakcode	omschrijving	n	gem. tijd	std. dev.
P030	Alimentatie / levensonderhoud	242	9,1	3,5
P040	Ouderlijk gezag / voogdij	78	8,0	2,1
P041	Omgangsregeling	200	9,3	4,1
P100	Personen- en familierecht, overige geschillen	144	9,6	4,1

De conclusie is dan ook dat de gemiddelde tijdsbesteding voor advieszaken in lijn ligt met het door de Raad voor Rechtsbijstand toegekende aantal punten.

4.2.5 Toeslagen

In de zaken met toeslagen komt een groot aantal verschillende soorten (en combinaties van) toeslagen en kortingen voor (zie paragraaf 3.2). Daarnaast varieert het aantal toeslagen per zaakcode. De Raad voor Rechtsbijstand registreert niet de tijdsbesteding per toeslag. In de analyse is om die reden gekeken naar de ratio per toeslag ongeacht de zaakcode (na 1-1-2022, exclusief reistoelagen en alleen de zaakcodes met meer dan 50 waarnemingen).

De analyse van de ratio's toont een duidelijke stijging van de tijdsbesteding per punt naarmate het aantal toeslagen per zaak toeneemt. Voor zaken met één toeslag is de ratio 1,4. Bij zaken met twee toeslagen stijgt de ratio naar 2,1. Voor drie toeslagen of meer bedraagt de ratio 2,6. Dit toont aan dat naarmate het aantal toeslagen toeneemt, de benodigde uren per punt evenredig stijgen, wat een indicatie kan zijn van de toenemende complexiteit van deze zaken.

Tabel 4.17: Ratio tijdsbesteding gedeeld door toegekende punten per toeslag (na 1-1-2022)

Aantal toeslagen	n	ratio	std. dev.
1 toeslag	3619	1,5	0,9
2 toeslagen	394	2,1	1,3
3 of meer toeslagen	70	2,6	1,7
Totaal	4083	1,6	1,0

4.3 Vraag C: Ervaringen met het huidige forfaitaire stelsel?

1. Hoe worden de nu gehanteerde puntentoekeningen in het stelsel ervaren door advocaten en mediators?

In de laatste vraag staan we stil bij de beoordeling en ervaringen van rechtsbijstandverleners. De antwoorden zijn gebaseerd op alle deelnemers aan de webenquête.

oordeel over de nieuwe puntentoekening

Gevraagd is of de nieuwe puntentoekening een verbetering vormt ten opzichte van de oude puntentoekening.

Tabel 4.19: Als u het nieuwe stelsel vergelijkt met het vorige (voor de rechtsgebieden waar u actief bent) – hoe beoordeelt u het herijkte stelsel? Het nieuwe stelsel

<i>antwoord</i>	<i>aandeel respondenten</i>
1 <i>is verslechterd ten opzichte van vroeger</i>	4%
2 <i>is ongeveer even goed of slecht gebleven</i>	22%
3 <i>is verbeterd ten opzichte van vroeger</i>	55%
4 <i>weet niet / geen antwoord</i>	19%
totaal	100%

Bron: enquête bewerking Cebeon
nb: door afronding kan het totaal afwijken van de som der delen

Vervolgens is ook gevraagd een oordeel te geven over de huidige puntentoekening.

Tabel 4.20: Wat is uw oordeel over de puntentoekening in het herijkte stelsel (voor de rechtsgebieden waar u actief bent)? Het nieuwe stelsel

<i>antwoord</i>	<i>aandeel respondenten</i>
1 <i>kent veel te weinig punten toe</i>	44%
2 <i>kent een klein beetje te weinig punten toe</i>	36%
3 <i>kent ongeveer het juiste aantal punten toe</i>	10%
4 <i>kent een beetje te veel punten toe</i>	0%
5 <i>kent veel te veel punten toe</i>	0%
6 <i>weet niet / geen antwoord</i>	9%
totaal	100%

Bron: enquête bewerking Cebeon
nb: door afronding kan het totaal afwijken van de som der delen

Het blijkt dat voor vrijwel alle rechtsgebieden een (grote) meerderheid van de rechtsbijstandverleners zegt dat deze tijdsbesteding hoger is dan wat forfaitair wordt vergoed (44% geeft desgevraagd aan dat de puntentoekening veel te weinig is en 36% zegt dat het een klein beetje te weinig is).

Tegelijk vindt men dat de huidige puntentoekening een duidelijke verbetering laat zien in vergelijking met de oude forfaitaire punten (van voor 1-1-2022). Dit betreft circa 55% van de ondervraagden.

Hier wringt voor de rechtsbijstandverleners nog steeds de schoen: men is positief over de veranderingen maar geeft aan dat het forfaitaire systeem nog steeds onvoldoende de tijdinvestering van de rechtsbijstandverlener honoreert.

In de volgende tabel zijn deze oordelen gecombineerd.

Tabel 4.21: Combinatie van oordeel over verandering (verslechterd/verbeterd) versus huidige beoordeling van de puntentoeakening (% in tabel ten opzichte van totaal)

<i>antwoord</i>	<i>veel te weinig</i>	<i>beetje te weinig</i>	<i>overig</i>	<i>totaal</i>
1 <i>is verslechterd ten opzichte van vroeger</i>	3%	1%	0%	4%
2 <i>is ongeveer even goed of slecht gebleven</i>	14%	7%	2%	22%
3 <i>is verbeterd ten opzichte van vroeger</i>	20%	26%	10%	55%
4 <i>weet niet / geen antwoord</i>	7%	3%	8%	19%
totaal	44%	36%	20%	100%

Bron: enquête bewerking Cebeon
nb: door afronding kan het totaal afwijken van de som der delen

oordeel over nieuwe puntentoeakening per rechtsgebied

In de webenquête is aan rechtsbijstandverleners gevraagd naar de forfaitaire puntentoeakening in relatie tot hun huidige tijdsbesteding. De rechtsbijstandverleners hebben deze vraag alleen gekregen voor de (maximaal) 3 rechtsgebieden waarop zij (het meest) actief zijn.

De vraag is als volgt voorgelegd:

- Is uw werkelijke tijdsbesteding aan proceduretoevoegingen gemiddeld hoger, lager of ongeveer gelijk aan de tijd die forfaitair wordt vergoed?

Onderstaande tabel toont de antwoorden van de respondenten die voor de rechtsgebieden waarin zij het meest actief zijn (maximaal drie) hebben aangegeven of de tijdsbesteding hoger, gelijk of lager ligt. En daarnaast hoe volgens hun inschatting de werkelijke tijdsbesteding voor dit rechtsgebied zich verhoudt tot de forfaitair beschikbare tijd.

Tabel 4.22: Mening rechtsbijstandverleners over tijdsbesteding in huidige stelsel¹²

<i>rechtsgebied</i>	<i>hoger</i>	<i>gelijk</i>	<i>lager</i>	<i>weet niet</i>	<i>totaal</i>
Personen- en familierecht	90%	8%	2%	1%	100%
Asiel- en vreemdelingenrecht	79%	18%	2%	1%	100%
Overige zaken – Civiel recht	75%	21%	1%	2%	100%
Strafrechtelijke zaken: verdachten	67%	30%	2%	2%	100%
Strafrechtelijke zaken: niet-verdachten	50%	46%	2%	2%	100%
Arbeidsrecht	81%	17%	1%	2%	100%
Ambtenarenrecht	56%	22%	11%	11%	100%
Bestuursrecht	64%	29%	3%	4%	100%
Sociale voorzieningen	70%	25%	3%	2%	100%
Sociale verzekeringen	80%	15%	2%	3%	100%
Erfrecht	70%	27%	3%	1%	100%
Belastingrecht	73%	27%	0%	0%	100%
Goederenrecht	93%	7%	0%	0%	100%
Huurrecht	80%	17%	1%	2%	100%

¹² In de analyse is ook gekeken naar verschillen tussen respondenten met betrouwbare tijdregistraties en respondenten zonder betrouwbare tijdsregistraties, alsmede tussen respondenten die wel en respondenten die geen toestemming voor de anonieme koppeling hebben gegeven. Tussen deze groepen zijn er nauwelijks verschillen. De tabel heeft betrekking op alle respondenten die deze vraag hebben beantwoord.

<i>rechtsgebied</i>	<i>hoger</i>	<i>gelijk</i>	<i>lager</i>	<i>weet niet</i>	<i>totaal</i>
Woonrecht	64%	29%	0%	7%	100%
Faillissementsrecht/schuldsanering	59%	35%	3%	3%	100%
Verbintenissenrecht	77%	18%	2%	3%	100%
Milieurecht	88%	13%	0%	0%	100%
Arbeid	30%	37%	7%	27%	100%
Zakelijke conflicten	63%	19%	6%	13%	100%
Privé conflicten	44%	44%	4%	7%	100%
Familie recht niet-financieel	59%	33%	6%	2%	100%
Familie recht financieel	62%	28%	6%	4%	100%
Familie recht combinatie financieel/niet-financieel	76%	17%	3%	4%	100%

Bron: enquête bewerking Cebeon

nb: door afrondingsverschillen kan het totaal afwijken van de som der delen.

Uit de tabel wordt duidelijk dat voor vrijwel alle rechtsgebieden een (grote) meerderheid van de rechtsbijstandverleners aangeeft dat de tijdsbesteding hoger is dan wat forfaitair wordt vergoed.

In een open antwoordveld heeft men hier een nadere toelichting op gegeven:

- een deel van de rechtsbijstandverleners geeft aan dat niet alle taken die moeten worden uitgevoerd worden vergoed. Hierbij wijst men onder andere op het bijhouden van de literatuur, het bestuderen van eerdere uitspraken, het schrijven van zienswijzen e.d. Daarnaast zijn er onderdelen die onvoldoende worden vergoed zoals tijd voor een verhoor, een extra zitting, reiskosten of een no-show;
- verder geeft een deel van de respondenten aan dat in de puntentoekening onvoldoende rekening wordt gehouden met de complexiteit van bepaalde zaken (te weinig differentiatie);
- ook is er onvoldoende oog voor de extra belasting en extra vragen van sommige cliënten. Het werk van de rechtsbijstandverlener gaat verder dan strikt de betreffende zaak;
- verder houdt de puntentelling onvoldoende rekening met de benodigde kwaliteit;
- daarnaast zitten er enkele perverse prikkels in de systematiek bijvoorbeeld als een rechtszitting kan worden voorkomen krijgt de rechtsbijstandverlener minder punten (terwijl vaak wel al het werk is verricht).

Hieronder ter illustratie een aantal reacties op de open vraag over de tijdsbesteding in relatie tot het huidige forfait.

1. Personen- en familierecht:

“Jeugdzaken en personen en familierechtzaken zijn naar hun aard en de bijkomende emoties alsook de contacten met de gezinsvoogden, raadsonderzoekers, hulpverleners enorm bewerkelijk. Vaak zijn er in hoog tempo meerdere intensieve zittingen. Mensen die met een dergelijk probleem worden geconfronteerd slaan vaak helemaal dicht. Mijn werk is dan ook maatschappelijkwerkachtig van aard, juridisch, uitlegger over het proces, advocaat, halve psycholoog, mediator en pisaal aangezien iedereen boos op je is, inclusief de cliënten die de afgelopen jaren zo lijkt het geen enkele rem meer hebben. (...) Mijn kantoor draait vanuit passie enkel toevoegingszaken omdat wij vinden dat in een ontwikkeld land iedereen recht heeft op rechtsbijstand, maar het gaat ten koste van mij en mijn gezin.

De zaken in het persoon- en familierecht worden steeds gecompliceerder en uitgebreider. De toename van samengestelde gezinnen en alternatieve samenlevingsvormen vragen om maatwerk maar ook meer studie. Ik kom meer tegen dat in dergelijke zaken het wiel nog uitgevonden moet worden. Het personeelsgebrek bij de jeugdbescherming en de Raad voor de Kinderbescherming zorgen voor verlenging van de procedures.”

“Met name bij scheidingszaken met kinderen is het puntenaantal beperkt tegen een relatief laag uurtarief. Wat niet in de puntentoekening wordt meegenomen, althans dat valt dan binnen de max. 10 uur mediation, is het opstellen van

het scheidingsconvenant en het maken van berekeningen kindkosten/partneralimentatie (en evt. verdeling vermogen). Hier zit gemiddeld 5 uur werk in (ex. wijzigingen). Als mediator, niet zijnde advocaat moet ik daarnaast uit de toevoeging de advocaat betalen die meestal een hoger tarief rekent dan in de afhechtingstoelage wordt toegekend. Gemiddeld ben ik alleen al in gesprekken 10 uur kwijt in dit type zaak. Ook doorverwijzingen door de Rechtbank inzake scheiding vragen vaak meer tijd omdat hierin de situatie vaak al fors geëscaleerd is.

Wat financieel goed uit kan qua toevoeging zijn scheidende stellen zonder inwonende kinderen met een huurhuis. "

"Onbevredigend zijn de vertragingen die onder meer door Covid19 zijn opgelopen, waardoor er alsnog geen uitspraak komt en dus geen declaratie gedaan kan worden. Bijvoorbeeld heb ik een aantal bestuursrechtelijke zaken waarvan beroep in 2019 is ingesteld. De hele tijd heb ik niets meer dan de eigen bijdrage ontvangen. Als declaratie uiteindelijk komt, is dat op het niveau van 2019.

Onbevredigend is ook de resultaatsbeoordeling in echtscheidingszaken. Dit is voor de client problematisch indien achteraf de toevoeging wordt ingetrokken. Er wordt dan onderscheid gemaakt tussen de situatie waar de client van de wederpartij de echtelijke woning uitkoopt en die waar het geld op een bankrekening wordt verdeeld en de client haar/zijn gedeelte gebruikt om een woning te kopen. In de eerste situatie wordt de toevoeging ingetrokken en in de tweede niet."

2. Asiel- en vreemdelingenrecht

"De puntentoekenning staat niet in verhouding met de werkelijkheid. Er komt veel meer werk bij kijken dan het forfait toekent. In het asiel- en vreemdelingenrecht is daarbij ook gekort doordat bijvoorbeeld de voorlopige voorzieningen nu onderdeel uitmaken van de puntentoekenning van het beroep (behoudens uitzonderingen), waardoor de facto minder punten worden toegekend aan de advocaat dan voorheen het geval was. Een ander groot probleem is dat zaken die aanvankelijk in de Dublinprocedure werden afgedaan maar later in de nationale procedure worden opgenomen, onder de reikwijdte van de aanvankelijke toevoeging vallen. Juist in dit soort zaken wordt veel meer werk besteed dan het forfait."

"Met het forfaitaire aantal punten in asielzaken wordt volstrekt miskend dat asielprocedures met de jaren steeds complexer en daarmee bewerkelijke zijn geworden. (Dit is trouwens ook de mening van de IND). Ik heb het dan niet over zaken met een hoge inwilligingskans vanwege de algehele situatie in het land van herkomst (Syrië, Jemen) want die behandel ik nauwelijks, maar over zaken waarin het asielmotief politiek, religieus, gender gerelateerd of een combinatie hiervan is. Asielgehoren worden steeds langer, niet zelden worden asielzoekers twee of meer keer over hun motieven gehoord, de toepasselijke wet- en regelgeving en jurisprudentie is ingewikkeld en vaak aan verandering onderhevig, voornemens en beschikkingen van 10 - 15 pagina's zijn allang geen uitzondering meer.

Mijn asielpraktijk bestaat voornamelijk uit opvolgende asielaanvragen, waar nog minder punten voor worden toegekend, maar die vaak minstens zo bewerkelijk zijn als eerste aanvragen, omdat je vaak ook nog het knoeiwerk moet proberen recht te zetten van eerdere advocaten die er met de pet naar hebben gegooid.

Het voeren van een sociale advocatenpraktijk is in de loop der tijd ook steeds duurder geworden (huisvesting, personeel, ICT, cursussen etc.) en de vergoedingen in asielzaken zijn door de bank genomen nauwelijks nog kostendekkend. Bij reguliere zaken doet zich dit probleem ook wel voor, maar in mindere mate."

3. Strafzaken

"Er zou gezocht moeten worden naar een differentiatie. In strafzaken kan het uitmaken of je een bekende of ontkennende verdachte hebt, bij de eerste kun je als advocaat minder werk hebben, tenzij die verklaring van de verdachte op een later moment wordt ingetrokken. Een factor is bekende/ontkennende verdachte, maar ook de veelheid van feiten/delicten kan van belang zijn. De Raad zou moeten overwegen om het systeem zo in te kleden dat er bijv. bij een tenlastelegging van een 2e feit of 3e feit, forfaitair 1 of 2 punten extra worden toegekend. Het systeem moet eerlijker. Bij een bekende verdachte heb je minder werk, maar een ontkennende verdachte met daarbij nog meerdere feiten of verschillende delicten tenlastegelegd, vraagt gewoonweg om veel meer aandacht en werk."

"Ten aanzien van 'strafzaken: verdachten' in zwaardere meervoudige kamer zaken met een of meer slachtoffers waarbij tenminste een van hen (via Bureau Slachtofferhulp en/of letselschadespecialist) een verzoek tot schadevergoeding heeft ingediend. In die zaken krijgt een slachtofferadvocaat civielrechtelijk nog meer punten voor het verzoek tot schadevergoeding dan een strafpleiter strafrechtelijk voor de gehele zaak terwijl die veel meer tijd in het bestuderen en beoordelen van dat verzoek dient te steken (slachtofferadvocaat meer kennis en ervaring dan strafpleiter op dat gebied)."

“De verhouding met andere rechtsgebieden is niet in verhouding. Daarnaast zijn er in gevallen van strafzaken vaak verzoeken namens de benadeelde partij. Deze verzoeken zijn een belasting voor de advocaat terwijl daar geen extra puntentoekenning aan wordt verbonden. Voor strafzaken met benadeelde partij zouden meer punten toegekend moeten worden.

Daarnaast zouden er bijvoorbeeld punten toegekend moeten worden voor wachttijd bij meer dan 30 minuten. “

“Door de inflatie is het gestegen puntenaantal 'verdampt' zodat de huidige situatie min of meer gelijk is pre-'Van-der-Meer'. Het feit dat voor sommige zittingen wordt besloten over vrijheidsbeneming maar er geen toeslag wordt toegekend is frustrerend. Een zitting opheffing schorsing wordt bijv. niet vergoed. Het komt voor dat in zaken deze vordering meerdere malen wordt gedaan. Dat betekent dat er moet worden voorbereid, met de verdachte moet worden gesproken en naar de rechtbank moet worden gegaan. In die gevallen schiet de tijdsbesteding heel snel door het forfait heen. Ook is frustrerend dat het vaak voorkomt dat omdat een tolk er niet is of de verdachte niet is aangevoerd maar er geen punten worden toegekend voor de zitting. Deze zaken worden vaker dan niet voor onbepaalde tijd aangehouden. Bij de volgende inhoudelijke zitting moet er toch tijd worden besteed door de advocaat om zich weer in te lezen. Dat schuurt omdat de advocaat een verlies draait door de fout van anderen terwijl die anderen wel betaald worden.

Mijn voorstel is in ieder geval als regel op te nemen dat voor zittingen waar wordt besloten over de (voortdurende) van voorlopige hechtenis telkens 1.5 punt wordt toegekend (dus punt minder dan de 2.5 punt die nu altijd wordt gegeven). Dit is eerlijker en fijnmaziger.

Verder stel ik voor, voor iedere zitting die wordt aangehouden vanwege omstandigheden die buiten de advocaat zijn gelegen ook 1.5 punt toe te kennen om de tijd te dekken die gemoeid is met het voorbereiden van de daaropvolgende zitting. ”

“Het strafrecht is totaal niet in verhouding met andere rechtsgebieden, waar wel conform werkelijke uren wordt vergoed. Denk aan bezwaarprocedure 010 bij VOG. Dit doe ik ook wel eens er naast. Daar krijg je wel conform de werkelijkheid en als je dat afzet tegen strafrecht is dat heel opmerkelijk.

Een ander zeer opmerkelijk is verschil is dat de advocaat van de benadeelde partij meer of gelijk aantal punten krijgt bij een strafzaak terwijl de adv van de verdachte zowel de strafzaak als de vordering (benadeelde partij) BP moet voorbereiden en minder punten krijgt. Dit vind ik heel opmerkelijk en eigenlijk zou bij strafzaken verdachten extra punten moeten worden toegekend als sprake is van een vordering BP. ”

4. Arbeidszaken

“In arbeidsrechtzaken zijn er bij ontslagzaken vaak vele vorderingen, deze dienen allemaal meegenomen te worden in een procedure. Daar gaat veel onderzoek aan vooraf (denk aan cao bestuderen) berekeningen opstellen van diverse vergoedingen, zoals transitievergoeding, billijke vergoeding, gefixeerde schadevergoeding, achterstallig loon etc. en dit nog los van het eventuele inhoudelijke feitelijke verweer ten aanzien van het ontslag. Een oplossing zou kunnen zijn om extra punten toe te kennen indien er extra vorderingen worden meegenomen in een ontslag kwestie. Daarnaast gebeurt het vaak dat bij het instellen van een procedure namens de werknemer uiteindelijk toch nog (voor de zitting) wordt geschikt. Er is dan veel werk verzet ten aanzien van het processtuk. m.i. zou er een gradatie tussen advies en procedure moeten zitten. Nu krijg je bij het intrekken van een procedure slechts de adviespunten. Ook is er nu de prikkel om pas ter zitting te schikken, aangezien dat een fractie extra tijd kost en je ongeveer het dubbele aan vergoeding ontvangt. (...) Ik vind het spijtig dat het systeem van de puntentoekenning dit gedrag uitlokt. Uiteindelijk kost dat de samenleving veel meer. Immers ook de rechtspraak wordt daardoor onnodig belast. ”

“Arbeidsrecht met name in ontslagzaken waar de verjaringstermijn 2 maanden is, dan moet je een processtuk opstellen en indienen terwijl er wellicht nog onderhandeling loopt (of deze komt dan pas op gang). Vervolgens moet je na een schikking het verzoekschrift weer intrekken. Het processtuk + handelingen bij de rechtbank e.d. worden dan simpelweg niet vergoed. Ik had laatst geen schikking kunnen treffen binnen 2 maanden na datum uitdiensttreding, dus ik moest het verzoekschrift indienen. Een verzoekschrift van 20 pagina's. De wederpartij had eveneens een verzoekschrift ingediend. Uiteindelijk is alsnog geschikt. Tijdsbesteding 25 uur, vergoeding 10 punten.”

“Cliënten in dit soort rechtsgebieden zijn veeleisend. Bellen, mailen en sturen vaker berichten. Hier wordt geen of weinig rekening mee gehouden. Daarnaast zijn de zaken complexer geworden. De problemen zijn complexer geworden. Voorts wordt weinig of geen rekening gehouden met het feit dat we ook vaak dingen doen voor cliënten die niet onder een toevoeging vallen. Bijvoorbeeld een WIA-zaak kan bestaan uit honderden pagina's dossier met veel medische termen. De gesprekken met cliënten duren dan langer, vooral als cliënten de Nederlandse taal niet (goed) machtig zijn. Dan ben je al uren kwijt aan het uitleggen van de kwestie en hetgeen wat in het dossier staat

vermeld. Wat is dan redelijk? 60 minuten aan conferentie of 180 minuten, omdat de zaak complex is, de client veeleisend is en de Nederlandse taal niet (goed) machtig is. Ook een bijstandskwestie met onderzoek door de SR is vaak omvangrijk. Cliënten willen dan dat ik meestal meekom naar het gesprek met de SR, maar dan ligt er nog geen besluit en dit gesprek valt dan niet onder de toevoeging. Meestal ga ik wel mee en ik bespreek dan vooraf de zaak met client. Dit valt dan bijvoorbeeld ook niet onder de toevoeging. Maar je hebt dus uiteindelijk wel meer uren besteed aan een dergelijke zaak die je niet kunt declareren, dus ook niet kunt opgeven bij je tijdregistratie, maar je hebt die uren wel gewerkt voor die zaak en voor die cliënt. Een forfaitair puntenaantal van 12 punten voor bestuursrecht, sociale zekerheidsrecht en sociale voorzieningen lijkt mij redelijker en eerlijker.”

5. Bestuursrecht

“Zaakcode bestuursrecht zegt weinig, behalve dat het besluiten van een bestuursorgaan betreft en het procesrecht wordt gevormd door de Algemene wet bestuursrecht). Daar vallen materieel allerlei rechtsgebieden onder. Zaakcode Bestuursrecht 9 punten kent echter geen enkele differentiatie naar materieel rechtsgebied en dat is een groot manco in het stelsel. Hoe anders bij bijv. huurrecht en arbeidsrecht, dat is opgeknipt in meerdere zaakcodes. Mijn praktijk is omgevingsrecht (omgevingsvergunningen, wijziging bestemmingplannen, planschade, bestuurlijke handhaving). Deze procedures zijn lang, complex en tijdrovend. Het is volstrekt onmogelijk om een procedure omgevingsrecht (bezwaar of beroep) in 9 uur te doorlopen. Er zou een (sub) zaakcode Omgevingsrecht moeten zijn.”

4.4 Conclusie

Zowel in de tijdsregistraties als in de beoordelingen van rechtsbijstandverleners zien we dat de nieuwe puntentoekenning een verbetering betekent. Dit laat onverlet dat rechtsbijstandverleners nog steeds vinden dat in een groot aantal zaken het aantal forfaitaire punten geen recht doet aan de gemiddelde tijdsbesteding. Dit zien we ook in de tijdregistraties. Het gemiddelde wijkt vaak (negatief) af van het forfaitaire aantal toegekende punten. Waarbij het verschil tussen standaard-zaken en niet-standaard zaken per zaakcode verschilt. Dit betekent dat een zaak voor een rechtsbijstandverlener gemiddeld meer tijd kost dan wordt vergoed. Een grote meerderheid van de rechtsbijstandverleners meent dan ook -in combinatie met de prijs per punt- dat zij nog steeds te weinig betaald krijgen voor hun diensten.

Het onderzoek laat zien dat gerichte aanpassingen overwogen kunnen worden om de puntentoekenning beter te laten aansluiten bij de kosten die rechtsbijstandverleners moeten doen per rechtsgebied.

Bijlagen

A Overzicht gemiddelde tijdsbesteding per zaakscade

Bij de analyse van de tijdsbesteding per zaakscade wordt een onderscheid gemaakt tussen:

1. standaard-zaken (n=79.545 betrouwbare tijdsregistraties);
2. zaken met toeslagen of kortingen (n=12.519 betrouwbare tijdsregistraties);
3. zaken met samenhang (n=3.857 betrouwbare tijdsregistraties);
4. niet-standaard-zaken (overige zaken) (n=38.202 betrouwbare tijdsregistraties).

Zaakscodes met extra uren zijn buiten beschouwing gelaten.

Tabel A.1 Gemiddelde tijdsbesteding van standaard-zaken voor alle¹³ gedeclareerde zaakscodes voor en na 1-1-2022 (kolom 1 tot en met 5 nieuw (afgifte toevoeging na 2022) en 6 tot en met 10 oud (afgifte toevoeging voor 2022))

rechts- gebied	zaaks- code	omschrijving	(1) forfait. nieuw	(2) n nieuw	(3) gem tijd	(4) std. dev.	(5) Cohen d	(6) forfait. oud	(7) n oud	(8) gem tijd	(9) std. dev.	(10) Cohen d
arbeidsr.	A010	(Ver)nietig(ing) ontslag	19	88	24,9	14,7	-0,4	11	90	22,6	12,9	-0,9
arbeidsr.	A020	Ontbinding arbeidsovereen- komst	16	53	23,0	13,2	-0,5	8	259	13,3	10,1	-0,5
arbeidsr.	A030	Arbeidsrecht – overige geschillen	20	<50	-	-	-	11	51	24,0	14,8	-0,9
arbeidsr.	A031	Loonvordering / secundaire arbeidsvoorwaarden	17	189	17,9	11,2	-0,1	11	228	22,1	14,4	-0,8
best.r.	B010	Bestuursrecht	9	602	10,2	5,8	-0,2	8	632	11,1	7,2	-0,4
sociaalr.	C010	Wet werk en bij- stand (Participatiewet)	8	703	8,5	4,0	-0,1	8	1.216	9,3	4,8	-0,3
sociaalr.	C030	Sociale voorzieningen – overige zaken	9	320	9,0	5,0	0,0	8	586	10,9	6,4	-0,5
sociaalr.	C031	Studiefinanciering	10	293	11,5	2,9	-0,5	8	264	9,0	3,2	-0,3
sociaalr.	D010	Werkloosheidswet	9	93	7,8	3,7	0,3	8	107	8,1	5,3	0,0
sociaalr.	D020	Arbeidsongeschiktheid (w.o. WIA / WAO)	10	716	9,4	4,7	0,1	8	1.256	10,7	6,4	-0,4
sociaalr.	D070	Sociale verzekeringen – overige zaken	10	307	9,2	4,3	0,2	8	488	10,0	5,9	-0,3
erfr.	E010	Geschillen m.b.t. het erfrecht	25	66	17,9	11,4	0,6	12	115	25,2	15,2	-0,9
belast.r	F010	Belastingrecht	9	<50	-	-	-	8	74	15,9	16,0	-1,0
huurr.	H010	Beëindiging huurovereen- komst	15	387	16,0	9,9	-0,1	9	718	14,9	10,3	-0,6
huurr.	H020	Onderhoud door verhuurder	22	53	21,8	11,9	0,0	12	67	23,2	13,2	-0,9
huurr.	H040	Geschil (ver)huur woonruim- te	15	135	17,8	11,4	-0,3	9	613	14,3	10,9	-0,5
mil.r.	K010	Milieurecht	16	<50	-	-	-	11	65	17,5	11,8	-0,6
verbint.r.	O010	Geschil onrechtmatige daad	19	103	19,4	10,9	0,0	11	231	23,4	15,7	-0,8
verbint.r.	O011	Straat- en/of contactverbod	11	70	13,5	10,7	-0,2	11	<50	-	-	-

¹³ met tenminste 50 waarnemingen

rechts- gebied	zaaks- code	omschrijving	(1) forfait. nieuw	(2) n nieuw	(3) gem tijd	(4) std. dev.	(5) Cohen d	(6) forfait. oud	(7) n oud	(8) gem tijd	(9) std. dev.	(10) Cohen d
verbint.r.	O013	Gewelds- en zedenmisdrijf met ernstig letsel	15	490	14,5	8,6	0,1	11	578	16,3	10,4	-0,5
verbint.r.	O020	Geschil verzekering	17	<50	-	-	-	11	56	21,0	11,5	-0,9
verbint.r.	O030	Geschil verbintenissenrecht	16	273	18,5	13,1	-0,2	11	515	20,3	14,6	-0,6
sanerin.	O033	Schuldsanering / betalingsregeling	10	126	12,7	6,1	-0,4	11	105	13,6	7,7	-0,3
familier.	P010 zie P015	Echtscheiding of beëindiging partnerschap met nevenvorderingen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	10	1.093	22,5	13,9	-0,9
familier.	P012	Beëindiging samenwoning met nevenvorderingen	13	195	17,3	9,7	-0,5	10	514	19,7	11,7	-0,8
familier.	P015	Echtscheiding of beëindiging partnerschap met nevenvorderingen	13	604	11,6	7,3	0,2	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
familier.	P020 zie P015	Echtscheiding gemeenschappelijk verzoek	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	7	229	8,8	4,7	-0,4
familier.	P030	Alimentatie / levensonderhoud	13	1.020	14,0	9,1	-0,1	7	2.355	14,2	9,5	-0,8
familier.	P040	Ouderlijk gezag / voogdij	11	614	12,2	7,5	-0,2	7	1.055	13,2	8,3	-0,8
familier.	P041	Omgangsregeling	12	866	14,0	8,4	-0,2	7	1.918	14,8	10	-0,8
familier.	P042*	Ondertoezichtstelling (ambtshalve ex art. 1:261 BW)	6	276	6,5	3,3	-0,1	7	238	6,1	2,4	0,4
familier.	P043	Ondertoezichtstelling en uithuisplaatsing	8	1.732	8,4	4,7	-0,1	7	1.506	8,5	5,7	-0,3
familier.	P050	Boedelscheiding	21	<50	-	-	-	12	204	22,8	14,2	-0,8
familier.	P070	Vaderschapsactie / ontkenning vaderschap	10	174	10,1	5,1	0,0	7	451	11,0	6,2	-0,6
familier.	P090	Curatele / onderbewindstelling	10	173	12,9	8,7	-0,3	7	246	12,8	8,5	-0,7
familier.	P091	Bijzondere curator	10	124	12,6	8,8	-0,3	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
familier.	P100	Personen- en familierecht, overige geschillen	12	749	13,0	7,2	-0,1	7	947	13,7	9,2	-0,7
overig.	R010	Civielrecht overige zaken	15	<50	-	-	-	9	162	13,2	11,5	-0,4
straf.	S010	Overtreding, dienend voor de sector kanton	6	364	6,3	4,0	-0,1	5	280	6,0	3,7	-0,3
straf.	S020	Jeugdstrafzaken	7	454	6,8	2,9	0,1	6	435	6,4	3,3	-0,1
straf.	S030	Rijden onder invloed	6	320	5,4	2,5	0,2	5	246	5,9	2,9	-0,3
straf.	S040	Misdrijven, eerste aanleg behandeling enkelvoudige kamer	7	4.345	6,9	3,9	0,0	6	4.466	6,9	4,1	-0,2
straf.	S041	OM-afdoening / strafbeschikking	6	1.321	5,7	2,8	0,1	6	1.101	5,8	3,2	0,1
straf.	S042	Supersnelrecht	5	176	5,5	2,9	-0,2	4	84	5,0	2,6	-0,4
straf.	S050	Misdrijven, eerste aanleg behandeling meervoudige kamer	14	614	15,0	9,1	-0,1	8	681	15,9	9,5	-0,8

rechts- gebied	zaaks- code	omschrijving	(1) forfait. nieuw	(2) n nieuw	(3) gem tijd	(4) std. dev.	(5) Cohen d	(6) forfait. oud	(7) n oud	(8) gem tijd	(9) std. dev.	(10) Cohen d
asielr.	V010	Vreemdelingenrecht	8	748	8,4	4,5	-0,1	8	1.190	8,6	5,1	-0,1
asielr.	V013	Verblijf gezinsleden	8	342	10,3	5,6	-0,4	8	754	10,6	6,1	-0,4
asielr.	V040	Toelating als vluchteling	8	65	6,1	2,6	0,7	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
asielr.	V042	Beroep asiel	10	648	9,2	5,1	0,2	8	606	10,8	7,3	-0,4
asielr.	V043	Hoger beroep asiel	6	177	6,9	4,8	-0,2	5	261	6,4	4	-0,3
asielr.	V061	rechtsbijstand in 1 fase	7	104	7,7	4,0	-0,2	4	<50	-	-	-
asielr.	V062	Rechtsbijstand in twee fases	8	2.042	9,0	3,8	-0,3	8	752	9,9	4,4	-0,4
asielr.	V063*	Rechtsbijstand in drie fases	10	123	11,4	5,8	0,1	12	228	14,7	6,9	-0,4
asielr.	V064	Zaak als bedoeld in art. 30 Vw	6	786	6,2	3,6	-0,1	4	475	6,0	3,5	-0,6
asielr.	V073	Voorname (art.5a lid 5 / 1e volzin)	11	112	11,9	6,7	-0,1	7	93	13,8	7,4	-0,9
asielr.	V074	Voorname (art.5a lid 5 / 2e volzin) beëindiging asielprocedure	5	79	8,5	5,1	-0,7	2	122	10,6	7	-1,2
woonr.	W010	Woonrecht	12	103	13,6	7,9	-0,2	8	323	14,3	7	-0,9
woonr.	W013	Geschil woon- of huurtoeslag	9	281	10,6	5,6	-0,3	8	<50	-	-	-
straf.	Z011	Overleveringswet	9	56	9,1	6,8	0,0	6	<50	-	-	-
straf.	Z020	Wet Verplichte GGZ / Wet Zorg en Dwang	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	4	309	3,9	2,2	0,1
straf.	Z021	Overige Wvvgz en Wzd	4	3.697	4,3	1,8	-0,1	4	2.034	4,1	1,8	-0,1
straf.	Z022	Zorgmachtiging Wvvgz na voorafgaande zorgmachtiging	5	2.004	4,8	2,0	0,1	5	1.386	4,7	2,1	0,1
straf.	Z023	Zorgmachtiging Wvvgz zonder voorafgaande crisismaatregel	6	546	4,8	3,1	0,4	6	517	4,9	2,4	0,5
straf.	Z060	Terbeschikkingstelling (TBS)	10	454	11,4	5,5	-0,3	7	248	10,3	5,6	-0,6
straf.	Z080	Geschillen / klachtzaken gedetineerden	4	883	4,4	3,3	-0,1	3	782	4,5	3,5	-0,4
straf.	Z100	Bezwaar weigering teruggave rijbewijs	5	314	5,3	3,3	-0,1	4	200	4,7	2,4	-0,3
straf.	Z110	Vordering benadeelde partij in strafproces	9	76	8,6	4,7	0,1	5	107	9	6,4	-0,6
straf.	Z120	Weigering teruggave inbeslaggenomen zaken / goederen	5	329	5,4	3,9	-0,1	4	305	5,6	4,2	-0,4
straf.	Z140	Vreemdelingenbewaring	4	736	4,3	2,4	-0,1	4	536	5,2	3,2	-0,4
straf.	Z150	Tenuitvoerlegging voorwaardelijke straf	5	673	5,1	2,8	-0,1	3	358	4,2	2,8	-0,4
straf.	Z151	Omzetting taakstraf	5	715	5,3	2,8	-0,1	3	288	4,9	2,4	-0,8
straf.	Z160	Schadevergoeding na voorlopige hechtenis	5	56	4,9	3,0	0,0	4	<50	-	-	-
straf.	Z180	Beklag niet-vervolging	7	122	8,2	4,6	-0,3	5	148	7,8	4,8	-0,6

<i>rechts- gebied</i>	<i>zaaks- code</i>	<i>omschrijving</i>	<i>(1) forfait. nieuw</i>	<i>(2) n nieuw</i>	<i>(3) gem tijd</i>	<i>(4) std. dev.</i>	<i>(5) Cohen d</i>	<i>(6) forfait. oud</i>	<i>(7) n oud</i>	<i>(8) gem tijd</i>	<i>(9) std. dev.</i>	<i>(10) Cohen d</i>
straf.	Z230	Ontnemingsvordering ex art. 36e Sr	6	151	7,3	4,7	-0,3	3	173	6	4,4	-0,7
straf.	Z250	Te gebruiken voor alle strafrechtelijke zaken die niet in een andere categorie te coderen zijn	6	228	7,0	5,4	-0,2	4	159	6,6	4,7	-0,6
straf.	Z260	Bezwaarschrift DNA-profiel	5	91	6,0	3,8	-0,3	3	77	5,3	2,5	-0,9

* forfait is veranderd per 1-9-2022

Bron: RvR bewerking Cebeon

nb: door afronding in de tabel kunnen kleine verschillen ontstaan

Tabel A.2: De ontwikkeling van het verschil tussen forfait en tijdsbesteding voor standaard-zaken (voor en na 1-1-2022)

rechts- gebied	zaaks- code	omschrijving	(1) forf nieuw minus forf.oud	(2) n nieuw	(3) forf minus tijd nieuw	(4) n oud	(5) forf minus tijd oud	(6) verschil (3)-(5)	(7) Cohen's d
arbeidsr.	A010	(Ver)nietig(ing) ontslag	8	88	-5,9	90	-11,6	5,7	0,4
arbeidsr.	A020	Ontbinding arbeidsovereenkomst	8	53	-7,0	259	-5,3	-1,7	-0,2
arbeidsr.	A031	Loonvordering / secundaire arbeidsvoorwaarden	6	189	-0,9	228	-11,1	10,1	0,8
best.r.	B010	Bestuursrecht	1	602	-1,2	632	-3,1	1,9	0,3
sociaalr.	C010	Wet werk en bijstand (Participatiewet)	0	703	-0,5	1.216	-1,3	0,8	0,2
sociaalr.	C030	Sociale voorzieningen – overige zaken	1	320	0,0	586	-2,9	2,9	0,5
sociaalr.	C031	Studiefinanciering	2	293	-1,5	264	-1,0	-0,5	-0,2
sociaalr.	D010	Werkloosheidswet	1	93	1,2	107	-0,1	1,3	0,3
sociaalr.	D020	Arbeidsongeschiktheid (w.o. WIA / WAO)	2	716	0,6	1.256	-2,7	3,3	0,6
sociaalr.	D070	Sociale verzekeringen – overige zaken	2	307	0,8	488	-2,0	2,7	0,5
erfr.	E010	Geschillen m.b.t. het erfrecht	13	66	7,1	115	-13,2	20,4	1,5
huurr.	H010	Beëindiging huurovereenkomst	6	387	-1,0	718	-5,9	4,9	0,5
huurr.	H020	Onderhoud door verhuurder	10	53	0,2	67	-11,2	11,4	0,9
huurr.	H040	Geschil (ver)huur woonruimte	6	135	-2,8	613	-5,3	2,5	0,2
verbint.r.	O010	Geschil onrechtmatige daad	8	103	-0,4	231	-12,4	12,0	0,8
verbint.r.	O011	Straat- en/of contactverbod	0	70	-2,5	<50	-	-	-
verbint.r.	O013	Gewelds- en zedenmisdrijf met ernstig letsel	4	490	0,5	578	-5,3	5,9	0,6
verbint.r.	O030	Geschil verbintenissenrecht	5	273	-2,5	515	-9,3	6,8	0,5
sanerin.	O033	Schuldsanering / betalingsregeling	-1	126	-2,7	105	-2,6	-0,1	0,0
familier.	P012	Beëindiging samenwoning met nevenvorderingen	3	195	-4,3	514	-9,7	5,4	0,5
familier.	P015	Echtscheiding of beëindiging partnerschap met nevenvorderingen	3	604	1,4	1.093	-12,5	14,0	1,2
familier.	P030	Alimentatie / levensonderhoud	6	1.020	-1,0	2.355	-7,2	6,2	0,7
familier.	P040	Ouderlijk gezag / voogdij	4	614	-1,2	1.055	-6,2	5,1	0,6
familier.	P041	Omgangsregeling	5	866	-2,0	1.918	-7,8	5,9	0,6
familier.	P042	Ondertoezichtstelling (ambtshalve ex art. 1:261 BW)	-1	276	-0,5	238	0,9	-1,4	-0,5
familier.	P043	Ondertoezichtstelling en uithuisplaatsing	1	1.732	-0,4	1.506	-1,5	1,1	0,2

rechts- gebied	zaaks- code	omschrijving	(1) forf nieuw minus forf.oud	(2) n nieuw	(3) forf minus tijd nieuw	(4) n oud	(5) forf minus tijd oud	(6) verschil (3)-(5)	(7) Cohen's d
familier.	P070	Vaderschapsactie / ontkenning vaderschap	3	174	-0,1	451	-4,0	3,9	0,7
familier.	P090	Curatele / onderbewindstel- ling	3	173	-2,9	246	-5,8	2,9	0,3
familier.	P091	Bijzondere curator	-	124	-2,6	-	-	-	-
familier.	P100	Personen- en familierecht, overige geschillen	5	749	-1,0	947	-6,7	5,8	0,7
straf.	S010	Overtreding, dienend voor de sector kanton	1	364	-0,3	280	-1,0	0,7	0,2
straf.	S020	Jeugdstrafzaken	1	454	0,2	435	-0,4	0,6	0,2
straf.	S030	Rijden onder invloed	1	320	0,6	246	-0,9	1,5	0,6
straf.	S040	Misdrijven, eerste aanleg behandeling enkelvoudige kamer	1	4.345	0,1	4.466	-0,9	0,9	0,2
straf.	S041	OM-afdoening / strafbe- schikking	0	1.321	0,3	1.101	0,2	0,1	0,0
straf.	S042	Supersnelrecht	1	176	-0,5	84	-1,0	0,5	0,2
straf.	S050	Misdrijven, eerste aanleg behandeling meervoudige kamer	6	614	-1,0	681	-7,9	6,9	0,7
asielr.	V010	Vreemdelingenrecht	0	748	-0,4	1.190	-0,6	0,3	0,1
asielr.	V013	Verblijf gezinsleden	0	342	-2,3	754	-2,6	0,3	0,1
asielr.	V040	Toelating als vluchteling	-	65	1,9	-	-	-	-
asielr.	V042	Beroep asiel	2	648	0,8	606	-2,8	3,6	0,6
asielr.	V043	Hoger beroep asiel	1	177	-0,9	261	-1,4	0,5	0,1
asielr.	V061	rechtsbijstand in 1 fase	3	104	-0,7	<50	-	-	-
asielr.	V062	Rechtsbijstand in twee fases	0	2.042	-1,0	752	-1,9	0,9	0,2
asielr.	V063	Rechtsbijstand in drie fases	-2	123	-1,4	228	-2,7	1,3	0,2
asielr.	V064	zaak als bedoeld in art. 30 Vw	2	786	-0,2	475	-2,0	1,8	0,5
asielr.	V073	Voornemen (art.5a lid 5 / 1e volzin)	4	112	-0,9	93	-6,8	5,9	0,9
asielr.	V074	voornemen (art.5a lid 5 / 2e volzin) beëindiging asielprocedure	3	79	-3,5	122	-8,6	5,1	0,8
woonr.	W010	Woonrecht	4	103	-1,6	323	-6,3	4,7	0,7
woonr.	W013	Geschil woon- of huurtoe- slag	1	281	-1,6	<50	-	-	-
straf.	Z011	Overleveringswet	3	56	-0,1	<50	-	-	-
straf.	Z021	Overige Wvggz en Wzd	0	3.697	-0,3	2.034	-0,1	-0,1	-0,1
straf.	Z022	Zorgmachtiging Wvggz na voorafgaande zorgmachi- ging	0	2.004	0,2	1.386	0,3	-0,1	0,0

rechts-gebied	zaaks-code	omschrijving	(1) forf nieuw minus forf.oud	(2) n nieuw	(3) forf minus tijd nieuw	(4) n oud	(5) forf minus tijd oud	(6) verschil (3)-(5)	(7) Cohen's d
straf.	Z023	Zorgmachtiging Wvvgz zonder voorafgaande crisismaatregel	0	546	1,2	517	1,1	0,1	0,0
straf.	Z060	Terbeschikkingstelling (TBS)	3	454	-1,4	248	-3,3	1,9	0,3
straf.	Z080	Geschillen / klachtzaken gedetineerden	1	883	-0,4	782	-1,5	1,1	0,3
straf.	Z100	Bezwaar weigering teruggave rijbewijs	1	314	-0,3	200	-0,7	0,5	0,2
straf.	Z110	Vordering benadeelde partij in strafproces	4	76	0,4	107	-4,0	4,4	0,8
straf.	Z120	Weigering teruggave inbeslaggenomen zaken / goederen	1	329	-0,4	305	-1,6	1,3	0,3
straf.	Z140	Vreemdelingenbewaring	0	736	-0,3	536	-1,2	0,8	0,3
straf.	Z150	Tenuitvoerlegging voorwaardelijke straf	2	673	-0,1	358	-1,2	1,1	0,4
straf.	Z151	Omzetting taakstraf	2	715	-0,3	288	-1,9	1,5	0,6
straf.	Z160	Schadevergoeding na voorlopige hechtenis	1	56	0,1	<50	-	-	-
straf.	Z180	Beklag niet-vervolging	2	122	-1,2	148	-2,8	1,6	0,3
straf.	Z230	Ontnemingsvordering ex art. 36e Sr	3	151	-1,3	173	-3,0	1,7	0,4
straf.	Z250	Te gebruiken voor alle strafrechtelijke zaken die niet in een andere categorie te coderen zijn	2	228	-1,0	159	-2,6	1,6	0,3
straf.	Z260	Bezwaarschrift DNA-profiel	2	91	-1,0	77	-2,3	1,4	0,4

Bron: RvR bewerking Cebeon
nb: door afronding in de tabel kunnen kleine verschillen ontstaan

B Ratio van uren per punt

In deze bijlage is de overzichtstabel van uren per punt weergegeven voor standaard-zaken, zaken met toeslagen of kortingen, zaken met samenhang en (overige) niet-standaard-zaken na 1-1-2022.

Tabel B.1: Ratio tijdsbesteding gedeeld door toegekende punten voor standaard-zaken (ratio = tijdsbesteding / toegekende punten) na 1-1-2022

rechtsgebied	zaaks-code	omschrijving	ratio standaard- zaken	n	std.dev
arbeidsr.	A010	nietig ontslag	1,3	88	0,8
arbeidsr.	A020	ontbinding arbeidsovereenkomst	1,4	53	0,8
arbeidsr.	A031	loonvordering/secundaire arbeidsvoorw.	1,1	189	0,7
best.r.	B010	bestuursrecht	1,1	602	0,6

<i>rechtsge- bied</i>	<i>zaaks- code</i>	<i>omschrijving</i>	<i>ratio standaard- zaken</i>	<i>n</i>	<i>std.dev</i>
sociaalr.	C010	wet werk en bijstand	1,1	703	0,5
sociaalr.	C030	sociale voorzieningen overig	1,0	320	0,6
sociaalr.	C031	studiefinanciering	1,1	293	0,3
sociaalr.	D010	werkloosheidswet	0,9	93	0,4
sociaalr.	D020	arbeidsongeschiktheid	0,9	716	0,5
sociaalr.	D070	sociale verzekeringen overig	0,9	307	0,4
erfr.	E010	geschil met betrekking tot het erfrecht	0,7	66	0,5
huurr.	H010	beeindiging huurovereenkomst	1,1	387	0,7
huurr.	H020	onderhoud door verhuurder	1,0	53	0,5
huurr.	H040	geschil (ver)huur woonruimte	1,2	135	0,8
verbint.r.	O010	geschil onrechtmatige daad	1,0	103	0,6
verbint.r.	O011	straat- en/of contactverbod	1,3	70	1,0
verbint.r.	O013	gewelds/zedenmisdrijf met ernstig letsel	1,0	490	0,6
verbint.r.	O030	geschil verbintenissenrecht	1,2	273	0,8
sanerin.	O033	schuldsanering/betalingsregeling	1,2	126	0,6
familier.	P012	beeindiging samenwo- ning/nevenvorderingen	1,3	195	0,7
familier.	P015	echscheiding met nevenvorderingen	0,9	604	0,6
familier.	P030	alimentatie/levensonderhoud	1,1	1.020	0,7
familier.	P040	ouderlijk gezag/voogdij	1,1	614	0,7
familier.	P041	omgangsregeling	1,2	866	0,7
familier.	P042	ondertoezichtstelling (ambsthalve)	1,0	276	0,5
familier.	P043	ondertoezichtstelling/uit huisplaatsing	1,1	1.732	0,6
familier.	P070	vaderschapsactie/ontkenning	1,0	174	0,5
familier.	P090	curatele/onderbewindstelling	1,3	173	0,9
familier.	P091	bijzonder curator	1,3	124	0,9
familier.	P100	personen- en familierecht/overige	1,1	749	0,6
straf.	S010	overtreding kantongerecht algemeen	1,1	364	0,7
straf.	S020	jeugdstrafzaken	1,0	454	0,4
straf.	S030	rijden onder invloed	0,9	320	0,4
straf.	S040	misdrijven, eerste aanleg enkelvoudig	1,0	4.345	0,6
straf.	S041	omafdoening/strafbeschikking	1,0	1.321	0,5
straf.	S042	supersnelrecht	1,1	176	0,6
straf.	S050	misdrijven, eerste aanleg meervoudig	1,1	614	0,7
asielr.	V010	vreemdelingenrecht	1,0	748	0,6
asielr.	V013	verblijf gezinsleden	1,3	342	0,7
asielr.	V040	toelating als vluchteling	0,8	65	0,3
asielr.	V042	beroepsprocedure asiel	0,9	648	0,5
asielr.	V043	hoger beroep asiel	1,1	177	0,8

rechtsgebied	zaakscode	omschrijving	ratio		
			standaard-zaken	n	std.dev
asielr.	V061	rechtsbijstand in 1 fase	1,1	104	0,6
asielr.	V062	rechtsbijstand in 2 fases	1,1	2.042	0,5
asielr.	V063	rechtsbijstand in 3 fases	1,2	77	0,5
asielr.	V064	zaak als bedoeld in art. 30 Vw	1,0	786	0,6
asielr.	V073	voornemen (art.5a lid 5 / 1e volzin)	1,1	112	0,6
asielr.	V074	voornemen (art.5a lid 5 / 2e volzin) beëindiging asielpcedure	1,7	79	1,0
woonr.	W010	woonrecht	1,1	103	0,7
woonr.	W013	geschil woon- of huurtoeslag	1,1	281	0,6
straf.	Z011	overleveringswet	1,0	56	0,8
straf.	Z021	overige procedures Wvvgz en Wzd	1,1	3.697	0,5
straf.	Z022	verlenging zorgmachtiging Wvvgz	1,0	2.004	0,4
straf.	Z023	zorgmachtiging zonder crisismaatr. Wvvgz	0,8	546	0,5
straf.	Z060	terbeschikkingstelling (TBS)	1,1	454	0,6
straf.	Z080	geschillen / klachtzaken gedetineerden	1,1	883	0,8
straf.	Z100	bezwaar weigering teruggave rijbewijs	1,1	314	0,7
straf.	Z110	vordering benadeelde partij in strafproces	1,0	76	0,5
straf.	Z120	weigering teruggave inbeslaggenomen zaken / goederen	1,1	329	0,8
straf.	Z140	vreemdelingenbewaring	1,1	736	0,6
straf.	Z150	tenuitvoerlegging voorwaardelijke straf	1,0	673	0,6
straf.	Z151	omzetting taakstraf	1,1	715	0,6
straf.	Z160	schadevergoeding na voorlopige hechtenis	1,0	56	0,6
straf.	Z180	beklag niet-vervolging	1,2	122	0,7
straf.	Z230	ontnemingsvordering ex art 36e Sr	1,2	151	0,8
straf.	Z250	strafrecht - overige zaken	1,2	228	0,9
straf.	Z260	bezwaarschrift DNA-profiel	1,2	91	0,8

Bron: RvR bewerking Cebeon

Tabel B.2: Ratio tijdsbesteding gedeeld door toegekende punten voor zaken met toeslagen of kortingen (ratio = tijdsbesteding / toegekende punten) na 1-1-2022

rechtsgebied	zaakcode	omschrijving	ratio zaken met toeslagen	n	std.dev
verbint.r.	O013	Gewelds- en zedenmisdrijf met ernstig letsel	1,6	101	0,9
familier.	P012	Beëindiging samenwoning met nevenvorderingen	1,6	106	1,0
familier.	P015	Echtscheiding of beëindiging partnerschap met nevenvorderingen	1,5	611	1,0
familier.	P041	Omgangsregeling	1,8	101	0,9

<i>rechtsgebied</i>	<i>zaakcode</i>	<i>omschrijving</i>	<i>ratio zaken met toeslagen</i>	<i>n</i>	<i>std.dev</i>
familier.	P042	Ondertoezichtstelling (ambtshalve ex art. 1:261 BW)	1,6	68	0,8
familier.	P043	Ondertoezichtstelling en uithuisplaatsing	1,6	219	1,0
straf.	S020	Jeugdstrafzaken	1,4	77	0,9
straf.	S040	Misdrijven, eerste aanleg behandeling enkelvoudige kamer	1,5	1.077	1,2
straf.	S042	Supersnelrecht	1,1	418	0,6
straf.	S050	Misdrijven, eerste aanleg behandeling meervoudige kamer	1,8	810	0,9
asielr.	V042	Beroep asiel	1,6	52	0,9
asielr.	V062	Rechtsbijstand in twee fases	1,6	310	0,7
asielr.	V063	Rechtsbijstand in drie fases	1,5	97	0,7
straf.	Z011	Overleveringswet	1,3	106	0,7
straf.	Z021	Overige Wvvgz en Wzd	1,4	81	0,6
straf.	Z022	Zorgmachtiging Wvvgz na voorafgaande zorgmachtiging	1,6	74	0,9
straf.	Z150	Tenuitvoerlegging voorwaardelijke straf	1,3	54	0,8

Bron: RvR bewerking Cebeon

Tabel B.3: Ratio tijdsbesteding gedeeld door toegekende punten voor zaken met samenhang (ratio = tijdsbesteding / toegekende punten) na 1-1-2022

<i>rechtsgebied</i>	<i>zaakcode</i>	<i>omschrijving</i>	<i>ratio zaken met samenhang</i>	<i>n</i>	<i>std.dev</i>
verbint.r.	O013	Gewelds- en zedenmisdrijf met ernstig letsel	1,2	116	1,0
familier.	P043	Ondertoezichtstelling en uithuisplaatsing	1,3	93	1,1
straf.	S040	Misdrijven, eerste aanleg behandeling enkelvoudige kamer	0,9	377	0,6
straf.	S050	Misdrijven, eerste aanleg behandeling meervoudige kamer	1,4	68	1,1
asielr.	V010	Vreemdelingenrecht	1,2	79	0,7
asielr.	V042	Beroep asiel	0,9	127	0,4
asielr.	V043	Hoger beroep asiel	1,1	52	0,7
asielr.	V062	Rechtsbijstand in twee fases	1,3	56	0,6
straf.	Z080	Geschillen/klachtzaken gedetineerden	1,4	72	1,0

Bron: RvR bewerking Cebeon

Tabel B.4: Ratio tijdsbesteding gedeeld door toegekende punten voor (overige) niet-standaard-zaken (ratio = tijdsbesteding / toegekende punten) na 1-1-2022 (zaken zonder toeslagen en zonder samenhang)

rechtsgebied	zaakcode	omschrijving	ratio niet-standaard-zaken		
			ratio niet-standaard-zaken	n	std.dev
arbeidsr.	A010	(Ver)nietig(ing) ontslag	1,1	402	0,5
arbeidsr.	A020	Ontbinding arbeidsovereenkomst	1,1	366	0,5
arbeidsr.	A030	Arbeidsrecht – overige geschillen	1,1	452	0,6
arbeidsr.	A031	Loonvordering / secundaire arbeidsvoorwaarden	1,1	659	0,6
best.r.	B010	Bestuursrecht	1,0	84	0,5
sociaalr.	C010	Wet werk en bijstand (Participatiewet)	0,9	146	0,4
erfr.	E010	Geschillen m.b.t. het erfrecht	1,2	135	0,6
huurr.	H010	Beëindiging huurovereenkomst	1,1	508	0,6
huurr.	H020	Onderhoud door verhuurder	1,4	186	1,6
huurr.	H040	Geschil (ver)huur woonruimte	1,2	438	1,0
verbint.r.	O010	Geschil onrechtmatige daad	1,0	390	0,5
verbint.r.	O012	Geschil onrechtmatige overheidsdaad	1,0	89	0,4
verbint.r.	O013	Gewelds- en zedenmisdrif met ernstig letsel	2,1	303	3,0
verbint.r.	O020	Geschil verzekering	1,0	101	0,4
verbint.r.	O030	Geschil verbintenissenrecht	1,0	693	0,5
verbint.r.	O040	Geschil medisch handelen	1,0	59	0,6
familier.	P012	Beëindiging samenwoning met nevenvorderingen	1,1	286	0,5
familier.	P015	Echtscheiding of beëindiging partnerschap met nevenvorderingen	1,0	594	0,6
familier.	P030	Alimentatie / levensonderhoud	1,0	481	0,4
familier.	P040	Ouderlijk gezag / voogdij	0,9	87	0,3
familier.	P041	Omgangsregeling	0,9	450	0,5
familier.	P043	Ondertoezichtstelling en uithuisplaatsing	1,0	119	0,7
familier.	P050	Boedelscheiding	1,1	68	0,7
familier.	P100	Personen- en familierecht, overige geschillen	1,0	375	0,5
overig.	R010	Te gebruiken voor alle civiele zaken die niet in een andere categorie te coderen zijn	1,1	92	0,7
straf.	S020	Jeugdstrafzaken	1,1	72	0,7
straf.	S040	Misdrijven, eerste aanleg behandeling enkelvoudige kamer	1,2	794	1,1
straf.	S050	Misdrijven, eerste aanleg behandeling meervoudige kamer	1,3	354	1,0

<i>rechtsge- bied</i>	<i>zaakcode</i>	<i>omschrijving</i>	<i>ratio niet- standaard- zaken</i>		
			<i>n</i>	<i>std.dev</i>	
asielr.	V010	Vreemdelingenrecht	1,0	130	0,6
asielr.	V013	Verblijf gezinsleden	1,0	53	0,3
asielr.	V042	Beroep asiel	0,9	75	0,7
asielr.	V063	Rechtsbijstand in drie fases	1,1	83	0,5
woonr.	W013	Geschil woon- of huurtoeslag	0,8	138	0,5
straf.	Z020	Wet Verplichte GGZ / Wet Zorg en Dwang	0,9	228	0,5
straf.	Z141	Vervolgberoep vreemdelingen- bewaring	0,8	117	0,4

Bron: RvR bewerking Cebeon

C Vergelijking populatie met steekproef

Voor een aantal kenmerken (op zaakscodenniveau) is een vergelijking gemaakt tussen de steekproef en de populatie. Met uitzondering van de variabele ervaring zitten deze kenmerken op dezelfde wijze (definitie) als in de populatie als steekproef. Ervaring in de steekproef is gebaseerd op de vraag (in de webenquête) hoe lang men al als advocaat of mediator actief is. Dit is veelal breder dan de inschrijfdatum.

Over het algemeen is de conclusie dat de steekproef goed aansluit bij de populatie.

Tabel C 1: Vergelijking steekproef met populatie jaarafgifte

<i>afgiftejaar</i>	<i>populatie</i>	<i>%</i>	<i>steekproef</i>	<i>%</i>
<i>2018 of eerder</i>	42.910	4%	8.086	3%
<i>2019</i>	43.549	4%	10.469	4%
<i>2020</i>	141.892	14%	37.375	14%
<i>2021</i>	287.928	29%	78.673	30%
<i>2022</i>	282.964	29%	79.620	30%
<i>2023</i>	180.132	18%	51.774	19%
<i>totaal</i>	979.375	100%	265.997	100%

Bron: RvR en steekproef (toestemming) bewerking Cebeon

nb: door afronding kan het totaal afwijken van de som der delen

Tabel C 2: Vergelijking steekproef met populatie voor arrondissement waar het kantoor van de rechtsbijstandsverlener is gevestigd (regionale spreiding)

<i>Regionale spreiding (arr-code)</i>	<i>populatie</i>	<i>%</i>	<i>steekproef</i>	<i>%</i>
<i>40 Amsterdam</i>	142.459	15%	35.445	13%
<i>41 Noord-Holland</i>	70.863	7%	21.002	8%
<i>42 Midden-NL</i>	109.623	11%	28.571	11%
<i>43 Noord-NL</i>	80.275	8%	17.690	7%
<i>45 Oost-NL</i>	112.397	11%	30.087	11%
<i>46 Rotterdam</i>	130.736	13%	34.834	13%
<i>47 Limburg</i>	69.174	7%	19.763	7%
<i>48 Oost Brabant</i>	63.439	6%	17.152	6%
<i>49 Zeeland – West Brabant</i>	82.342	8%	26.630	10%
<i>50 Gelderland</i>	75.124	8%	23.323	9%
<i>51 Overijssel</i>	42.373	4%	10.666	4%
<i>totaal</i>	978.805	100%	265.163	100%

nb: door afronding kan het totaal afwijken van de som der delen

Bron: RvR en steekproef (toestemming) bewerking Cebeon

Tabel C 3: Vergelijking steekproef met populatie voor ervaring (jaar eerste inschrijving) versus in de steekproef aantal jaren actief

<i>jaren</i>	<i>populatie jaar inschrijving</i>	<i>%</i>	<i>steekproef ervaring</i>	<i>%</i>
<i>0-10 jaar</i>	207.971	21%	59.662	22%
<i>11-20 jaar</i>	396.065	40%	96.013	36%
<i>21-30 jaar</i>	234.820	24%	69.816	26%
<i>meer dan 30 jaar</i>	130.707	13%	38.269	14%
<i>onbekend</i>	9.812	1%	2.237	1%
<i>totaal</i>	979.375	100%	265.997	100%

Bron: RvR en enquête bewerking Cebeon

nb: door afronding kan het totaal afwijken van de som der delen

Tabel C 4: Vergelijking steekproef met populatie voor advies of procedure

<i>Advies of procedure</i>	<i>populatie</i>	<i>%</i>	<i>steekproef</i>	<i>%</i>
<i>Advies < 6 uur</i>	31.824	3%	9.437	4%
<i>Advies >= 6 uur</i>	63.873	7%	15.990	6%
<i>Lat</i>	29.566	3%	9.216	3%
<i>Mediation</i>	36.982	4%	14.126	5%
<i>Procedure</i>	787.526	81%	210.786	79%
<i>Procedure royement of intrekking als Advies vastgesteld >= 6 uur</i>	17.657	2%	4.692	2%
<i>Procedure voortijdig beëindigd als Advies vastgesteld < 6 uur</i>	5.896	1%	1.750	1%
<i>totaal</i>	973.324	100%	265.997	100%

Bron: RvR steekproef (toestemming) bewerking Cebeon

nb: door afronding kan het totaal afwijken van de som der delen

Tabel C 5: Rechtsbijstandverleners (uit de steekproef) per rechtsgebied (meerdere antwoorden mogelijk; maximaal drie rechtsgebieden)

<i>Rechtsgebieden waarin respondent de afgelopen drie jaar (het meest) actief is geweest binnen gesubsidieerde rechtsbijstand</i>	<i>advocaten n=2.097</i>	<i>mediators n=204</i>	<i>advocaat en mediator n=156</i>
<i>Personen- en familierecht</i>	764	264	220
<i>Asiel- en vreemdelingenrecht</i>	226		<5
<i>Overige zaken – Civiel recht</i>	281		7
<i>Strafrechtelijke zaken: verdachten</i>	917		19
<i>Strafrechtelijke zaken: niet-verdachten</i>	509		12
<i>Arbeidsrecht</i>	387	29	16
<i>Ambtenarenrecht</i>	10		
<i>Bestuursrecht</i>	168	11	<5
<i>Sociale voorzieningen</i>	178		<5
<i>Sociale verzekeringen</i>	197		<5
<i>Erfrecht</i>	79		31
<i>Belastingrecht</i>	14		<5
<i>Goederenrecht</i>	27		
<i>Huurrecht</i>	247	<5	5
<i>Woonrecht</i>	27		<5
<i>Faillissementsrecht/schuldsanering</i>	39		<5
<i>Verbintenissenrecht</i>	346		<5
<i>Milieurecht</i>	8		<5
<i>Zakelijke conflicten</i>		17	
<i>Privé conflicten</i>		26	<5
<i>Overige</i>	231	23	15
<i>totaal aantal keer genoemd (maximaal 3 per respondent)</i>	4.655	373	343

Bron: enquête bewerking Cebeon

D Aantal zaken per zaakscade in de steekproef*

zaakscade	omschrijving	n
A010	(Ver)nietig(ing) ontslag	1.221
A011**	(Kennelijk) onredelijk ontslag	243
A012	Ontslagvergunning	94
A020	Ontbinding arbeidsovereenkomst	1.062
A030	Arbeidsrecht – overige geschillen	1.564
A031	Loonvordering / secundaire arbeidsvoorwaarden	2.615
A032	Bedrijfsongeval	142
B010	Bestuursrecht	3.645
B011	Gijzeling Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften	<5
B060	Klachten overheidshandelen	191
C010	Wet werk en bijstand (Participatiewet)	5.332
C012	Verhaal bijstand	168
C020	Uitkering vervolgings- / oorlogsslachtoffers	6
C030	Sociale voorzieningen – overige zaken	2.576
C031	Studiefinanciering	709
D010	Werkloosheidswet	478
D020	Arbeidsongeschiktheid (w.o. WIA / WAO)	4.100
D070	Sociale verzekeringen – overige zaken	1.947
D071	Algemene kinderbijslagwet	128
E010	Geschillen m.b.t. het erfrecht	851
F010	Belastingrecht	256
G010	Goederenrecht	205
H010	Beëindiging huurovereenkomst	3.038
H020	Onderhoud door verhuurder	953
H030	Wet huurprijzen woonruimte	103
H040	Geschil (ver)huur woonruimte	2.435
H050	Geschil (ver)huur bedrijfsruimte	40
I010	Faillissementsrecht	92
K010	Milieurecht	199
M010	Ambtenarenrecht	58
M100	Arbeid	5
M120	Arbeid, ontslag	<5
M200	Huur	7
M210	Particulier	<5
M300	Zakelijke conflicten	5
M400	Privé conflicten	7
M410	pc bureu	<5

zaakcode	omschrijving	n
M430	Pc onrechtmatige daad/schade	12
M600	Fam.recht niet-financieel	118
M610	Fam.niet-fin. echtscheiding	9.354
M620	Fam.niet-fin. gezag en omgang	1.571
M630	Fam.recht financieel	19
M640	Fam.recht fin. alimentatie	296
M650	Fam.recht fin. boedelscheiding	32
M660	Fam.recht fin. erfenis	8
M670	Fam.recht fin. en Niet-fin.	2.686
M820	Milieu	<5
O010	Geschil onrechtmatige daad	2.440
O011	Straat- en/of contactverbod	420
O012	Geschil onrechtmatige overheidsdaad	535
O013	Gewelds- en zedenmisdrijf met ernstig letsel	6.182
O020	Geschil verzekering	750
O030	Geschil verbintenissenrecht	4.522
O033	Schuldsanering / betalingsregeling	811
O040	Geschil medisch handelen	325
O041	Voorschot subsidie medisch haalbaarheidsonderzoek (MHO)	55
O042	Vaststelling subsidie MHO	154
O045	Aanvraag lening medisch deskundigenbericht	<5
O046	Terugbetaling lening medisch deskundigenbericht	<5
O090	Aandelenlease	6
P010	Echtscheiding met nevenvorderingen	5.525
P011	Ontbinding (eenzijdig) huwelijk na scheiding van tafel en bed	38
P012	Beëindiging samenwoning met nevenvorderingen	3.200
P013	Echtscheiding (ambtshalve ex art. 817 Rv)	10
P015	Echtscheiding of beëindiging partnerschap met nevenvorderingen	3.718
P020	Echtscheiding op gemeenschappelijk verzoek	1.020
P021	Gemeenschappelijk ontbindingsverzoek na scheiding van tafel en bed	11
P030	Alimentatie / levensonderhoud	7.770
P040	Ouderlijk gezag / voogdij	4.601
P041	Omgangsregeling	8.300
P042	Ondertoezichtstelling (ambtshalve ex art. 1:261 BW)	1.624
P043	Ondertoezichtstelling en uithuisplaatsing	9.895
P044	Kosteloze rechtsbijstand ouders bij gezagsbeëindiging (GBM)	148
P050	Boedelscheiding	974
P060	Adoptie	62
P070	Vaderschapsactie / ontkenning vaderschap	1.440

zaakcode	omschrijving	n
P080	Voornaamswijziging	154
P090	Curatele / onderbewindstelling	1.343
P091	Bijzondere curator	351
P100	Personen- en familierecht, overige geschillen	4.325
R010	Te gebruiken voor alle civiele zaken die niet in een andere categorie te coderen zijn	918
S010	Overtreding, dienend voor de sector kanton	2.293
S020	Jeugdstrafzaken	3.200
S030	Rijden onder invloed	1.242
S040	Misdrijven, eerste aanleg behandeling enkelvoudige kamer	30.890
S041	OM-afdoening / strafbeschikking	5.380
S042	Supersnelrecht	2.144
S050	Misdrijven, eerste aanleg behandeling meervoudige kamer	10.426
V010	Vreemdelingenrecht	7.373
V013	Verblijf gezinsleden	3.186
V030	Naturalisatie	386
V040	Toelating als vluchteling	190
V041	Voornemen asiel	90
V042	Beroep asiel	6.379
V043	Hoger beroep asiel	1.871
V061	Rechtsbijstand in 1 fase	575
V062	Rechtsbijstand in twee fases	8.878
V063	Rechtsbijstand in drie fases	2.220
V064	zaak als bedoeld in art. 30 Vw	2.894
V066	Licht advies asiel	493
V070	Voornemen vervolgaanvraag asiel	7
V071	Beroep vervolgaanvraag asiel	349
V072	Hoger beroep vervolgaanvraag asiel	117
V073	Voornemen (art.5a lid 5 / 1e volzin)	513
V074	Voornemen (art.5a lid 5 / 2e volzin) beëindiging asielprocedure	527
V075	Beroep vervolg, gegrond (art.5)	124
V076	Beroep vervolg asiel, niet gegrond	276
V077	HB asiel (eis:gegrond)(verw:ongegrond)	27
V078	HB vervolg (art.5a lid 7)	148
V080	Bezwaar vervolgaanvraag regulier	14
V081	Beroep vervolgaanvraag regulier	18
V082	Beroep vervolg regulier, gegrond	<5
V083	Gegrond bezwaar vervolgaanvraag regulier	8
V084	Bezwaar, vergoeding ex art. 5b.1 Bvr	17
V085	Beroep vervolg regulier, gegrond	5

zaakscade	omschrijving	n
V086	Beroep, vergoeding ex art. 5b lid 2 Bvr	15
V088	HB regulier (eis:ongegrono)(verw:gegronoo)	<5
W010	Woonrecht	1.037
W013	Geschil woon- of huurtoeslag	3.350
Z010	Uitleveringswet	46
Z011	Overleveringswet	653
Z020	Wet Verplichte GGZ / Wet Zorg en Dwang	1.506
Z021	Overige Wvggz en Wzd	13.904
Z022	Zorgmachtiging Wvggz na voorafgaande zorgmachtiging	8.269
Z023	Zorgmachtiging Wvggz zonder voorafgaande crisismaatregel	2.914
Z060	Terbeschikkingstelling (TBS)	1.385
Z080	Geschillen / klachtzaken gedetineerden	4.638
Z100	Bezwaar weigering teruggave rijbewijs	1.217
Z110	Vordering benadeelde partij in strafproces	645
Z120	Weigering teruggave inbeslaggenomen zaken / goederen	1.646
Z130	Gratieverlening	199
Z140	Vreemdelingenbewing	3.034
Z141	Vervolgberoep vreemdelingenbewing	606
Z150	Tenuitvoerlegging voorwaardelijke straf	2.592
Z151	Omzetting taakstraf	2.363
Z160	Schadevergoeding na voorlopige hechtenis	152
Z180	Beklag niet-vervolging	704
Z190	Wet overdracht tenuitvoerlegging strafvonnis (WOTS)	32
Z230	Ontnemingsvordering ex art. 36e Sr	924
Z250	Te gebruiken voor alle strafrechtelijke zaken die niet in een andere categorie te coderen zijn	1.112
Z251	Wet tijdelijk huisverbod – voorlopige voorziening	40
Z252	Wet tijdelijk huisverbod - beroep	82
Z260	Bezwaarschrift DNA-profiel	404
----	Overig***	53
Totaal (betrouwbare en minder betrouwbare tijdregistraties)		265.997

* Dit zijn alle tijdregistraties die zijn ontvangen in het databestand van de RvR. In de analyse worden de tijdregistraties van rechtsbijstandverleners met minder betrouwbare tijdregistraties niet meegenomen. Verder worden in veel analyses alleen de tijdregistraties na 1-1-2022 meegenomen. Deze filters zorgen voor een lager aantal zaakscodes in de verschillende analyses.

** A011 is een vervallen zaakscade en is daarom niet meegenomen in de uitgevoerde analyses.

*** Een aantal toevoegingen in het bestand had geen zaakscade. Deze toevoegingen zijn weergegeven in deze tabel met een streepje.

E Forfaitaire punten voor en na 1-1-2022 (procedure)¹⁴

zaakcode	omschrijving	datum afgifte		
		voor 1-1-2022	na 1-1-2022	na 1-9-2022
Personen- en familierecht				
P010 (zie P015)	Echtscheiding met nevenvorderingen	10	n.v.t.	n.v.t.
P011 (zie P015)	Ontbinding (eenzijdig) huwelijk na scheiding van tafel en bed	10	n.v.t.	n.v.t.
P012	Beëindiging samenwoning met nevenvorderingen	10	13	13
P013	Echtscheiding (ambtshalve ex art. 817 Rv)	10	13	13
P015	Echtscheiding of beëindiging partnerschap met nevenvorderingen	n.v.t.	13	13
P020 (zie P015)	Echtscheiding op gemeenschappelijk verzoek	7	n.v.t.	n.v.t.
P021 (zie P015)	Gemeenschappelijk ontbindingsverzoek na scheiding van tafel en bed	7	n.v.t.	n.v.t.
P030	Alimentatie / levensonderhoud	7	13	13
P040	Ouderlijk gezag / voogdij	7	11	11
P041	Omgangsregeling	7	12	12
P042	Ondertoezichtstelling (ambtshalve ex art. 1:261 BW)	7	7	6
P043	Ondertoezichtstelling en uithuisplaatsing	7	8	8
P050	Boedelscheiding	12	21	21
P060	Adoptie	7	11	11
P070	Vaderschapsactie / ontkenning vaderschap	7	10	10
P080	Voornaamswijziging	7	8	8
P090	Curatele / onderbewindstelling	7	10	10
P091	Bijzondere curator	n.v.t.	10	10
P100	Personen- en familierecht, overige geschillen	7	12	12
Asiel- en vreemdelingenrecht				
V010	Vreemdelingenrecht	8	8	8
V013	Verblijf gezinsleden	8	8	8
V030	Naturalisatie	8	9	9
V040 (vervallen)	Toelating als vluchteling	8	8	8
V041	Voornemen asiel	7	9	9
V042	Beroep asiel	8	10	10
V043	Hoger beroep asiel	5	6	6
V045 (vaststelcode)	Opgehaald voornemen asiel	8	n.v.t.	n.v.t.
V046 (vervallen)	Herhaalde asielaanvraag, voornemen	7	n.v.t.	n.v.t.

¹⁴ Mediation in strafzaken is niet meegenomen. Deze zaken vallen niet binnen het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand maar vormen wel een betrekkelijk groot deel van de mediationverwijzingen vanuit de rechtspraak.

zaakcode	omschrijving	datum afgifte		
		voor 1-1-2022	na 1-1-2022	na 1-9-2022
V047 (vervallen)	Herhaalde asielaanvraag, beroep	8	n.v.t.	n.v.t.
V048 (vervallen)	Herhaalde asielaanvraag, hoger beroep	5	n.v.t.	n.v.t.
V050 (Dit is een vervallen toevoegcode, vergoeding aan de hand van onderstaande codes V051 t/m V059)	A.A. –procedure (1-7-2010 tot 1-9-2011)	4	n.v.t.	n.v.t.
V051 (vaststelcode)	A.A.- procedure eerste gehoor	4	n.v.t.	n.v.t.
V052 (vaststelcode)	A.A.- procedure nadere gegevens	8	n.v.t.	n.v.t.
V053 (vaststelcode)	A.A.- procedure zienswijze	12	n.v.t.	n.v.t.
V054 (vaststelcode)	V.A.- procedure verwijzing na eerste gehoor	9	n.v.t.	n.v.t.
V055 (vaststelcode)	V.A.- procedure verwijzing na nadere gegevens	13	n.v.t.	n.v.t.
V056 (vaststelcode)	V.A.- procedureverwijzing na zienswijze	17	n.v.t.	n.v.t.
V057 (vaststelcode)	Dublin-zaak	4	n.v.t.	n.v.t.
V058 (vaststelcode)	Herhaalde asielaanvraag	7	n.v.t.	n.v.t.
V059 (vaststelcode)	LAT (licht advies toevoeging)	2	n.v.t.	n.v.t.
V060 (Dit is een toevoegcode, vergoeding aan de hand van onderstaande codes V061 t/m V066)	A.A.– procedure (v.a. 1-9-2011)	4	4	4
V061 (vaststelcode)	Rechtsbijstand in één fase	4	7	7
V062 (vaststelcode)	Rechtsbijstand in twee fases	8	8	8
V063 (vaststelcode)	Rechtsbijstand in drie fases	12	12	10
V064 (vaststelcode)	Zaak als bedoeld in art. 30 Vw	4	6	6
V065 (vaststelcode)	Herhaalde asielaanvraag	7	n.v.t.	n.v.t.
V066 (vaststelcode)	LAT (lichte advies toevoeging)	2	2	2
V070	Voorstellen vervolgaanvraag asiel	7	11	11
V071	Beroep vervolgaanvraag asiel	8	10	10
V072	Hoger beroep vervolgaanvraag asiel	5	6	6
V073 (vaststelcode)	Voorstellen vervolgaanvraag, inwilliging	7	11	11
V074 (vaststelcode)	Voorstellen vervolg, geen inwilliging	2	5	5
V075 (vaststelcode)	Beroep vervolgaanvraag asiel, gegrond	8	10	10
V076 (vaststelcode)	Beroep vervolg asiel, niet gegrond	2	5	5
V077 (vaststelcode)	HB asiel (eis:gegrond)(verw:ongegron)	5	6	6
V078 (vaststelcode)	HB asiel (eis:ongegron)(verw:gegron)	2	4	4
V080	Bezwaar vervolgaanvraag regulier	7	7	7
V081	Beroep vervolgaanvraag regulier	8	8	8
V082	Hoger beroep vervolgaanvraag regulier	5	5	5
V083 (vaststelcode)	Bezwaar vervolgaanvraag regulier, gegrond	7	7	7

zaakcode	omschrijving	datum afgifte		
		voor 1-1-2022	na 1-1-2022	na 1-9-2022
V084 (vaststelcode)	Bezwaar vervolgaanvraag regulier, niet gegrond	2	4	4
V085 (vaststelcode)	Beroep vervolg regulier, gegrond	8	8	8
V086 (vaststelcode)	Beroep vervolg regulier, niet gegrond	2	5	5
V087 (vaststelcode)	HB regulier (eis:gegrond)(verw:ongegrond)	5	5	5
V088 (vaststelcode)	HB regulier (eis:ongegrond)(verw:gegrond)	2	2	2
Overige zaken - Civiel recht				
R010	Te gebruiken voor alle civiele zaken die niet in een andere categorie te coderen zijn	9	15	15
Strafrechtelijke zaken: verdachten				
S010	Overtreding, dienend voor de sector kanton	5	6	6
S020	Jeugdstrafzaken	6	7	7
S030	Rijden onder invloed	5	6	6
S040	Misdrijven, eerste aanleg behandeling enkelvoudige kamer	6	7	7
S041	OM-afdoening / strafbeschikking	6	6	6
S042	Supersnelrecht	4	5	5
S050	Misdrijven, eerste aanleg behandeling meervoudige kamer	8	14	14
Strafrechtelijke zaken: niet-verdachten				
Z010	Uitleveringswet	9	10	10
Z011	Overleveringswet	6	9	9
Z020 (Dit is een toevoeg- en vaststelcode.	Wet Verplichte GGZ / Wet Zorg en Dwang	4	n.v.t.	n.v.t.
Vergoeding aan de hand van de codes Z020 t/m Z023)				
Z021 (vaststelcode)	Overige Wvggz en Wzd	4	4	4
Z022 (vaststelcode)	Zorgmachtiging Wvggz na voorafgaande zorgmachtiging	5	5	5
Z023 (vaststelcode)	Zorgmachtiging Wvggz zonder voorafgaande crisismaatregel	6	6	6
Z060	Terbeschikkingstelling (TBS)	7	10	10
Z080	Geschillen / klachtzaken gedetineerden	3	4	4
Z100	Bezwaar weigering teruggave rijbewijs	4	5	5
Z110	Vordering benadeelde partij in strafproces	5	9	9
Z120	Weigering teruggave inbeslaggenomen zaken / goederen	4	5	5
Z130	Gratieverlening	4	6	6
Z140	Vreemdelingenbewaring	4	4	4

zaakcode	omschrijving	datum afgifte		
		voor 1-1-2022	na 1-1-2022	na 1-9-2022
Z141	Vervolgberoep vreemdelingenbewaring	3	4	4
Z150	Tenuitvoerlegging voorwaardelijke straf	3	5	5
Z151	Omzetting taakstraf	3	5	5
Z160	Schadevergoeding na voorlopige hechtenis	4	5	5
Z180	Beklag niet-vervolging	5	7	7
Z190	Wet overdracht tenuitvoerlegging strafvonnis (WOTS)	8	9	9
Z230	Ontnemingsvordering ex art. 36e Sr	3	6	6
Z250	Te gebruiken voor alle strafrechtelijke zaken die niet in een andere categorie te coderen zijn	4	6	6
Z251	Wet tijdelijk huisverbod – voorlopige voorziening	4	6	6
Z252	Wet tijdelijk huisverbod - beroep	4	6	6
Z260	Bezwaarschrift DNA-profiel	3	5	5
Arbeidsrecht				
A010	(Ver)nietig(ing) ontslag	11	19	19
A011	(Kennelijk) onredelijk ontslag	11	23	23
A012	Ontslagvergunning	7	11	11
A020	Ontbinding arbeidsovereenkomst	8	16	16
A030	Arbeidsrecht – overige geschillen	11	20	20
A031	Loonvordering / secundaire arbeidsvoorwaarden	11	17	17
A032	Bedrijfsongeval	11	31	31
Ambtenarenrecht				
M010	Ambtenarenrecht	10	17	17
Bestuursrecht				
B010	Bestuursrecht	8	9	9
B011	Gijzeling Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften	4	8	8
B060	Klachten overheidshandelen	8	10	10
Sociale voorzieningen				
C010	Wet werk en bijstand (Participatiewet)	8	8	8
C012	Verhaal bijstand	8	10	10
C020	Uitkering vervolgings- / oorlogsslachtoffers	11	15	15
C030	Sociale voorzieningen – overige zaken	8	9	9
C031	Studiefinanciering	8	10	10
Sociale verzekeringen				
D010	Werkloosheidswet	8	9	9
D020	Arbeidsongeschiktheid (w.o. WIA / WAO)	8	10	10
D070	Sociale verzekeringen – overige zaken	8	10	10

zaakcode	omschrijving	datum afgifte		
		voor 1-1-2022	na 1-1-2022	na 1-9-2022
D071	Algemene kinderbijslagwet	8	9	9
Erfrecht				
E010	Geschillen m.b.t. het erfrecht	12	25	25
Belastingrecht				
F010	Belastingrecht	8	9	9
Goederenrecht				
G010	Goederenrecht	12	21	21
Huurrecht				
H010	Beëindiging huurovereenkomst	9	15	15
H020	Onderhoud door verhuurder	12	22	22
H030	Wet huurprijzen woonruimte	5	15	15
H040	Geschil (ver)huur woonruimte	9	15	15
H050	Geschil (ver)huur bedrijfsruimte	9	19	19
Woonrecht				
W010	Woonrecht	8	12	12
W013	Geschil woon- of huurtoeslag	8	9	9
Faillissementsrecht/ schuldsanering				
I010	Faillissementsrecht	9	11	11
O033	Schuldsanering / betalingsregeling	11	11	10
Verbintenissenrecht				
O010	Geschil onrechtmatige daad	11	19	19
O011	Straat- en/of contactverbod	11	11	11
O012	Geschil onrechtmatige overheidsdaad	11	16	16
O013	Gewelds- en zedenmisdrijf met ernstig letsel	11	15	15
O020	Geschil verzekering	11	17	17
O030	Geschil verbintenissenrecht	11	16	16
O040	Geschil medisch handelen	11	18	18
O041 (Mutatiecode)	Voorschot subsidie medisch haalbaarheidsonderzoek (MHO)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
O042 (Mutatiecode)	Vaststelling subsidie MHO	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
O043 (Mutatiecode)	Voorschot subsidie 2 ^e MHO	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
O044 (Mutatiecode)	Vaststelling subsidie 2 ^e MHO	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
O045 (Mutatiecode)	Aanvraag lening medisch deskundigenbericht	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
O046 (Mutatiecode)	Terugbetaling lening medisch deskundigenbericht	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
O090	Aandelenlease	11	14	14
Milieurecht				
K010	Milieurecht	11	16	16

zaakcode	omschrijving	datum afgifte		
		voor 1-1-2022	na 1-1-2022	na 1-9-2022
Diverse bijzondere regelingen				
P044	Kosteloze rechtsbijstand ouders bij gezagsbeëindiging (GBM)	n.v.t.	n.v.t.	8 *)
X020	Bijstand schadevergoeding TwG (IMG)	n.v.t.	n.v.t.	40 *)
X030	Bijstand versterking TwG (NCG)	n.v.t.	n.v.t.	40 *)
X040	Bijstand klokkenluidersregeling	n.v.t.	n.v.t.	22 *)

*) Per ingangsdatum van de betreffende regeling
Bron: website RvR

F Forfaitaire punten voor en na 1-1-2022 (mediation)

zaakcode	omschrijving	datum afgifte		
		voor 1-1-2022	na 1-1-2022	na 1-9-2022
Arbeid				
M100	Algemeen	1,5 / 4	5	5
M110	Arbeidsvoorwaarden	1,5 / 4	5	5
M120	Ontslag/ Beëindiging arbeidsovereenkomst	1,5 / 4	5	5
Huur				
M200	Algemeen	1,5 / 4	5	5
M210	Particulier: geschil (ver)huur woonruimte	1,5 / 4	5	5
M220	Bedrijfsruimte: geschil (ver)huur bedrijfsruimte	1,5 / 4	5	5
Zakelijke geschillen				
M300	Algemeen	1,5 / 4	5	5
M310	Contracten: geschil verbintenissenrecht-zakelijk	1,5 / 4	5	5
M320	Ontbinding rechtspersoon/ Einde maatschap/ samenwerkingsconflicten	1,5 / 4	5	5
M330	Automatisering	1,5 / 4	5	5
M340	Bedrijfsovername en opvolging	1,5 / 4	5	5
M350	Bouw	1,5 / 4	5	5
M360	Agrarisch	1,5 / 4	5	5
Privé conflicten				
M400	Algemeen	1,5 / 4	5	5
M410	Buren	1,5 / 4	5	5
M420	Consumentenrecht	1,5 / 4	5	5
M430	Onrechtmatige daad/ schade	1,5 / 4	5	5
M440	Medisch handelen	1,5 / 4	5	5
M450	Letselschade	1,5 / 4	5	5
M460	Verzekeringen	1,5 / 4	5	5
M470	Financiële dienstverlening	1,5 / 4	5	5
Personen- en familierecht				
M600	Niet financieel: personen- en familierecht, overige geschillen	1,5 / 4	5	5
M610	Echtscheiding: echtscheiding met nevenvorderingen	1,5 / 4	5	5
M620	Gezag en omgang	1,5 / 4	5	5
M630	Financieel	1,5 / 4	5	5
M640	Alimentatie/ Levensonderhoud	1,5 / 4	5	5
M650	Boedelverdeling	1,5 / 4	5	5

zaakcode	omschrijving	datum afgifte		
		voor 1-1-2022	na 1-1-2022	na 1-9-2022
M660	Erfenis: erfrecht	1,5 / 4	5	5
M670	Combinatie financieel/ niet-financieel: beëindiging samenwoning met nevenvorde- ringen	1,5 / 4	5	5
Bestuursrecht				
M700		1,5 / 4	5	5
M710		1,5 / 4	5	5
M720		1,5 / 4	5	5
M730		1,5 / 4	5	5
M740	Sociale zekerheid: Sociale voorzieningen/ Sociale verzekeringen	1,5 / 4	5	5
M820	Milieu	1,5 / 4	5	5
M830	Ruimtelijke ordening	1,5 / 4	5	5
Diverse bijzondere regelingen				
M920	Bijstand schadevergoeding TwG (IMG)	n.v.t.	n.v.t.	20 *)
M930	Bijstand versterking TwG (NCG)	n.v.t.	n.v.t.	20 *)
M940	Bijstand klokkenluiders	n.v.t.	n.v.t.	10 *)

*) Per ingangsdatum van de betreffende regeling
Bron: website RvR

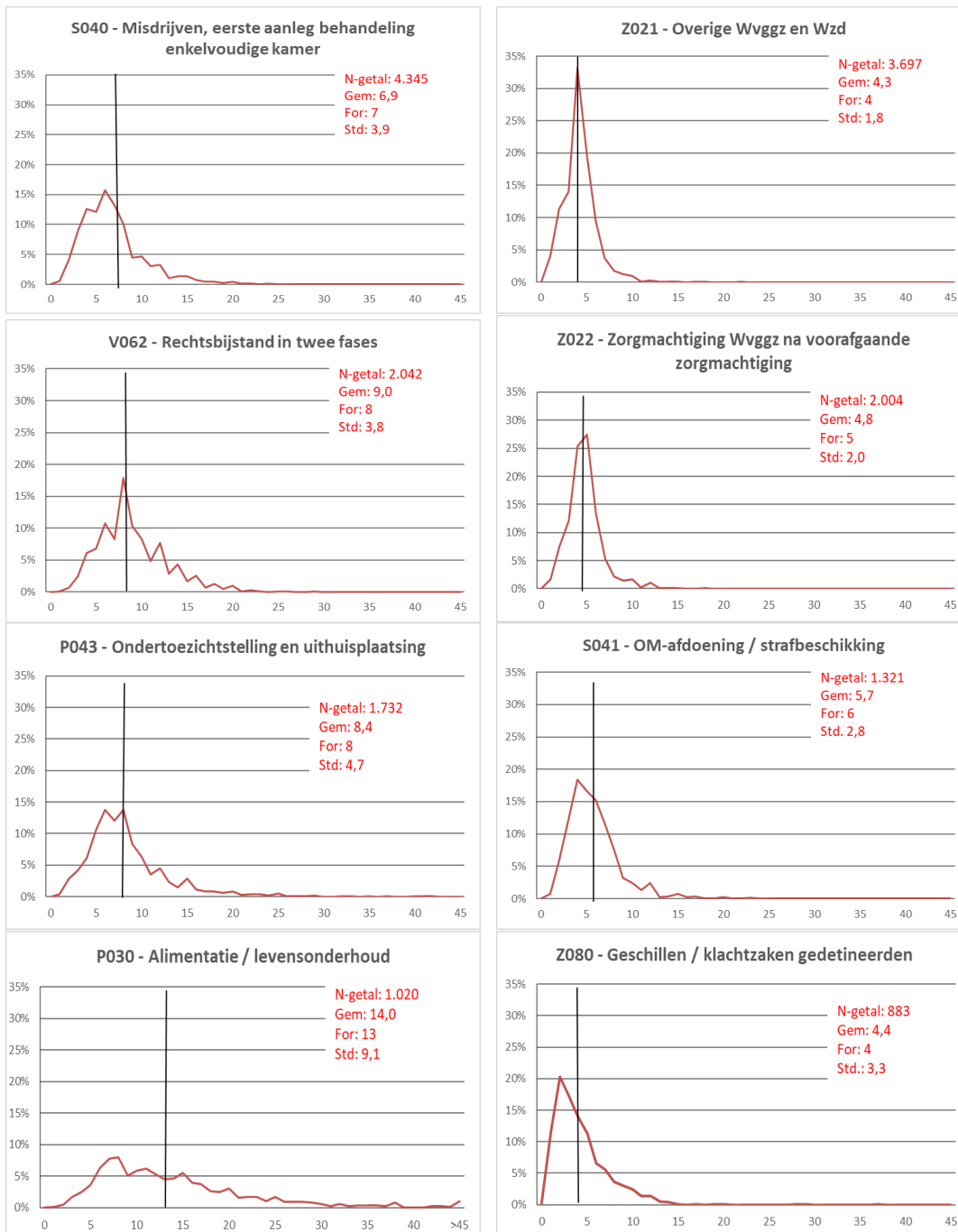
G Begrippenlijst

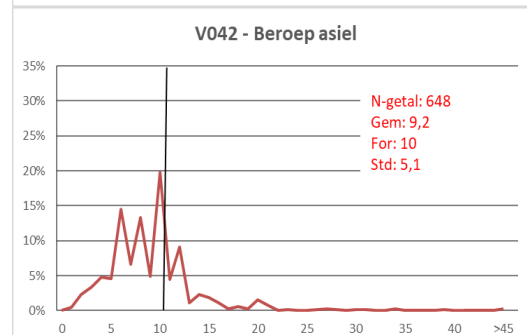
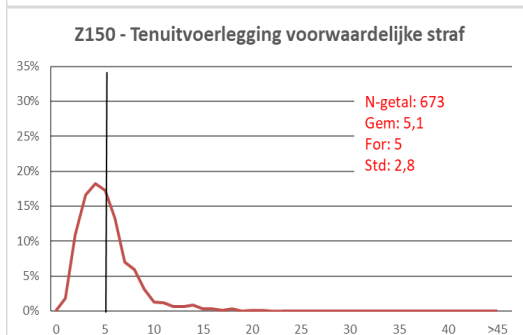
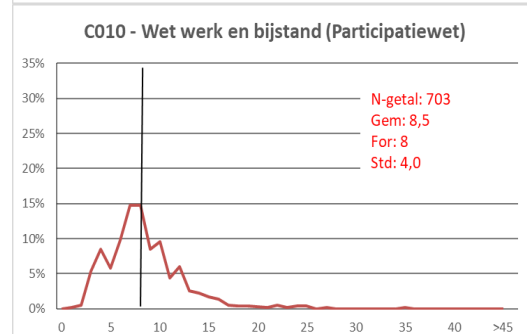
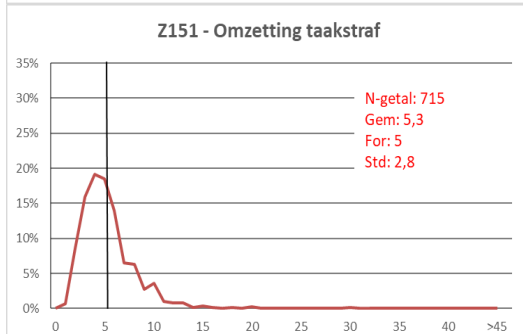
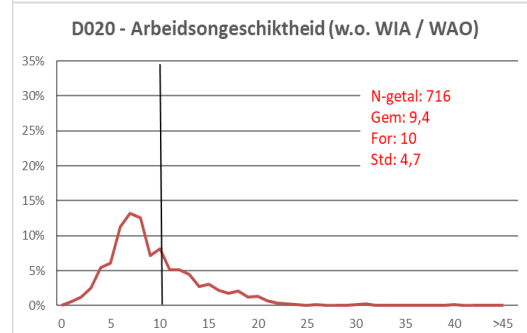
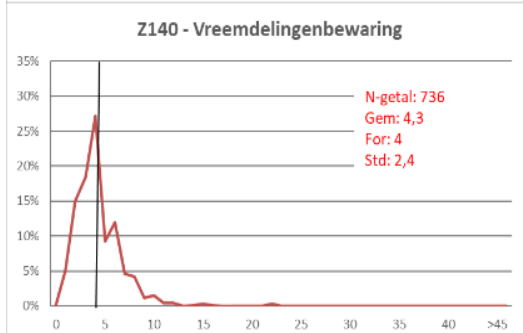
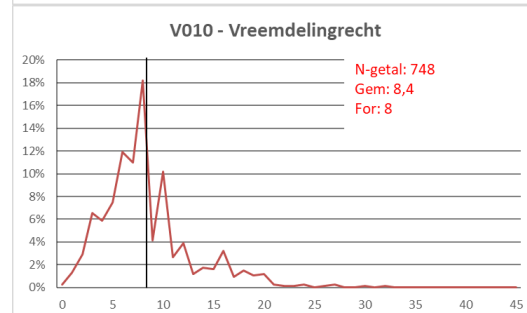
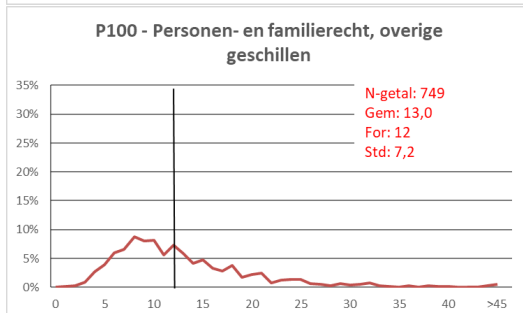
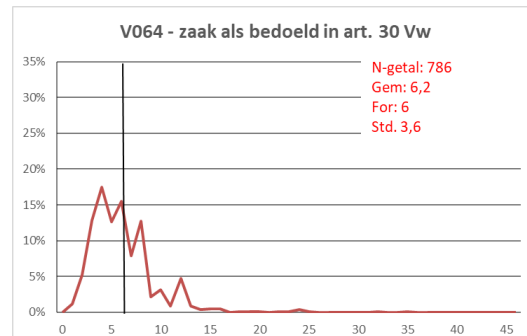
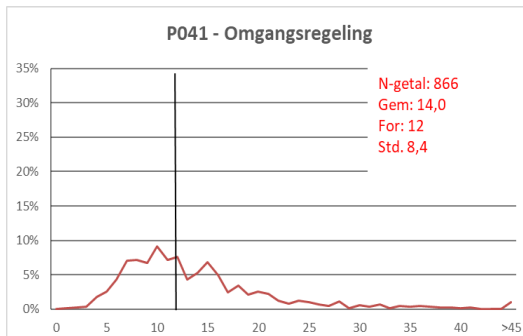
Begrip	Omschrijving
Cohen's d	Cohen's d is een maat om de omvang van een effect te duiden. We gebruiken de Cohen's d (d=difference) als verschilmaat. De Cohen's d meet de grootte (gestandardeerd) van het verschil tussen twee variabelen (of groepen). In woorden is dit het verschil tussen het gemiddelde van groep X en het gemiddelde van groep Y gedeeld door de gemeenschappelijke standaarddeviatie.
Forfaitaire punten	Rechtsbijstandverleners krijgen een vergoeding voor rechtsbijstand via de Raad voor Rechtsbijstand op basis van een forfaitair systeem. Daarin worden punten toegekend aan zaken naar rato van de gemiddelde tijdsbesteding aan die zaken. Daarbij geldt in beginsel dat een punt met een uur tijdsbesteding overeenkomt. De toekenning van punten is per 1-1-2022 veranderd. Zie bijlage E en F voor een overzicht van de veranderingen per zaakscode.
'High-trust' relatie	Dit is een samenwerkingsverband waarin de rechtsbijstandsverlener en de Raad voor Rechtsbijstand vertrouwen op elkaars integriteit en professionaliteit, waardoor administratieve processen worden vereenvoudigd en de focus ligt op het verlenen van kwalitatief hoogwaardige juridische hulp aan rechtzoekenden. In een 'high trust' relatie vertrouwt de Raad voor Rechtsbijstand erop dat de rechtsbijstandsverlener op een competente en integere wijze zijn taken uitvoert, terwijl de rechtsbijstandsverlener erop kan rekenen dat de Raad voor Rechtsbijstand ondersteuning biedt zonder onnodige bureaucratie.
Jaarvaststellingsdatum	Jaar van de vaststelling (of declaratie van de rechtsbijstandverlener).
Niet-standaard-zaak	Bij een niet-standaard-zaakscode zijn geen toeslagen of kortingen van toepassing. Ook is geen sprake van samenhang. Bij een niet standaard-zaken (of overige zaken) ligt het door de Raad voor Rechtsbijstand toegekende aantal (basis) punten verder dan 1 punt (plus of min) verwijderd van het forfaitaire aantal punten voor de betreffende zaakscode. Zaakscores met extra uren zijn geheel buiten beschouwing gebleven.
Standaard-zaak	Dit is een zaakscode zonder specifieke tijd-verhogende of verlagende elementen (toeslagen of kortingen). Daarnaast is er ook geen sprake van samenhang. Verder geldt binnen dit onderzoek dat het door de Raad voor Rechtsbijstand toegekende aantal (basis) punten gelijk is aan het forfaitaire aantal punten (plus of minus 1-punt).
Toevoeging	Een toevoeging is een beslissing van de Raad voor Rechtsbijstand waarmee een rechtzoekende voor een bepaalde procedure een rechtsbijstandsverlener wordt toegewezen.
Vaststelling	Een vaststelling verwijst naar de vaststelling van de vergoeding (ofwel de voorgenomen betaling van de declaratie aan rechtsbijstandverlener). Artikel 28 Besluit vergoedingen rechtsbijstand 2000.
Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz)	De Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) is een wet die op 1 januari 2020 in werking is getreden. De wet regelt de rechten van mensen die te maken krijgen met verplichte zorg in de geestelijke gezondheidszorg. De Wvggz vervangt de oude Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (Wet Bopz).
Wet zorg en dwang (Wzd)	De Wet zorg en dwang (Wzd) is een wet die op 1 januari 2020 in werking is getreden. Deze wet regelt de rechten en plichten rondom het toepassen van onvrijwillige zorg en vrijheidsbeperking voor mensen met een verstandelijke beperking of een psychogeriatrische aandoening (zoals dementie).

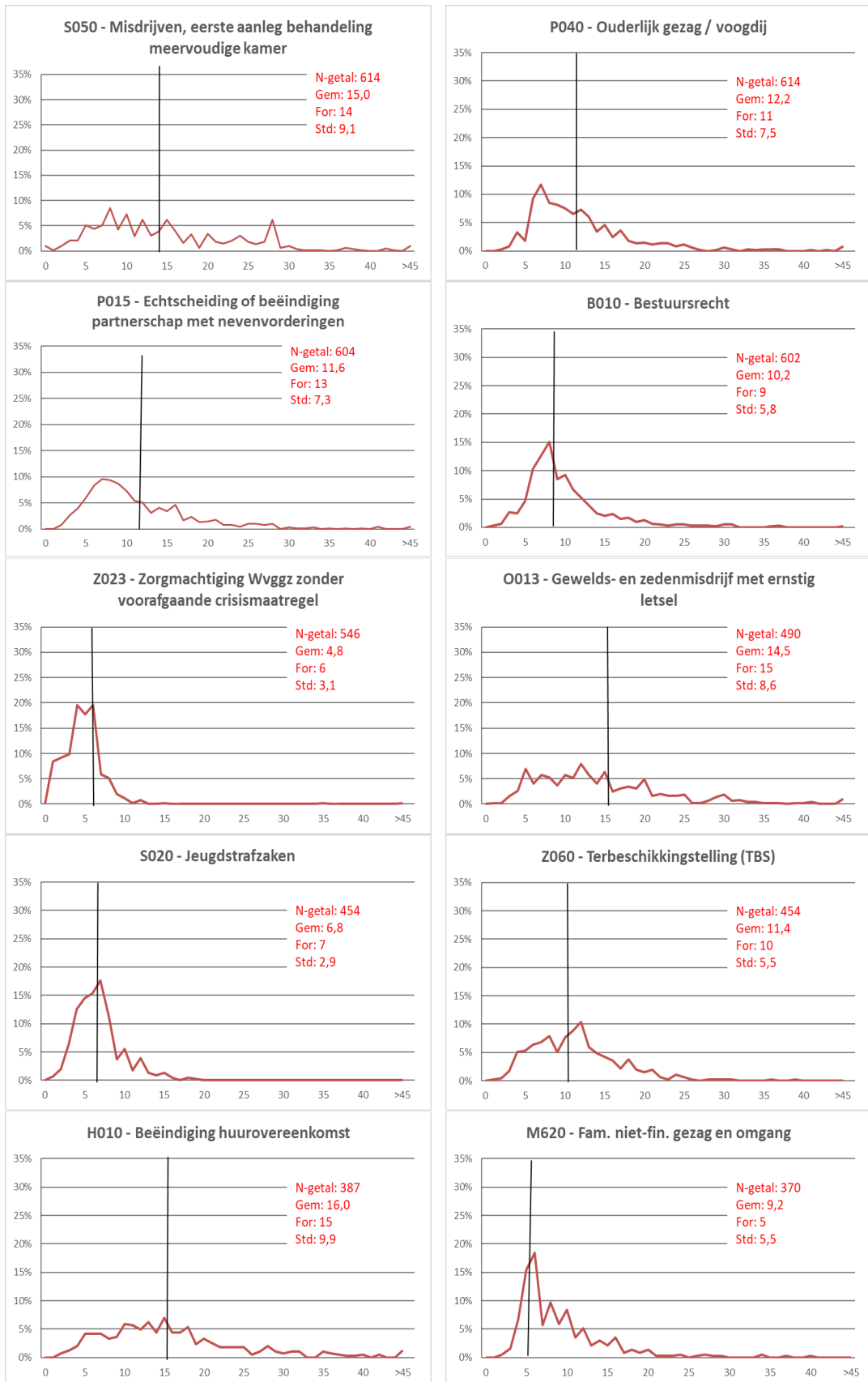
Wet voor de rechtsbijstand (Wrb)	De Wrb-grens is de inkomens- en vermogenslimiet waarbinnen een persoon of huishouden moet vallen om recht te hebben op gesubsidieerde rechtsbijstand volgens de Wet op de rechtsbijstand. Personen die onder deze grenzen vallen, kunnen aanspraak maken op een toevoeging, waarbij een groot deel van de kosten voor juridische hulp door de overheid wordt vergoed, met uitzondering van een eigen bijdrage.
Zaak-met-toeslagen	Dit is een zaakscodes waarbij sprake is van toeslagen of kortingen (zie paragraaf 3.2).
Zaak-met-samenhang	Zaakscodes waarbij de zaken van één of een groep rechtzoekenden dusdanig samenhangen dat de rechtsbijstandverlener aan de tweede of volgende zaak minder tijd zal besteden. De 'verrekening' van samenhang kan zich in verschillende zaakscodes die samenhangen voordoen. Om deze reden zijn deze samenhangende zaken, net als zaken met toeslagen of kortingen, bij het bepalen van de standaard-zaken buiten beschouwing gelaten.

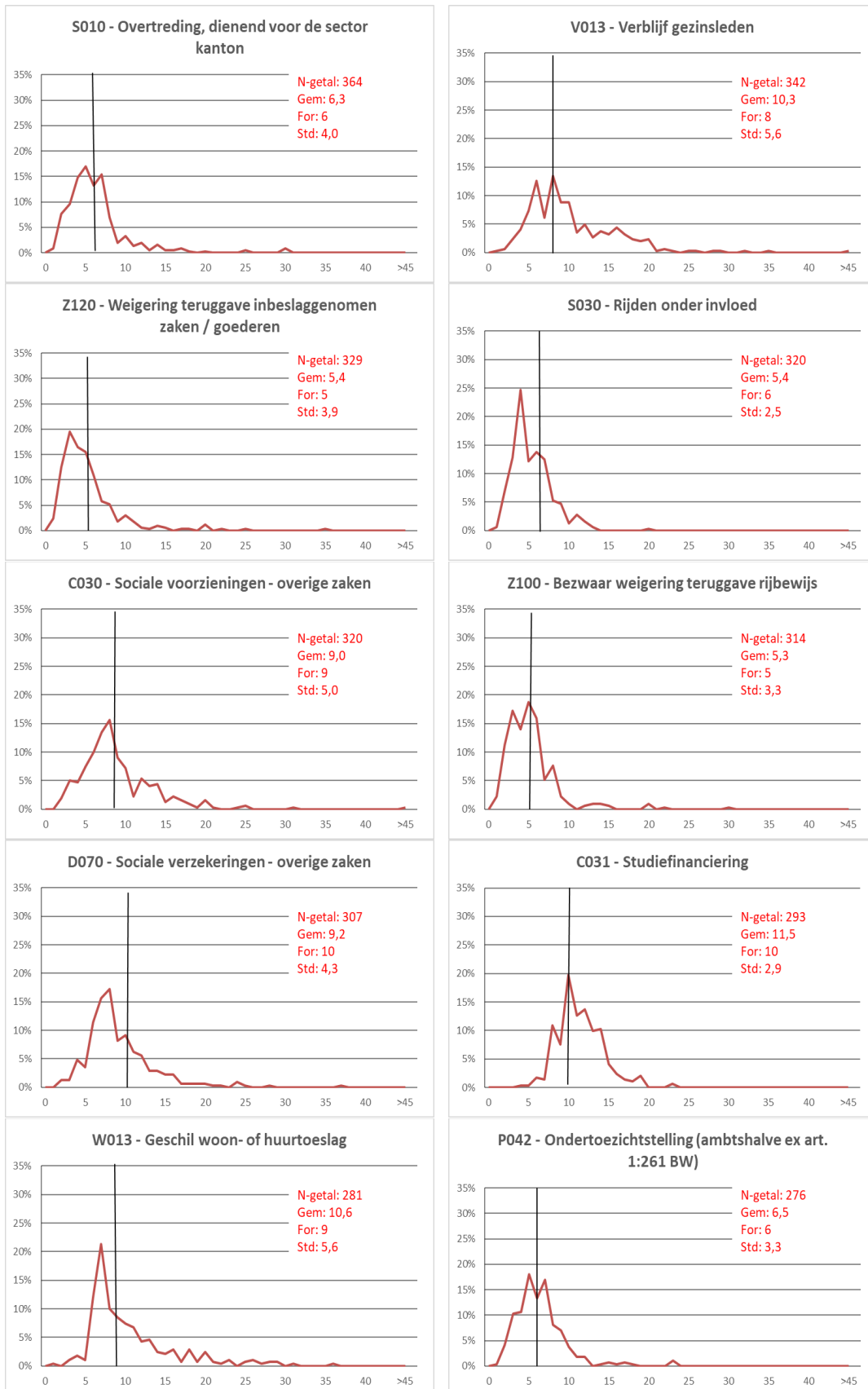
H Verdeling per zaakscade (standaard-zaken)

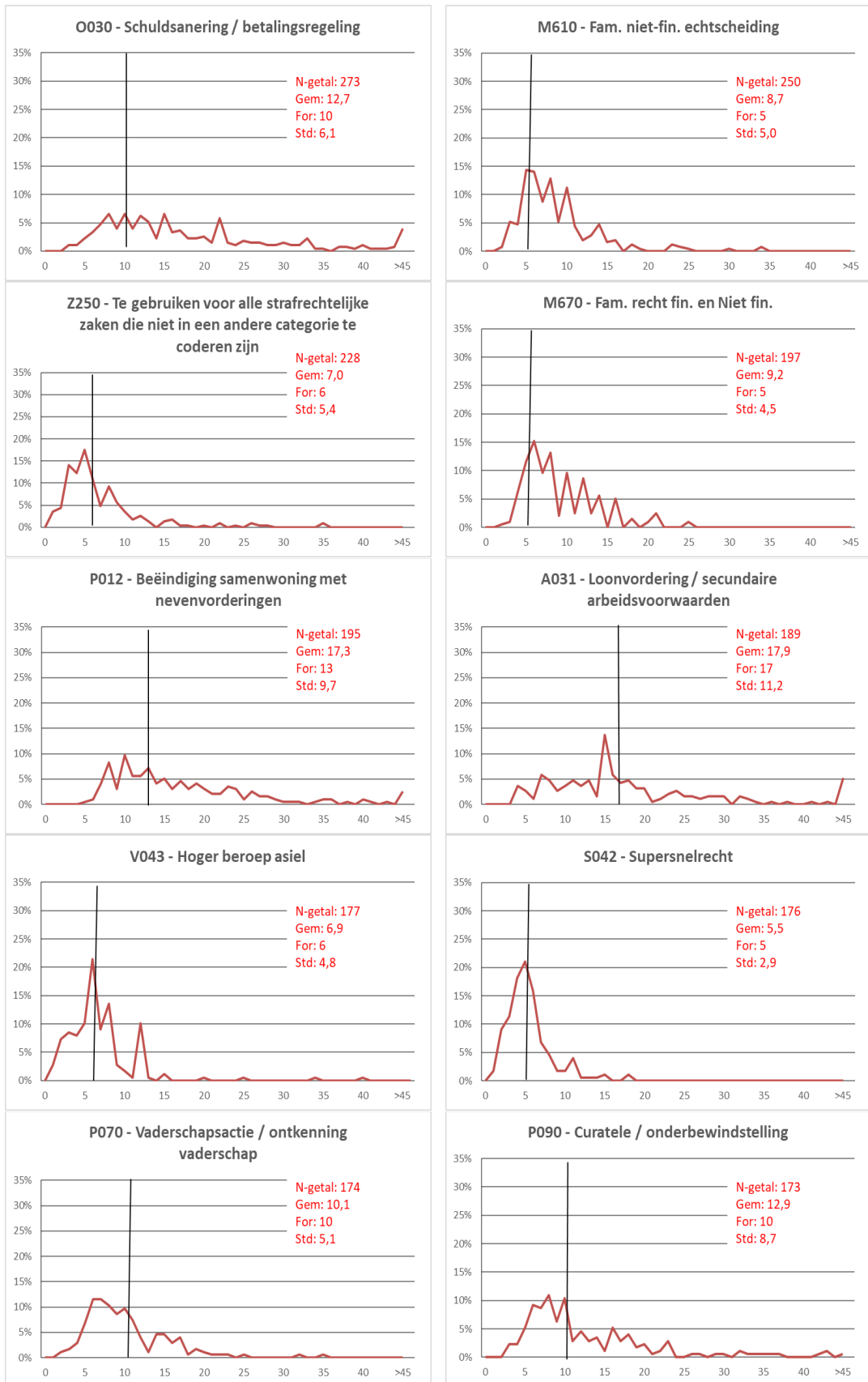
In deze bijlage is per standaard-zaakscade de *verdeling* van de *nieuwe puntentoekeuning* (toevoeging na 1-1-2022) weer gegeven. De zaakscades zijn gesorteerd na het n-getal.

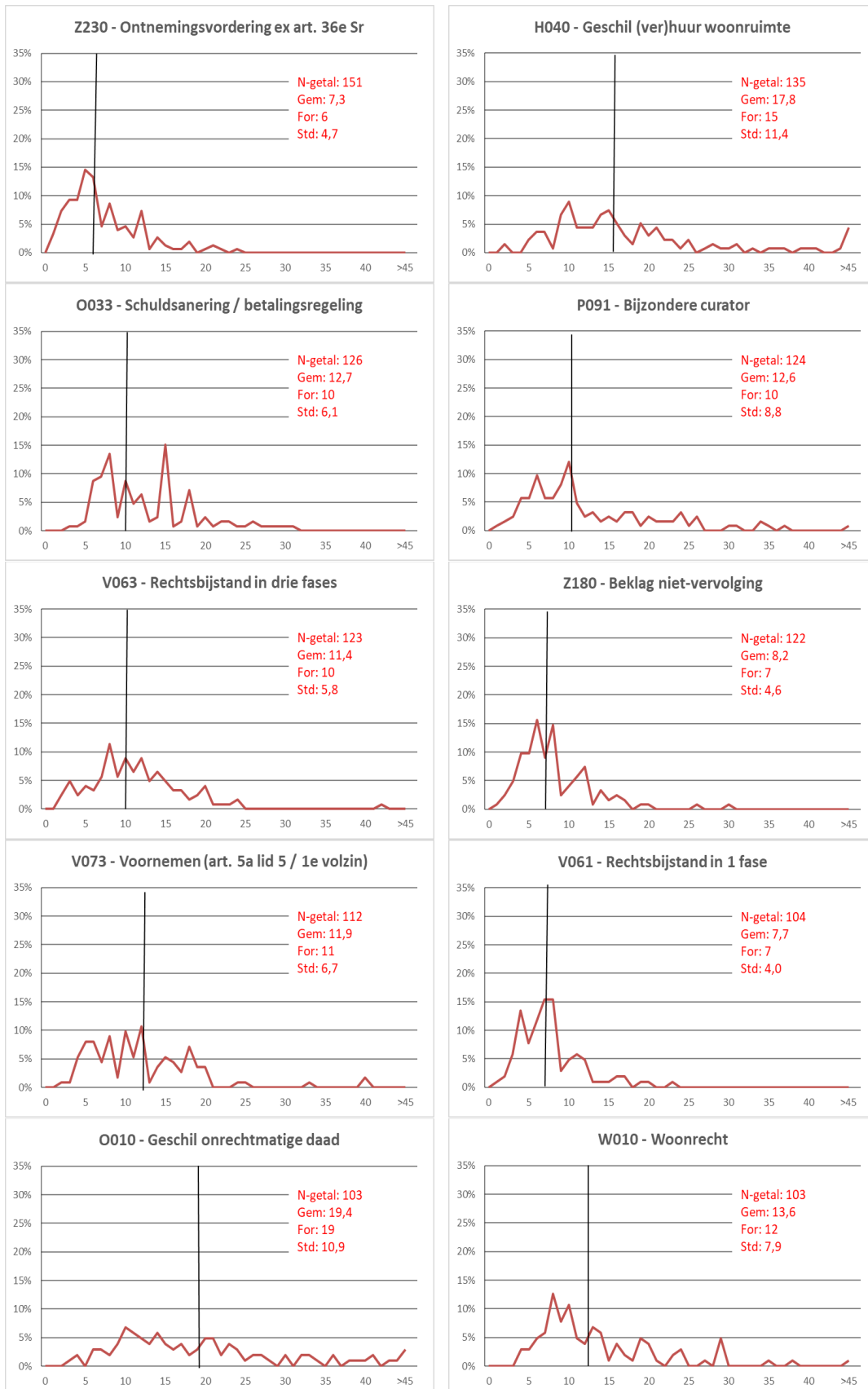

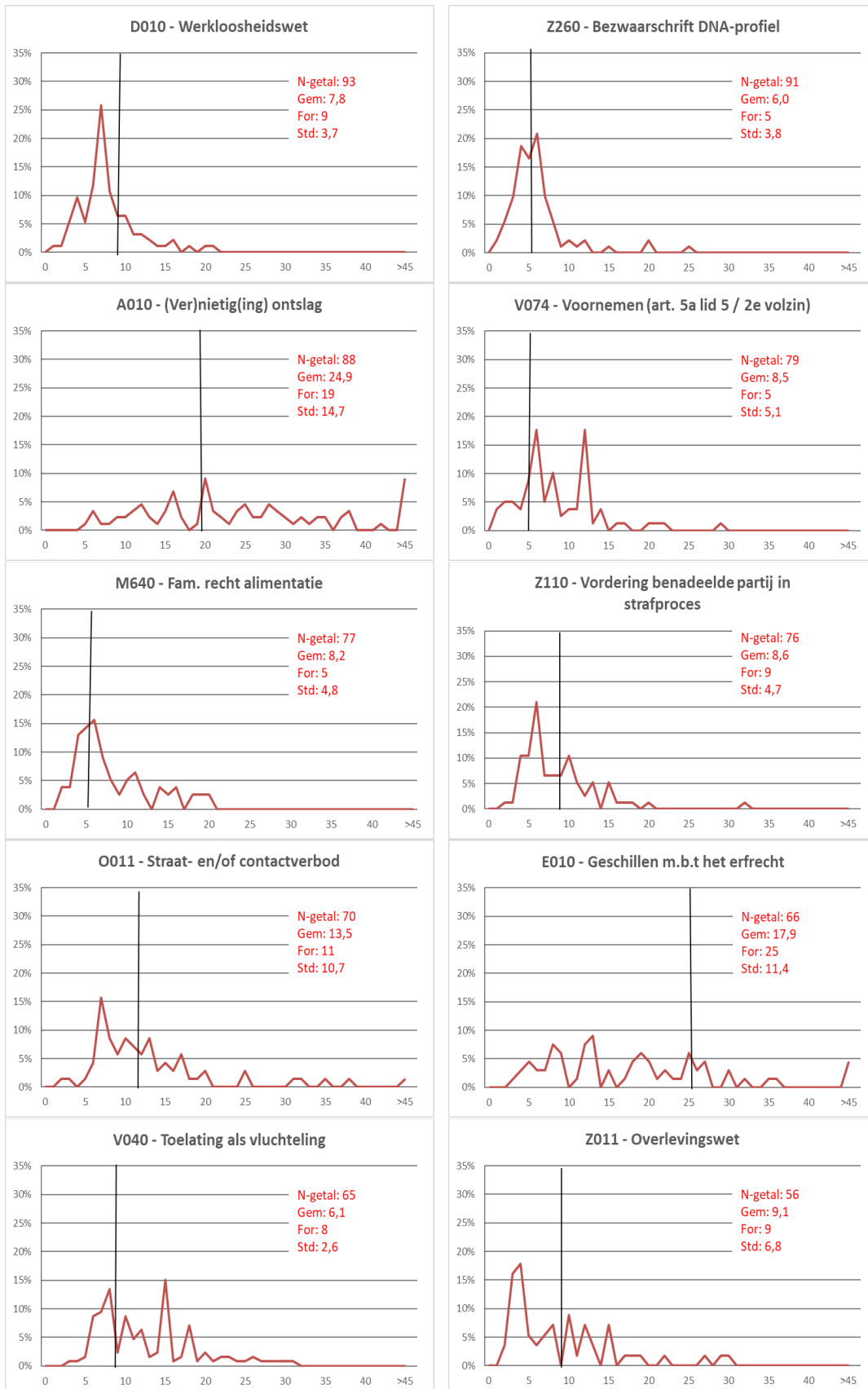

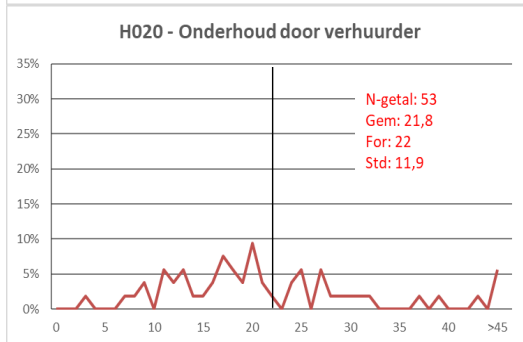
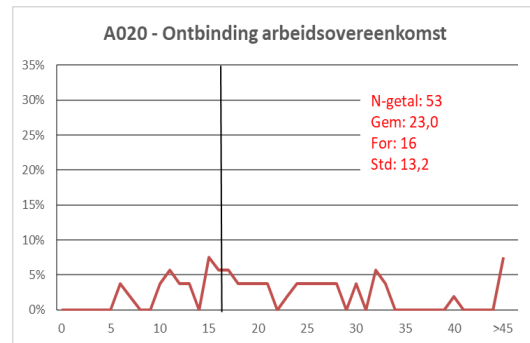
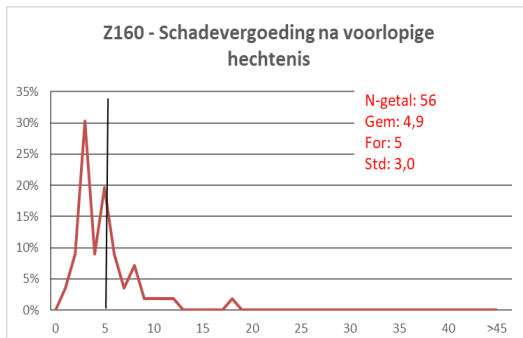

I Standaard-zaken met en zonder advies

De in het rapport gehanteerde definitie voor standaard-zaken is inclusief advieszaken. Op verzoek van de Commissie Van der Meer II is een tabel samengesteld met standaard-zaken (per zaakscodes) zonder advieszaken (4 of 10 punten). Na afronding (op gehele getallen) zijn er twee zaakscodes waar de gemiddelde tijdsbesteding 1 (punt of uur) afwijkt van de cijfers in het hoofdrapport. Dit zijn O011 straat en/of contactverbod (-1,4) en P040 ouderlijk gezag/voogdij (-0,6). De andere zaakscodes veranderen niet (na afronding op gehele getallen). In onderstaande tabel zijn alle zaakscodes opgenomen waar advieszaken spelen.

Tabel I.1 Gemiddelde tijdsbesteding van standaard-zaken voor alle gedeclareerde zaakscodes na 1-1-2022 (met en zonder advieszaken)

zaaks code	omschrijving	(1)	(2)	(3)	(4)	(1) min (3) verschil
		gem. tijd met advies-zaken	n	gem. tijd zonder advies-zaken	n	
A020	Ontbinding arbeidsovereenkomst	23,0	53	23,5	51	-0,4
B010	Bestuursrecht	10,2	602	10,2	570	0,0
C010	Wet werk en bijstand (Participatiewet)	8,5	703	8,5	700	0,0
C030	Sociale voorzieningen – overige zaken	9,0	320	8,9	310	0,1
D020	Arbeidsongeschiktheid (w.o. WIA / WAO)	9,4	716	9,4	708	0,0
D070	Sociale verzekeringen – overige zaken	9,2	307	9,3	302	0,0
O011	Straat- en/of contactverbod	13,5	70	14,9	54	-1,4
O033	Schuldsanering / betalingsregeling	12,7	126	13,2	114	-0,5
P040	Ouderlijk gezag / voogdij	12,2	614	12,8	538	-0,6
P043	Ondertoezichtstelling en uithuisplaatsing	8,4	1732	8,4	1695	0,0
P070	Vaderschapsactie / ontkenning vaderschap	10,1	174	10,3	164	-0,2
P090	Curatele / onderbewindstelling	12,9	173	13,4	143	-0,4
P091	Bijzondere curator	12,6	124	12,6	123	0,0
V010	Vreemdelingenrecht	8,4	748	8,3	734	0,1
V013	Verblijf gezinsleden	10,3	342	10,3	338	0,0
V074	Voorname (art.5a lid 5 / 2e volzin) beëindiging asielprocedure	8,5	79	8,6	77	-0,1
W013	Geschil woon- of huurtoeslag	10,6	281	10,6	275	0,0

nb: door afronding in de tabel kunnen kleine verschillen ontstaan

J Begeleidingscommissie

- de heer prof. dr. H. Elffers (Nederlands Studiecentrum Criminaliteit & Rechtshandhaving), voorzitter;
- mevrouw mr. W.M. de Jongste (Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum), lid;
- mevrouw dr. M.S. Hoekstra (Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum), lid;
- de heer mr. J.H. Brouwer (B&C Melissen Advocaten), lid;
- mevrouw dr. H. Goudriaan (CBS/Commissie Evaluatie puntentoekenning gesubsidieerde rechtsbijstand II), lid;
- de heer A.W. Elbersen LLM (Ministerie van Justitie en Veiligheid), lid.